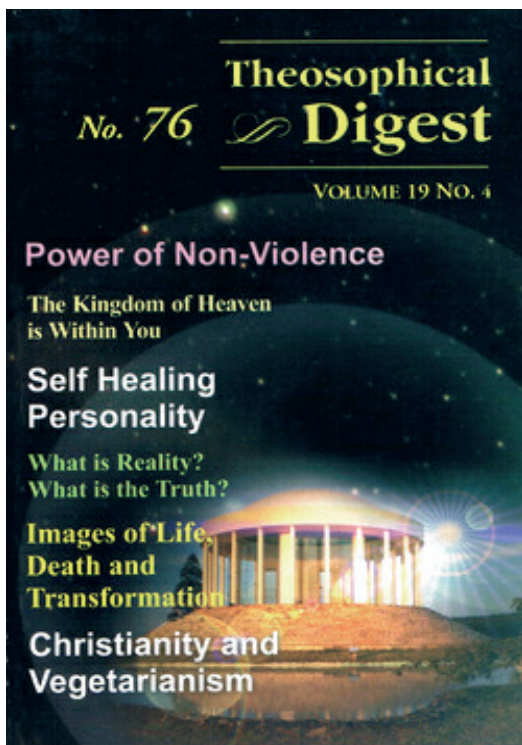

REVIJA THEOSOPHICAL DIGEST

IZBOR ČLANKOV

teozofija v sloveniji

REVIJA THEOSOPHICAL DIGEST IZBOR ČLANKOV

Izbor člankov, izvorno objavljenih na spletni strani www.teozofija.info

Prva elektronska izdaja

Izbor člankov, prevod, prelom in izdal: Anton Rozman

Slika na naslovnici: Platnica revije Theosophical Digest

Leto izdaje: Ljubljana, 2022

Publikacija je brezplačna

Avtorske pravice © Teozofija v Sloveniji 2022

Kataložni zapis o publikaciji (CIP) pripravili v
Narodni in univerzitetni knjižnici v Ljubljani

COBISS.SI-ID: 125868547

ISBN: 978-961-6561-80-8 (PDF)

REVIJA
THEOSOPHICAL DIGEST
IZBOR ČLANKOV

teozofija v sloveniji

Vsebina	Stran
<i>Revija Theosophical Digest</i>	5
<i>Notranja in zunanja duhovnost</i>	6
<i>Popolnoma razvita oseba</i>	10
<i>Praksa tišine</i>	14
<i>Potrpežljivost, posebna vrsta moči</i>	19
<i>Kako preseči samo-sabotažo</i>	25
<i>Klub ubežnikov</i>	31
<i>Intuicija in ustvarjalnost</i>	37
<i>Kako premagati navade</i>	42
<i>Odpuščanje, srce nenasilja</i>	49
<i>Praktični idealizem</i>	51
<i>Največja vseh pustolovčin</i>	54
<i>Sprejemanje</i>	57
<i>Kaj je svoboda?</i>	60
<i>Kaj je intuicija</i>	68
<i>Resničen pomen čiste ljubezni</i>	73
<i>Ljubezen je odpuščanje</i>	77
<i>Intuicija in ustvarjalnost</i>	81
<i>Umetnost umiranja iz trenutka v trenutek</i>	90
<i>Ritual in iskanje razsvetlitve</i>	96
<i>Kaj je dolžnost?</i>	105

Revija Theosophical Digest

Theosophical Digest je teozofska revija, ki jo izdaja Teozofsko društvo na Filipinih in ki izhaja v štirih izvodih letno. Po besedah urednikov gre za nesektaško publikacijo, namenjeno promociji univerzalnega bratstva in razumevanju človeškega življenja in kozmosa. Revija tako prinaša članke o meditaciji, primerjalni religiji, modrosti, umetnosti življenja, zdravju, znanosti, teozofiji, duhovnosti, filozofiji, gradnji značaja, vzgoji, Starodavni Modrosti in podobnem. Ti so zasnovani v zgoščeni obliki in pogostokrat predstavljajo izvlečke iz drugod objavljenih člankov in recenzij knjig. Zaradi širokega razpona tem in zgoščenih vsebin se revija predstavlja kot ena izmed najbolj privlačnih publikacij na svojem področju.

Rukmini Devi Arundale

Notranja in zunanja duhovnost

Theosophical Digest, 3rd quarter 1995

Izveček iz *The Theosophist*, april 1977

Z vprašanji - kaj je duhovnost? kaj je resnica? kako živeti to resnico? kaj je realnost, in kako jo najdemo? - so se ukvarjali veliki učitelji vseh dob ter podali svoje odgovore, vsak na sebi lasten način. Čeprav smo preučevali njihova učenja in jih poskušali razumeti in o njih meditirati, pa je vseeno čudno, da je naše razumevanje ostalo le na mentalni ravni. Tako smo le razpravljali o resnici, ne da bi jo živeli in izkušali našo notranjo in zunanjo duhovnost.

Največji človekov problem je človek sam in njegov največji sovražnik je njegov lastni jaz, ki poimenuje, razvršča in tehta religiozna učenja in različne zapise ter jih poskuša bolj posedovati kot pa, da bi jih živel v svojem lastnem osebnem življenju, preko čutenj in izkušenj. Nazivi ne pomenijo nič, resnično pomembna so čutenja. Izkušnja enosti življenja in bratstva je čudovita izkušnja in ne le prepričanje; to je notranje spoznanje. Zato, navkljub različnim parapsihološkim raziskavam, navkljub številnim drugim gibanjem za promocijo bratstva, v svetu še vedno prevladuje ozračje po-

polne shizofrenije. Celó na duhovnem področju obstaja dualnost, neke vrste protislovje med tem, kar se nahaja v notranjosti, in med tem, kar se nahaja v zunanosti; med tem, kar smo, in med tem, kar bi morali biti; med tem, kar je naše prepričanje, in med tem, kar dejansko počnemo.

Učenja niso pomembna; življenje, ki ga živimo, je tisto, ki je dejansko pomembno. Gospoda Budo ne spoštujemo zaradi njegovih čudovitih učenj, ampak zaradi čudovite podobe, ki jo v nas ustvari njegovo življenje - podobe umirjenosti in miru. Ko pogledamo na kip Bude, čutimo, kot da bi iz njega prihajal dih ljubezni in sočutja. Veliki umetniki so v teh kipih zasnovali blag duh Bude. In četudi so narejeni iz kamna, čutimo, kot da bi se skozi njih izražal ta notranji duh. Zato na nas ne vplivajo njegova velika učenja, ampak to, da je Buda utelešenje učenj, ki jih naslovil na nas.

Iz tega velikega primera se lahko učimo spoznanja, da ne moremo preko duhovnih organizacij, vključno s Teozofskim društvom, rešiti ali pomagati svetu. Vse predstave o tem, da bomo postali odrešitelji človeštva, so domišljave in smešne. To, kar svet resnično potrebuje, je to, da bi morali poskusiti v naši notranjosti izkusiti globoko čutenje resnične duhovnosti, kar pomeni, da ohranjamo odprtost našega srca in uma ter pripravljenost za osrečevanje drugih. Eden od svetlih primerov takšne osebe je v naših časih Mati Tereza, ki kot kristjanka služi v imenu Krista, a ima odprta vrata za vse, ne glede na religijo, kasto ali prepričanje tistih, ki gredo k njej, četudi bi bili kriminalci. Vsi bi se morali učiti od nje, ali od kogarkoli, ki tako deluje. Ne moremo zapirati vrat tistim, ki iščejo pomoč; ne moremo se opravičiti z izgovorom, da nimamo denarja, možnosti, da bi nudili, niti ne moremo soditi, kdo ravna pravilno in kdo ne. Če smo resnično sočutni, potem moramo biti sočutni tudi do kriminalca - do vsakogar, ki je potrta, ne glede na njegova dejanja.

Budovo učenje pravi: "Sovraštva ni mogoče izkoreniniti s sovraštvom, ampak le z ljubeznijo." To niso le prazne besede, ampak izražajo izkušnjo o znanju in modrosti, ki ima temelj v življenju. Tako lahko je reči, "kaznujte grešnika." Toda, ali vemo, kako bi mi ravnali v okoliščinah, s katerimi se

je moral soočiti grešnik? Ali ne vemo tudi, da nekje v globini svojega srca tudi kriminallec pozna naravo tega, kar je storil? Žugajoči prst tistih, ki se niso znašli v enakem položaju, spodbudi v njem le sovraštvo. To je razlog, zakaj se človek v življenju uči, da mora obsojati in zavračati grešno, vendar ne sovražiti grešnika. Takšno filozofijo so prakticirali Buda, Mahavira, Šri Krišna in podobni. Mi ne moremo biti takšni, kot so bili oni. Toda lahko razumemo, da duhovnost ne obstaja tam, kjer ni nobenega napora, da bi jo živeli. Mahatma Gandhi in Dr. Besantova sta si ostro nasprotovala v političnih stvareh, vendar pa to ni vplivalo na njuno medsebojno spoštovanje in vrednotenje veličine drugega.

Resnično duhovno življenje ni vstopna pot za nebesa; dejansko, če želimo živeti resnično duhovno življenje, ki ga sestavlja plemenitost odnosov z drugimi, bi morali pozabiti na nebesa. Največji prispevek, ki ga je dala Indija kulturi sveta, je pojmovanje enosti vsega življenja; toda to enost moramo notranje izkušati in zunanje izražati v naših odnosih s soljudmi in z živalmi. Duhovnosti ne dosežemo tako, da o njej govorimo in se o njej učimo. Le, ko duhovnost prakticiramo v našem vsakodnevem življenju, ne bomo imeli časa o njej govoriti. Dejansko, če skrbno raziščemo življenje, vidimo, da živali bolj izražajo nekatere od najbolj lepих lastnosti in so boljši privrženci filozofije *Upaniṣad* kot ljudje. Nimajo veliko želja; želijo si le hrane in ljubezni, in če to dobijo, so povsem zadovoljne. Njihova duhovnost je naravna in preprosta, in tega bi se morala naučiti človeška bitja.

Mnogih lekcij se lahko naučimo z opazovanjem živali in ptic. Če odpremo vrata naših src in smo sprejemljivi, lahko odkrijemo nekaj čudovitega v preprostosti življenja, ki ga živijo živali in tako imenovani ne-vzgojeni ljudje. Sedanji civilizaciji vlada um in naše predstave o duhovnosti temeljijo na našem mentalnem razumevanju. Zato jih analiziramo, jih ubesedimo in jih razdelimo na koščke ter govorimo o tem, kar verjamemo, namesto o tem, kar smo. Edino celovito duhovno življenje je skladnost razumevanja in delovanja. Dejansko, ni duhovnega življenja, ki bi bilo popolnoma ločeno

od našega fizičnega življenja, kajti živimo v svetu manifestacije in naša *dharma* je tukaj in sedaj.

Zato je otroškost veličastna. Ta tip preprostega, naravnega, nežnega izlivanja čutenj je resnična duhovnost, ki bi jo morali postopno vlti v nedolžne ume naših otrok preko novega vzgojnega sistema, tako da bi lahko naravno zrastle v človeška bitja, ki bi imela razumevanje pravega tipa odnosa z vsem.

Življenje vsakega od nas je sestavljeno predvsem iz žalosti, razočaranj in vznemirjenj. To pa ne velja za tiste, ki jim sploh ni mar za življenje, kajti le takšne izkušnje nam pomagajo dozoreti, da lahko pomagamo drugim. Največji učitelj je Življenje samo; je največji guru. Le preko svojega osebnega življenja, preko stika z naravo okoli nas in preko lastnega navdih, se lahko učimo največjih lekcij življenja. Če smo naravni in če potrpežljivo ter pozorno prisluhnemo temu, kar nas želi naučiti življenje, lahko vsak od nas postane utelešenje Enega Življenja. Lahko pa tudi opazujemo druge in od njih prejmemo navdih, kajti vsak človek predstavlja edinstven tip posameznika. Drugim lahko pomagamo le, ko ohranjamo odprta srca in ume za tiste, ki so nam blizu, ne pa, da izražamo bratstvo le do tistih, ki živijo daleč stran. Na ta način bo naše lastno življenje postalo del kolektivnega življenja. In ta uresničitev je pravo duhovno življenje. Vsak od nas lahko postane živi plamen za ostalo človeštvo in primer za druge.

Bodimo primer drug drugemu, tistim, ki so nam najbližje, in na ta način ustvarimo čudovit odnos, ki temelji na spoštovanju življenja, na sočutju do vseh bitij. Mi smo se rodili na tem svetu zato, da izpolnimo ta cilj, in zato poskusimo ta cilj tudi vsi izpolniti. Bodimo primer popolnih človeških bitij, v tolikšni meri, kot je to mogoče, in prispevajmo k popolni sreči vseh ljudi.

Haridas Chauduri

Popolnoma razvita oseba

Theosophical Digest, 4th quarter 1993

Izvleček iz *Mastering the problems of living*

Na splošno rečeno, obstaja pet aspektov človeške osebnosti: fizični, čustveni, intelektualni, moralni in duhovni. Samo-izpopolnjevanje zato zajema harmoničen razvoj vseh teh aspektov obstoja.

Telo

Brez dvoma je človek v bistvu duhovna entiteta. Vendar pa je bridka napaka, če pojmujeemo duhovno kot neposredno antitezo fizičnega. Telo ni ječa za dušo. Niti ni le lestev, po kateri se moramo vzpeti do duha, zato da bi jo lahko, po duhovni izpolnitvi, brcnili stran. Nasprotno, telo je pročelje templja, v katerem prebiva duh. Ali pa bi ga lahko opisali kot medij za ustvarjalni samo-izraz duha.

Iz tega sledi, da mora biti v uravnoveženi rasti fizično telo izgrajeno kot močan in usposobljen instrument višjega življenja. Očiščen in okrepljen mora biti zato, da postane kanal za božansko delovanje.

Čustvena zrelost

Čustvenost je najbolj vitalen aspekt človekove osebnosti. Po eni strani obema instinktivne nagone narave. Po drugi vključuje tako prefinjena občutenja kot ljubezen do resnice, sočutje do drugih, predanost in posvečenost. V središču čustvenosti je želja ljubiti in biti ljubljen. Brez ustrezne uravnave in dozorelosti tega vzgiba po ljubezni, osebnost ostaja surova. Oseba lahko doseže veliko intelektualno vzvišenost, a kljub temu ostaja čustveno otrok. Hitro se lahko vznemiri, če sliši kritične pripombe glede svojih znanstvenih dosežkov. Drobnost laskanje ga lahko zapelje v oblikovanje zelo površnih presoj o svojih laskačih. Pristna skrb za druge je lahko povsem tuja njegovi notranji naravi.

Čustveno ravnovesje in zrelost sta bistveni sestavini samo-razvoja. Zaradi tega cilja, se mora človek zelo dobro seznaniti s samim seboj. Zavedati se mora temeljnih nagonov in želja človekove narave in jih zadovoljevati na inteligenten in organiziran način. Da bi dosegel čustveno zrelost, mora strast razviti v sočutje in ljubezen očistiti njenih sebičnih usedlin.

Intelektualni razvoj

Človekov razvoj ne more biti nikoli ustrezen brez primerne rasti njegovih intelektualnih zmožnosti. Intelektualni razvoj je bistven za nadvladovanje zmedenosti, nereda in zmedenega mišljenja. Napačne predstave so zavedle že številne poštene duše. Brez jasnega in konsistentnega mišljenja je človek lahko žrtev morbidnega sentimentalizma. V odsotnosti ustreznega intelektualnega urjenja religiozna vera degenerira v sektaštvo, fanatizem ali ritualizem.

Toda intelekt ima svoje omejitve. Ločen od ljubezni in sočutja lahko proizvede apatično držo odmaknjenosti. Lahko proizvede tudi precej samoljubja in ošabnosti, občutek superiornosti. Intelektualno samoljubje je zelo trdovratna ovira za polno rast osebnosti. Z ustvarjanjem izdelanih verbalnih in konceptualnih struktur, intelekt pogosto onemogoča neposredno srečanje z realnostjo. Tako kot je intelekt velika pomoč pri razvoju, lahko

postane tudi velika ovira za nadaljnji razvoj. Da bi lahko človek dosegel neposredno vizijo resnice, se mora dvigniti nad intelekt. To je trajno poslanstvo vseh velikih mistikov sveta, vzhodnih in zahodnih.

Moralna zavest

Razvoj človeka tudi ni popoln brez višanja moralne zavesti. Resnična mo-drost je neločljivo povezana z aktivnim sočutjem in ljubečo uslužnostjo. Človekov duh ni izolirana zavest. Človeški posameznik je neločljivo član družbenega organizma.

V razvoju moralne zavesti obstajajo različne stopnje. Na začetku moral-nost prevzame obliko spoštovanja zakona in avtoritete. To spoštovanje je tisto, ki ločuje človeško družbo od kaosa džungle. Drugič, moralnost pre-vzame obliko notranje vizije pravice in pravičnosti v njuni čistosti. Takšna notranja vizija je v razmerju s močjo in samo-disciplino posameznika. Se-stavlja jo pogumno dvigovanje človekovega glasu zoper nepravilne zakone obstoječega družbenega reda. Sestavlja jo zavzemanje drznega stališča proti legalizirani hipokriziji in sprejemanje strašnih posledic. Sestavlja jo boj za pravico, kjer prevladuje nepravilnost.

Tretjič, moralnost sestavlja pozitiven duh delitve z drugimi. Vključuje po-višan občutek za vsa sorodna bitja. Tak občutek odgovornosti lahko izvira iz ostre zaznave tesne medsebojne prepletenosti celotnega življenja.

Spodbuda po delitvi lahko prav tako navdihuje vizija Enega v vsem - spo-znanje o notranji prisotnosti Boga v vseh živih bitjih. Ko do tega pride, postane moralno ravnanje spontan izliv duha kozmične ljubezni. Človek ponuja svoje življenje v služenje revnim in potlačenim; hrani lačne in ob-lači gole. Tega ne počne zato, ker mora, ampak zato, ker je to največje ve-selje človekovega življenja. Tu doseže moralna zavest svojo najvišjo izpol-nitev.

Duhovna prebuditev

Človekov samo-razvoj ne more biti popoln brez prebuditve njegovega duha. Duh je element čiste transcendence v človeku. To je tista razsežnost obstoja, ki je korenito drugačna od fizičnega, intelektualnega, čustvenega in moralnega aspekta osebnosti. Duh presega vse te, a jih obenem prežema in podpira. Končni cilj vse višje religije in misticizma je človekova samopozornost do tega najglobljega nivoja osebnosti.

Kako lahko dosežete dinamično duhovno izpolnitev?

V prizadevanju po taki izpolnitvi mora človeku pomagati dvoje kril: dinamično samo-žrtvovanje večnemu in nesebično delovanje. Preko različnih duhovnih praks, kot so molitev, meditacija in samo-preiskovanje se mora človek vse bolj in bolj predajati večnemu kot brezosebni instrument. Nato mora človek vzpostaviti to držo samo-predaje v vsakodnevnem življenju. Aktiven obzir do kozmične dobrobiti pa je zadnji kriterij vseh odločitev. Različne aktivnosti v življenju mora prežemati duh samo-žrtvovanja na oltarju kolektivne koristi. Popolno samo-žrtvovanje večnemu privede do pristne modrosti. Nesebično delovanje je bistvo ljubezni. Modrost izpopolni ljubezen kot nemotivirano samo-predajanje v služenje Vsemu. Ljubezen izpopolni modrost kot zavest o enosti vsega obstoja.

Maraya Aj. Chebat

Praksa tišine

Theosophical Digest, 1st quarter 1991

Tišina pomeni poenostavitev človekovega življenja - tako v človeku nastane več prostora za zaustavitev in za bolj jasen pogled na samega sebe. V tem prostoru začne človek spoznavati svojo zmedo, svoje želje, svoje misli in čustva ter svoje podzavestno delovanje.

Ko človek sedi sam v sobi in posluša svoj jaz, se pojavljajo ena za drugo misli, komentarji misli, komentarji komentarjev misli, nadaljnje racionalizacije, osebne ideologije o nepomembnih ali velikih stvareh - in kmalu se jih človek preobje in postane zdolgočasen.

Ta zdolgočasenost je začetek resnične tišine. Ta zdolgočasenost je brezkončno valovanje v sebe osredotočenih misli. To je tudi točka obrata. Na tej točki se človek odloči, da se je naveličal samega sebe in se povrne v svet delovanja, ali pa naredi korak nazaj in začenja opazovati igro uma. Človek postane opazovalec jaza.

Prva stopnja - Opazovalec

To je prvi korak proti resnični tišini. Ko človek postane opazovalec svojega jaza in začenja opazovati dramo življenja s svojim jazom kot akterjem, ločeno in objektivno - začenja pridobivati TIŠINO.

Umetnost opazovanja jaza ob kateremkoli času dneva, zaustavitve jaza in postavljanja naslednjih vprašanj, je dobra praksa za to stopnjo.

Kdo opravlja to dejanje?

Kdo čuti to čustvo?

Kdo izgovarja te besede?

Kdo misli te misli?

To je umetnost ugašanja svetlobe dneva, zato da v njem lahko zaznamo vedno-prisotne in subtilne vire energije. To je premišljen poskus, da bi se človek za kratko obdobje ločil od valovanja vsakodnevnega življenja, "izklopil" dejaven ali logičen način normalne zavesti, zato da bi vstopil v komplementaren način miru in dovezetnosti.

Človek se usmeri proti osebemu in ne intelektualnemu znanju preko spremembe od zunanjega gorišča pozornosti proti notranjemu.

Druga stopnja - Pozornost

Po določenem času prakse prve stopnje človek vstopi v splošno pozornost in začenja luščiti vpoglede in učenja. Človek se začne zavedati svojega BITJA, ki ga prekriva zaslon brezkončnih misli.

Ko se človek odzove na BITJE, ga začne tudi "poslušati." Ob tem ne obstaja potreba po prekomernem ali prenapetem poslušanju. To je le seznanjanje z in potrjevanje "kaj je." Na tej točki se vključi potrpežljivost. Takrat odgovori prihajajo tiho, tako tiho, da jih pogosto z lahkoto preslišimo. Človek lahko spregleda te odgovore, češ da so to le nekoristne fantazije, domišljija, nesmiselne misli ali nepomembne podobe.

Če človek želi doseči "vpogled" mora zaupati modrosti notranje celovitosti. Človek mora tudi sprejeti darilo prisotnosti, nedeljene pozornosti,

kajti odgovori prihajajo v šepetu, zato je potreben osredotočen mentalni mir.

Na tej stopnji človek razvije v svojem osnovnem intelektu spretnost, da ta postane živ in buden za človekovo okolje in okoliščine - saj se ne ukvarja več samo z samo-osredotočenimi mislimi. Kvaliteta preplavljajoče pozornosti je tista, ki podarja človeku mir in umirjenost. Človek izkuša življenjsko silo, ki je osvobajajoča in ki človeka razreši jetništva telesa in kot žrtve lastnih misli, ko so ga ujeli in zvezali občutki in zaznave.

Tretja stopnja - Odnos

Prostor se sedaj zapre za vsa vprašanja, za vse dvome - ni več misli na preteklost, ne na prihodnost. Vse je izključeno. Pride do prebuditve. Človek sliši jasno sporočilo iz notranjega TEMPLJA, v katerem je človek molivec in poslušalec. Človek opazuje kaj počne. Tišina je izključitev presojanja uma in želja srca.

Počasi se priplazi mehka nežnost, prijazen magnetski občutek potapljanja v lep počitek - v rokah našega Kreatorja.

Sedaj se je vzpostavil odnos z VIROM vsega, s človekovo energijo, NEUSTRVARJENO - z BOGOM, neposreden stik s prebujenim. Iz tega stanja uma se poraja - VESELJE.

Tišina je medij za razodetje, poskrbi za način spoznavanja čiste realnosti. To čisto realnost nek avtor opisuje tako: "Tisti, ki bo slišal glas tišine, brez-zvočen zvok in ga dojel, ta se je naučil narave popolne notranje koncentracije uma. Da, to bitje, Duša, ki lahko sliši, mora postati gluha za opozorila šepetov, za krik rjovečih slonov in za srebrno brenčanje kresnice." In takrat bo notranjemu ušesu srca duše spregovoril - glas Tišine, vendar poslušaj le glas, ki je brezglasen ... KAJTI NJEGOV JEZIK JE TIŠINA.

Četrta stopnja - Celovitost

Na tej stopnji se vse točke učenja združijo v celoto - točko preoblikovanja, združitevno točko. Tišina je ustvarjalna, je potapljanje naših intuitivnih in racionalnih zaznav v točko razsvetlitve, v točko, kjer se količina spremeni v dogajanje zavesti. Vsi postanejo duhovna bitja, polna življenja Boga, ki jih zdravi, blagoslavlja in razcveta ljubezen Boga. Trenutek, ko izgine vse negativno in ko človek izkuša rastočo Moč. To je Moč Tišine. Ta osredotoča energijo in shranjuje moč. To je točka, kjer se razodene Resnično Znanje. To je zveza s Končnim Kirurgom, Psihologom, Darovalcem Miru in Univerzalnim Tehnikom.

To je čas preoblikovanja - ko je vsako dejanje, vsaka misel, vsaka beseda in vsak dih pred izzivom spremembe. To je neposreden izziv za namensko in pospešeno pozitivno spremembo.

Čas postane SEDAJ. In klic je namenjen vsem posrednikom-spremembe, vsem, ki so zaposleni s preoblikovanjem. Vsem trenerjem in pospeševalcem, in tudi vzgojiteljem! Sedaj je trenutek ustvarjanja, ko mora vse, kar je vredno, doseči svojo izpolnitev. To je tudi čas uničenja - uničenja starih navad, nepravilnih prepričanj in načel, vsega, kar je ne vredno. To je trenutek razsvetlitve, trenutek velike priložnosti - trenutek Resnice. To je preizkus vseh naših preteklih dosežkov. V takih trenutkih pride na dan realnost osebe. Ta je sedaj na preizkušnji.

To je čas naše inventure - ko si postavimo pomembno vprašanje: Kakšen je pomen vsega tega? To je človekova skrajna "točka," ko nekaj in vse doseže svojo skrajnost in vse cilje. To je čas duhovne predaje - temu, kar je večno in nespremenljivo - Resnici. Čas opuščanja vseh strahov in vezi. Stanje brez strahu je Moč in Tišina. In to je tisto, kar mora doseči vsak izmed nas. Toda le, ko dosežemo dno našega večnega bitja v TIŠINI, se lahko predamo odnosu z Bogom.

Povezanost je TIŠINA.

Tišina je POVEZANOST.

To je povezovanje telesa in duše, materije in duha, atoma in atme. In s tem se Sila poveže z Virom - nastopi povezava med jaz, večnim Bitjem in Bogom, Vzvišenim Bitjem. Jaz, Duša, postane Mirna in Močna. Na tej točki postane vsaka misel zmagoslavna.

Ko človek nadaljuje z zbiranjem teh drobnih delcev zlatih trenutkov, redno in konstantno, zavestno hodi skozi proces samo-spoznavanja, da misli postajajo ovira za to Povezanost. Katera energija ovira porajanje Veselja?

Ko človek sedi v tišini, ko roma po spominu, kot da bi popotoval po Sedaj, izkuša očiščenje in osvoboditev.

Tišina je vprašanje preživetja. Človek mora sedaj ustvariti tih notranji prostor, kjer je lahko resnično on sam. Tišina mora postati naš nenehen spremljevalec pri ohranjanju osebne moči, ki jo je vsak od nas ustvaril. In ob tej ne bo potreben noben napor, da bi dosegli to, kar smo načrtovali kot pot proti izgradnji resničnega človeškega bitja, proti popolnosti, proti iskanju odličnosti.

Tišina ni proizvod hrupa, ni reakcija, katere vzrok bi bil hrup. "Tišina," ki raste iz hrupa, ima korenine v hrupu. Tišina je stanje, ki se nahaja povsem izven stroja uma; um je ne more zasnovati, in poskusi uma, da bi dosegel tišino, so še vedno del hrupa. - J. Krishnamurti

Christopher News Notes

Potrpežljivost, posebna vrsta moči

Theosophical Digest, 1st quarter 1996

Christopher News Notes, št. 372

Potrpežljivost je tiha, vsakodnevna vrsta moči - manj občudovana kot njen drzen bratranec Pogum. Pogum prečka hrupne brzice, da bi osvobodil družino. Potrpežljivost si z njo deli hišo, dokler ni ponovno zgrajena. Zaradi skrbi za druge, potrpežljivost mirno prenaša, tolerira in čaka.

Potrpežljivost je drugačna vrsta moči. Včasih jo celo zamenjamo s slabostjo. Vendar potrpežljivost ni speča. Biti potrpežljiv ne pomeni sprijazniti se z vsem brez pritožbe. Mnogokrat moramo spregovoriti. Potrpežljivost je moč, ki nam omogoči govoriti vljudno in prijazno, namesto sarkastično in žaljivo, tudi takrat, ko smo jezni.

Potrpežljivost je vztrajnost in odpoved, ki ju motivira ljubezen do drugih, ljubezen do nas samih in ljubezen do Boga.

Bodite potrpežljivi do drugih

Nesreče pogosto spodbudijo v ljudeh najboljše. Mi potrebujemo moč in pogum za soočanje s krizami v življenju. Toda brezkončni vsakodnevni

problemi prebujajo v nas najslabše. Drobne nevšečnosti postopno načnejo naše razpoloženje. Če nismo pazljivi, poškodujemo drug drugega s preveč jeznoritim govorjenjem in delovanjem. Da bi uspešno premostili težave, potrebujemo potrpežljivost v eni od njenih oblik.

Samo-nadzor

Gloria Chisholm v *Parents of Teenagers* piše o izkušnji, ki jo je imela, ko je s svojima dvema, nenehno bojujočima se mladostnikoma nakupovala v špeceriji.

Njen sin je svojo sestro ozmerjal, ta pa je zakričala nanj, naj že enkrat utihne. Mrs. Chisholm je občutila vznemirjenje, ki se je začelo obračati v jezo. Morala se je umakniti, da se je umirila. Sinu je ukazala naj gre iskat korenje, hčerki pa naj gre po brokoli - "ZDAJ!" Pisateljica pa se je odpravila po jajčevce, kjer je "desetkrat globoko zajela sapo in molila kot nora, da bi ji Bog pomagal, da bi ostala dovolj mirna, da ne bi vse jajčevce zmetala v glave svojih mladostnikov." Tiha molitev in kratek "time-out" sta obnovila njen samo-nadzor. Gloria Chisholm, si ni dovolila vpitja, "Neumna, nespoštljiva otroka, dosegla bosta, da bom čisto ponorela!" Vedela je, da osebni napadi v jezi lahko škodujejo otrokovemu samo-spoštovanju.

Ko smo jezni, je naš takojšen vzgib ta, da bi udarili navzven in se tako zaščitili. Toda sočutna stran v nas skuša zaščititi tudi druge ljudi. Zato moramo zadržati dovolj dolgo prvi vzgib, da stopi v ospredje naša skrb za druge in dober namen ter spregovorita, "Ustavi se! Tega v resnici ne želiš narediti." Potrpežljivost nas usposablja za nadzor nad samim seboj, namesto da bi ranili druge.

Razumevanje

Ko sta pisala svojo knjigo *The Gift of the Blessing*, sta Gary Smalley in John Trent prosila ljudi za primere blagoslova, ki so jih prejeli od svojih staršev. Mnogi so vključevali potrpežljivost - ko so si starši vzeli čas za razumevanje. Tu je nekaj odgovorov:

“Moji starši so si vzeli čas, da bi mi prisluhnili in so me gledali naravnost v oči.”

“Moji starši nikoli niso delovali, kot da bi bili popolni, in nikoli niso pričakovali, da bi bil jaz popoln.”

“Ko je bil na poslovnem popotovanju, je moj oče vedno poklical in želel govoriti z vsakim od nas, otrok.”

“Moja mati ni hitela, ko sem ji pomagala kuhati, tako da sva lahko opravili to delo skupaj.”

Vzeti si čas za poslušanje in razumevanje je čudovito darilo ljubezni.

Prilagajanje

Lewis Smedes, profesor etike, je omenil, da že sama bližina, ki obdaja družinsko življenje, ustvarja probleme. Poveča osebnostne razlike in drobne navade, ki omrežijo naše živce. Smedesa je na primer jezil perfekcionizem, ki je njegovi ženi jemal toliko časa za opravljanje drobnih stvari. Njo pa je vznemirjala njegova navada sprehajanja po kanalih na televiziji. Ker sta se oba zavedla nelagodja drugega, sta poskušala biti bolj prilagodljiva.

Obzirnost

Umetnik Phil Rasmussen se je soočil z norim problemom, ko je slikal na odprtem v tuji deželi. Okoli njega so se zbrali otroci, se dotikali njegovih čopičev in stresali njegovo stojalo, tako da ni mogel več delati. Stvar jih je zanimala, zato ni hotel, da bi šli stran. Zato je okoli stojala s kredo zarisal krog in jim rekel: “Tega kroga ne smete prestopiti.” In otroci so opazovali naprej, ne da bi ovirali njegovo delo. Potrpežljivost pogosto prevzame obliko poskusa reševanja problemov z vljudnostjo in obzirnostjo.

Umirjenost

Lastnik vlečne službe Pat Malone ima vseskozi opravka z ljudmi, ki niso prav srečni, da potrebujejo njegovo uslugo. Ko ljudje na njega kričijo, ve, da je le primerna tarča. V resnici so jezni na drugega voznika ali pa sami nase, ker so povzročili nesrečo ali pa zanemarili svoj avto. In zato izlijejo

svojo jezo na nedolžnega človeka. To vedenje pomaga Maloneu, da ostaja miren. Kakor tudi smisel za humor. Velik in močan, kakor je, vozi vlačilec, ki je pobarvan v roza in belo barvo, ki razorožita stranke. Potrpežljivost pomeni ostajati miren in prijazen, ko drugi postanejo jezni in nasilni.

Pogled od daleč

Ko občutimo pritisk, nas vznemirijo že drobne nevšečnosti. Že kratek postanek v prometni gneči ali v vrsti v trgovini lahko povzroči razdražljivost. V prenapolnjeni mestni veleblagovnici se je nekega dne zataknil trak v novi blagajni. Blagajničarka se je zaman trudila, da bi ga osvobodila in je na koncu poklicala na pomoč delovodjo. Medtem se je vrsta večala, razpoloženje kupcev pa nižalo. Toda, ko se je vznemirjena mlada blagajničarka opravičila človeku, katerega račun se je zataknil, je ta mirno odgovoril: “Noben problem, te stvari se dogajajo.” Ta človek si ni dovolil, da bi drobna nevšečnost povzročila to, da bi pozabil na čustva mlade osebe, ki se je učila novega dela. Potrpežljivost nam daje čas, da vidimo stvari od daleč. In ta pogled nas opominja, kako pogosto tudi mi preizkušamo potrpežljivost tistih okoli nas.

Bodite potrpežljivi s samim seboj

“Bodite potrpežljivi do vsakogar, predvsem pa do samega sebe,” je svetoval Francis de Sales. “Mislím na to, da naj vas ne motijo vaše nepopolnosti in da se vedno pogumno vzdignete po vsakem padcu.” Čeprav znan po svoji prijaznosti in radoživosti, je rekel, da je potreboval 20 let, da si je pridobil tak značaj.

Isti nasvet, ki ga je podal Sv. Frančišek, se glasi: Bodite potrpežljivi sami s seboj. Ne obsojajte se, zato ker niste popolni.

Izogibajte se perfekcionizmu

Biti popoln prvi vsem je lahko samo-zavajajoče. Na primer, ko si starši ne dovolijo pokazati nobenega vznemirjenja ali jeze, se njihovi otroci počutijo krive, ker imajo takšna čutenja. In, medtem ko starši ne smejo nikoli

žaliti mladih, ne verbalno in ne fizično, pa se jim ni potrebno izogibati, da bi pokazali normalna čustva.

Zaposlene matere in očetje se morajo soočiti s svojimi omejitvami, vzpostaviti prioritete in si dovoliti, da nekaterih stvari ne zmorejo. Imeti realne cilje pomaga zmanjšati napetost in utrujenost ter ohraniti dovolj energije za bolj pomembne stvari: starši morajo otrokom dati vedeti, da so ljubljeni.

Kaj Nancy Cassidy omogoča, da njuna dva otroka vesta, da je tam, ko jo potrebujeta. Našla si je delo, ki ji omogoča nekaj prožnosti, tako da si lahko vzame čas, ko mora biti z otrokoma. Lahko ju obiše pri šolskih igrah in skrbi za njiju, ko sta bolna. Ker si je postavila prioritete, lahko uživa tako v družini kot pri delu, ne da bi zapostavljala eno ali drugo.

Potrpežljivost pomeni priznavanje naših človeških omejitev in jih dopuščati.

Sprejmite spremembo

82-letna ženska v Walesu je zagotovila piscu Edwardu Fischerju, da pozitivne spremembe staranja nadvladajo negativne. Rekla je, "Ko se starate, spoznate nove stvari in si rečete 'Želim si, da bi bila bolj pametna, ko sem bila mlada'."

Potrpežljivost pomaga kot uravnava za spremembe, ki jih prinaša življenje, da ne vidimo le problemov, ampak tudi priložnosti.

Vztrajnost

Je pomembna, ker ne dovolimo, da bi nam dandanašnje poudarjanje hitrosti vzelo pogum, ko za doseg naših ciljev potrebujemo veliko časa.

Bessie Pender je bila dobra dijakinja na srednji šoli. Toda zgodaj se je poročila in imela otroka, tako da je odložila svoje načrte glede študija. 17 let je, medtem ko je njena hči rastla, delala kot čistilka v osnovni šoli. Takoj, ko je lahko, se je vpisala na dopisno univerzo, a nadaljevala s svojim de-

lom. Ni bilo lahko, vendar pa je bila poplačana z diplomom v pedagogiki in s službo učiteljice. Potrpežljivost je osnova moči vztrajnosti.

Poglejte lepšo plat

Vzgojiteljica v vrtcu, Ray Lesch, deli svojo ljubezen do narave s svojimi 5-letnimi varovanci in njihovimi starši. Vodi jih na izlete, vključno s takim, ko opazujejo sove. Ko otroci poskušajo oponašati klic sove, jim Leschova nudi lekcijo iz potrpežljivosti. Pravi jim, "Če se sova odzove, je to dobro. Če ne, vam je še vedno lepo, ker ste skupaj s svojimi prijatelji."

Potrpežljivost nam kaže dobro plat življenja, tudi takrat, ko stvari ne gredo tako, kot smo jih načrtovali.

Bodite potrpežljivi do Boga

Ko je nosilec zlate olimpijske medalje, Paul Azinger, zvedel, da ima raka, njegov odziv ni bila jeza ali samo-pomilovanje. Rekel je, "Ko se zgodi nekaj takega, lahko vpijete 'Zakaj jaz, Bog?', ali pa lahko povsem spremenite držo in se zatečete k Bogu. To sem naredil jaz." Azinger je spoznal, da ima Bog načrt zanj. Po kemoterapiji in še vedno med tedni terapije z obsevanjem, je novinarjem povedal, "Ta celotna preizkušnja je bila ena izmed največjih izkušenj v mojem življenju ... Dala mi je možnost, da opogumim in navdihnem veliko ljudi. Veliko me je naučila." Azinger je spoznal, da je lahko celo nesreča način, na katerega Bog pomaga pri rasti našega razumevanja - in način, na katerega nas uporablja, zato da bi pomagali drugim.

Pred kakšnimi 18-timi stoletji je Sv. Irenaeus zapisal: "Niste vi tisti, ki oblikujete Boga. Bog je tisti, ki oblikuje vas. In, če ste delo Boga, potem počakajte na roko Umetnika, ki vse stvari opravi takrat, ko je za to čas."

Notranji mir, ki prihaja iz zaupanja v Boga, nam pomaga pri mirnem obnavljanju vsega, kar nam prinaša življenje. Osvobojeni nepotrebne vznemirjenosti, lahko izkušamo veselje do življenja.

Molite za vero, ki prinaša mir, ki nas, ne le zdravi, ampak pomaga zdraviti tudi druge. In s potrpežljivostjo žarčite moč Božanskega zdravilnega miru.

Alan Cohen

Kako preseči samo-sabotažo

Theosophical Digest, 4th quarter 1993

Izvleček iz *Science of Mind*, januar 1993

Samo-sabotaža je ena od ovir, ki človeka najbolj oslabijo na duhovni poti, kajti deluje povsem nezavedno, tako da se je izredno težko spopasti z njo. Le težko bo kdorkoli kdajkoli priznal, da želi namenoma spodkopati svoje najboljše interese, pa vendar mnogi med nami precej zatrejo samega sebe, na subtilen kot tudi zelo očiten način. Kaj je potrebno, da bi izkoreninili program samo-uničenja in ga nadomestili z osebno spodbudo?

Ego se maščuje

Prvič, priznati moramo, da obstaja del našega uma, ki se boji in se upira kakršnikoli spremembi, četudi bo ta sprememba za nas dobra in nam bo prinesla večjo srečo. Ego ima težko nalogo (in je obseden s tem), da bi ohranil *status quo* - celo takrat, ko *status quo* smrdi. Njegov miselni sistem temelji na prepričanju, da je "znano vedno varnejše kot neznano in zato za vsako ceno ohrani znano."

Le malo pozornosti je potrebno, da ugotovimo, da je ta sistem prepričanja precej omejen, in da nam lahko prepreči gibanje proti večjemu veselju v

življenju. Življenje je velika pustolovščina! Učenje, rast in širitev se lahko odvijajo le, ko smo voljni opustiti naše oprijemanje za znano in raziskati neznano. Buda je rekel: "Le tisti, ki se odpravijo tja, kamor so šli le redki, lahko vidijo tisto, kar so videli le redki." In T. S. Eliot dodaja: "Le tisti, ki si upajo iti predaleč, lahko morda odkrijejo, kako daleč lahko gre človek."

Da bi lahko v popolnosti objeli sedanost in prihodnost, moramo dovoliti preteklosti, da se za vedno poslovijo. Ne bodite taki kot eden izmed mojih prijateljev, ki je izjavil: "Če se že moram od neke stvari posloviti, potem na njej pustim znamenja svojih krempljev."

Živim z milino

Trije ljudje so bili obsojeni na smrt pod giljotino. Prvi je bil zdravnik, drugi odvetnik, tretji pa inženir. Prišel je dan obsodbe in trije zaporniki so stali na morišču.

"Ali želiš gledati rezilo, ali gledati stran?" je krvnik vprašal zdravnika. "Gledal bom rezilo!" je pogumno odgovoril zdravnik. Doktorja so privedli na giljotino. Krvnik je potegnil za vrv in rezilo se je sprostilo, a čudežno zaustavilo le nekaj palcev nad zdravnikovim vratom. Množica zbranih meščanov je bila osupla in začela tuhtati. Po množici vznemirjenih razprav je krvnik rekel zdravniku: "To je očitno božje znamenje, če nisi umrl. Pojdi - oproščeno ti je." In doktor je veselo vstal in se odpravil po svoji poti.

Drugi, ki bi se moral soočiti s smrtjo, je bil odvetnik, ki se je tudi odločil, da bo gledal rezilo in to se je zopet ustavilo tik nad njegovim golim grlom. Množica je zopet osuplo razpravljala. Dva v enem dnevu! In zopet je krvnik rekel ujetniku, da je očitno spet prišlo do božjega posega in da je tudi on svoboden. Veselo je zapustil morišče.

Zadnji ujetnik je bil inženir, ki se je, tako kot njegova predhodnika, odločil, da bo gledal rezilo. Nastavil je svoj vrat v giljotino in pogledal v napravo nad sabo. Krvnik je že hotel potegniti za vrv, ko se je inženir zagledal v sprožilni mehanizem in zaklical: "Počakaj trenutek! Mislim, da vem v čem je problem!"

V vsakem od nas čepi preveč vesten inženir, ki je bolj zaposlen z analiziranjem problema kot s sprejemanjem darov, ki bi prinesli olajšanje. Na določeni točki življenja moramo biti voljni živeti v novem svetu - tistem, ki potrjuje to, da si ne zaslužimo kazni, ampak samo-spoštovanje, svobodo in praznovanje.

Kaj storiti, ko dosežete most

V svoji razsvetljujoči knjigi *The Planetary Commision* John Handolph Price svetuje, kako naj na uspešen način ravnamo s sabotažo:

“... Obstaja most, po katerem morate iti na drugo stran ... Na tem mostu se morate znebiti preostalih delcev napačnih misli in negativnih prepričanj ... Zdelo se bo, kot da se je vaš svet postavil na glavo ... Vaš ego bo naredil vse, kar je potrebno, da bi se rešil, in ta učinek bi zelo lahko bil vzrok za to, da bi se vrnili nazaj ...”

Kako ravnate ob zadnjem koraku, ko se ego začne boriti za svoje življenje? Popolnoma se predate Bogu ... Vse v vašem življenju obrnete proti v vas bivajočem Kristu in mu predate vse skrbi, vedoč, da je Bog v vas rešitev za vsak problem in odgovor na vsako potrebo; in da vas Duh ne more razočarati, kajti to bi bilo v nasprotju z naravo Boga! Ne zaustavite se samo zato, ker se je vaš svet omajal, kajti to je bil manjši svet od tega, ki ga boste prejeli, ko se bo polegel prah. Le hodite naprej in zaupajte Bogu, da bo uredil to, kar vi ne morete. Tako, kot je to svetoval Emmet Fox, “Naredite to, četudi morate pri tem trepetati, vendar naredite.”

Smrt pomeni novo življenje

Ko sem pisal svojo prvo knjigo *The Dragon Doesn't Live Here Anymore*, sem imel zelo močan občutek, da bom umrl. Nobenega razloga nisem imel za tako prepričanje, saj sem bil zdrav in se dobro počutil. Vznemirjal me je stalen občutek, da bom živel le še kratek čas.

Po določenem vpogledu sem spoznal, da je nekaj res umiralo - moj stari jaz. Instinktivno sem vedel, da se bo potem, ko bo knjiga izšla, moje življe-

nje dramatično spremenilo. Ustvarjal sem prostor za nekatera zelo močna načela, tako da ni bilo več načina, da bi moj stari jaz (moje samo-pojmovanje kot povprečneža) lahko sobival z mojim novim jazom, osnovanem v Boga osredotočeni moči, viziji in prepričanju.

Tako, kot so kavboji v starih filmih radi izjavljali, "V tem mestu ni prostora za naju oba." Zavestno sem blagoslovil to smrt ega. Ko sem dopustil, da je stari jaz odšel, sem naredil prostor za rast novega. Pred kratkim sem videl svojo sliko, ki je bila posneta tik pred tem, ko sem napisal knjigo. Težko sem prepoznal človeka, ki sem ga videl na njej. Nisem se več istovetil s človekom na sliki. Ta se je spremenil, zato da je izpraznil prostor za rojstvo višjega jaza.

Pozornost na križiščih

Vsak ego ima svoje najljubše orodje za sabotažo, posebno sredstvo, ki ga uporablja, da zamegli približevanje k svetlobi. S to prevaro vas vabi nazaj na staro prizorišče, češ da je to varnejše. Za nekatere je ta način pobega pitje, zloraba drog ali prekomerno hranjenje. Za druge je lahko prekomerno delo, nezavedna seksualnost ali sodelovanje pri uničujočih odnosih. To je "pobeg" pred bolečino, ki vodi le v globljo bolečino. Pri našem poskusu, da bi se ohromili pred strahom ali sporom, le odlagamo ali širimo problem, s katerim se moramo soočiti.

Spoznajte svojo najljubšo metodo ali vzorec sabotaže. Če jo spoznate, ste naredili največji korak proti temu, da jo presežete. Najmočnejši zaveznik odvisnosti je zanikanje. Pri ozaveščanju vašega načina uničevalnosti niste negativni ali ne duhovni; nasprotno, ustvarjate kritičen korak proti odstranitvi skritega kamna, ki je na poti izražanja vaše resnične sijoče narave. Jezus nam ni govoril naj pokrijemo svetlobo sveta s košaro. Strah je košara in vi ste svetloba.

Postaviti si vprašanje: "Zakaj se mi to zdaj dogaja?" je začetek konca vzorca. Če nenehno pritegnete v odnose isti tip ljudi ali pa se pri delu spustite tako daleč, da ste tik pred tem, da vas odpustijo, ali pa kronično ohranjate

bolečino ali bolezen v določenem delu telesa, potem imate pomemben ključ do podzavestnih miselnih vzorcev, ki privlačijo vedno znova in znova to isto situacijo. Ne tepite se zaradi nje. Veselite se ob dejstvu, da ste se dovolj prebudili, da lahko vidite, kako ustvarjate vaše življenje z vsako mislijo, ki jo izberete. Če lahko vidite vzorec, potem ste višje od njega. Ta višja pozornost vam bo pomagala, da ustvarite nov, bolj uspešen način delovanja na križiščih.

Obstaja način, s katerim prestrašite vašega prijatelja. Ko odkrijete vaš proces sabotiranja vašega uspeha, si recite, da morate biti že zelo blizu uspeha, sicer ta saboter ne bi dvigoval svoje glave. Vedite, da je ego miren, dokler ne greste nikamor. Biti preplašen pomeni, da se nahajate v ustreznem stanju za prodor. Blagoslovite strah kot znamenje in spoznajte, da lahko z nekoliko več potrpljenja, napora ali volje sprejmete novo izbiro, zavržete ta vzorec in se za vedno povzpnete nadenj.

Negativni vzorci imajo težnjo, da resnično vzkipijo, ko so izpostavljeni ljubezni ali svetlobi. To načelo sem spoznal, kako se je izpostavilo na raznih delavnicah in terapijah. Ko se iskanci duhovnosti znajdejo v prisotnosti velike ozdravljajoče energije, začnejo kipeti samo-uničevalne težnje. Na površino priplavajo, z veliko silovitostjo, jeza, potrto, samo-pomilovanje, argumentacija in fizična bolečina. Če se lahko študent prediha skozi vzorec, pove resnico o tem, kaj čuti, poprosi za podporo in naredi še droben napor, da podari ali sprejme ljubezen, se odpor zruši kot popusti zamašek pod pritiskom sodavice, tako da vsa energija, ki je bila prej usmerjena v samo-uničenje, sedaj valuje v veselje, zdravljenje in večjo ljubezen.

Običajno tisti, ki se na začetku najbolj negativno odzovejo na proces zdravljenja, na koncu prejmejo najbolj dramatične koristi iz te spremembe. Kot Savel iz Tarsa, ki se je aktivno zavzemal proti krščanstvu in nato postal Sv. Pavel, ko ga je z njegovega konja vrgel Sveti Duh, lahko tudi mi uporabimo energijo, ki smo jo prej usmerjali proti ljubezni, tako da postane naše največje premoženje, ko sprejmemo zdravljenje.

Le zaznamujte in se pokažite

Še ena tehnika, ki jo lahko uporabite za preseganje samo-sabotaže, je ta, da rečete da vsaki priložnosti za sodelovanje v dejavnostih, od katerih bi vas sabotaža sicer odvrnila. Nekoč so me prosili, da predstavim svoj program velikemu in uglednemu občinstvu. Moj prvi odziv je bil: "Ali sem sposoben ali vreden, da to opravi?" Nek star, nezaupljiv glas me je začel nago-varjati, da ta obveznost presega moje sposobnosti. S tem glasom sem se bojeval nekaj dni, dokler ni povsem oslabel. Takoj sem spoznal, da ta glas ni moj prijatelj, in da mora obstajati tudi nek drug glas, ki mi bo bolj pomagal. Tisti bolj globok glas mi je svetoval, "Le sprejmi."

Podpisal sem pogodbo za ta dogodek in takoj občutil silovit val moči. Na koncu je bil program deležen velikega uspeha. Globoko sem bil hvaležen za to, da sem sprejel povabilo, in spoznal, da sem večji, kot sem mislil, da sem. Strah je bil lažnivec.

Ko se odločite, da se boste premaknili naprej, se v vas zbudi nekaj čudovitega. Zatrepetava vaš veličina in odpravi vaš strah. Ni več vprašanja o tem, kdo bo na koncu zmagal. Ni druge moči kot le moč ljubezni.

Nek indijanski poglavar je prišel k vraču in mu rekel: "V meni se odvija nenehen spopad med belim in črnim psom."

Vrač je za trenutek premislil in odgovoril poglavarju: "Beli pes bo zmagal."

"Zakaj?" je vprašal poglavar.

"Zato", je odgovoril učitelj, "ker boš dajal jesti le belemu psu."

Christmas Humpreys

Klub ubežnikov

Theosophical Digest, september 1990

Izvleček iz *The Light Within*, 1988

Mi vsi smo člani Kluba Ubežnikov. Na tak ali drugačen način vsi poskušamo ubežati pred stvarmi, za katere trdimo, da jih poskušamo najti. Nekateri med nami vedo, da poskušamo ubežati. Drugi ne. V obeh primerih je vzrok preveč strahu in premalo ljubezni, in strah je strah pred nami samimi, da bi bili to, kar smo v resnici, in ta strah se poraja iz nevednosti. Kajti mi se ne poznamo in večina nas je preveč prestrašenih in preveč lenih, da bi to raziskali.

Poskušajmo obravnavati življenje kot stopnišče. Slej ko prej se bomo morali soočiti in izkusiti to, kar nas čaka na njegovem vrhu. Lahko se obrnemo in stečemo nazaj (kar je zelo utrujajoče) ali pa se povzpnemo preko ograje ob stopnišču in tam počakamo, lahko pa preprosto sprejmemo izkušnjo ob normalni hitrosti vzpenjanja, ali pa to celo pospešimo. Večina nas vseeno poskuša ubežati.

V našem bežanju obstajajo različne stopnje. Poleg legitimnih potreb rekreacije, sprememb in drugih prijetnih razvedril, ki so večinoma nujna

zaradi našega povsem napačnega načina življenja, lahko odkrijemo, da večino našega dneva porabimo za to, da ne bi mislili - v toku tega nevarnega procesa spotikanja ob zastrašujočo in ovirajočo izkušnjo - na resnico. Zato odpiramo televizijo, odhajamo na zabave, hodimo v kino, prebiramo romane, zbiramo znamke, nakar smo preveč utrujeni za kaj več. Nato gremo v posteljo in tako preide še en dan v kratkem obdobju naših življenj, z strah vzbujajočimi volkovi resnega razmišljanja varno zaprtimi za našimi vrati.

Pozneje postaja tehnika bolj subtilna in laži samemu sebi bolj skrbno izdelane. Lotimo se resnega branja in kramljamo o knjigah, ki smo jih prebrali, vendar pa niti ne pomislimo na to, da bi jih lahko uporabili. Igramo se s stavki in navedbami ter z našimi sočlani Kluba izmenjujemo veliko zbirko visoko donečih pojmov.

Toda um, ki se je odločil, da bo ubežal pred življenjem, najsi pred trpljenjem, pred proizvodom pretekle napake, ali pred njegovo višjo resnico, s katero se nima poguma soočiti, lahko gre še precej dlje. Lahko postane razburjen. In ne malo razburjenih se zateče v nevrozo, tisto prikladno stanje "živcev," ki se poraja zaradi našega zavračanja, da bi sprejeli to, kar nam ni všeč, to je, stanje stvari, ki ga je ustvarilo naše preteklo mišljenje in delovanje. Mi moramo sprejeti našo karmo, rezultanto našega lastnega ravnanja, in jo opraviti, namesto da pred njo zbežimo. In sprejemanje je stvar pravega odnosa med nekim delom in celoto, med delom, ki je "jaz," osebnostjo, ki povzdiguje "jaz" in celoto širšega "jaz in jaz" z drugimi jaz-i okoli mene, okoljem, v katerem živimo. Ko zavračamo sprejemanje te očitne resnice, projiciramo naše lastne odpore, želje, prepričanja in predsodke v naše sosede ali vlado ali "usodo" in se jih tako znebimo. Tako vsaj mislimo, vendar pa moramo slej ko prej opustiti te projekcije, kot tudi druge navade, ki bi se jih morali, kot odrasle osebe, naučiti prerasti. Toda človek, ki odstrani svoje lastne projekcije je dejansko pogumen in si naloži, kakor razlaga Jung, množico novih problemov in konfliktov. "On postane resen problem samemu sebi, kajti sedaj ni mogoče več reči, oni počnejo to

in to, oni so v zmoti, proti njim se je potrebno boriti. Sedaj živi v "hiši lastne zbirke." Takšen človek ve, da je vse, karkoli je narobe v svetu, v njem samem, in da, če se mu uspe naučiti preseči lastno senco, je s tem resnično naredil nekaj za svet. Uspe odstraniti vsaj neznamen del nerešenih, gromozanskih, družbenih problemov našega časa."

Kaj je potem ta stvar, ki se je bojijo tako številni med nami, zaradi katere bi nekateri raje umrli, kot da bi se z njo soočili, ta aktualna osebna izkušnja? Težko jo je opisati, saj je bistvo te izkušnje nekaj, kar težko pojasnimo nekomu drugemu. Ko potlačenje ni slabše kot potlačen strah pred odraščanjem, ostanek Petra Pana v nas, ki se ga ne bi radi znebili, smo morda tiho zaradi razumljive sramote. Toda, ko izkušnja prihaja iz intuicije, je mogoče vse drugo, le opisati je ni mogoče. Tako kot z vsem intuitivnim znanjem, lahko ob nekem novem odkritju rečete le: "To poznam." Vaši najdražji prijatelji vam bodo verjeli, ali pa ne, ne morejo pa zanikati vrednosti vaše izkušnje. Lahko je nenadno čutenje praznine, ko umre sorodnik ali ljubimec; lahko je širša izkušnja, na primer, vtis o velikem "morju žalosti," v katerega se do obupa potaplja človeštvo. Lahko je nenaden paničen strah, ko um prvič prizna obstoj, obseg in moč nezavednega uma, na katerem jaha zavestni, kot droben čolnič na temačnem neznanem morju. Kajti na jaz lahko gledamo kot na niz obročev zavesti. V sredini je razsvetljeno jedro, kjer so nevarnosti vidne in znane. Okoli njega je krog osebnega nezavednega, ki vsebuje višji um, še ne-zazan, razen občasno, v trenutkih "vizije," in tudi nižji nivoji, sedaj nezavedni, ker so bili pravilno ali napačno pozabljeni. Na koncu je še obroč, ki vsebuje nedoumljivo, kolektivno, nezavedno, kakor ga imenuje Jung, zbiralnik vseh moči in principov, ki še niso bili vsrkani v drobno področje človeške zavesti. Mi smo otroci, ki tipamo v temi z medlo svetlobo našega zavestnega znanja za komaj zaznavnim, a še vedno nevidnim soncem; ali bomo mi, ki smo pridobili lastno pot s tako neskončnimi bolečinami in se oprijemljemo naše na novo pridobljene moči, povsem brez počitka med temnim nezavednim na eni strani in nevarnostmi lastne poti na drugi? Tu je razlog za naš strah, v

nekakšnem vedenju, vsaj intuitivnem, da bo v nadaljnjem procesu ta jaz, tako težko pridobljen, presežen in uničen.

Precej čudno je to, da je naš najbolj resen strah, strah pred strahom, strah biti preplašen. Zato, ker se bojimo biti preplašeni, bežimo pred objektom našega strahu.

Nasprotje strahu je pogum, in srce poguma je ljubezen. Ne pustite te trditve vnevar, ampak o njej razmislite, in ko prelistavate to in druge knjige, hodite po poti, za katero so knjige le priročniki. Ljubezen je občutek celovitosti in občutek celovitosti izloči strah. Razmislite o tej celovitosti. Nenehno si predstavljajte vesolje kot živ organizem, ki nadzira posamezno substanco in posamezno dušo in ne, kako vse stvari reagirajo na posamezen svetni občutek. Vse delujejo z eno samo spodbudo in vse sodelujejo proti vsemu, kar je prehodno. Kajti mi vsi smo deli drug drugega, in bratstvo je daleč od tega, da bi bilo samo nek ideal, ampak je prisotno dejstvo v naravi. Resnično, mi ne živimo kot bratje, vendar potem ne ustvarjamo več bratov. Občutek celovitosti, ki izloča strah, je občutek, ki ga je potrebno poroditi in ozavestiti, kajti ob tej mistični širitvi zavesti se konča ves strah.

Na nek način je lažje doseči ta povezujoči občutek enosti s človeštvom kot doseči isto enost v svoji notranjosti. Preveč nas je takih, ki se odrežemo na polovico, ali poskušamo, ob istovetenju z "jaz-om," z njegovo zgornjo ali boljšo polovico, zanikati stik z ne-prerajeno, spodnjo polovico, ali se vsaj ločiti od njenega bednega obnašanja. Jaz, ki, metaforično, odhaja v nedeljo v cerkev, ne bo priznal zveze z, se istovetil z jaz-om, ki se je obnašal na najbolj nespodoben način na zabavi večer pred tem. In, ko enkrat pride do delitve, tej ni konca. In tako poskušamo ubežati pred nekim sovražnikom, ki ga ne moremo nadvladati, najsi je to poželenje ali pijača ali sama sebičnost, ter si dopovedujemo, da, četudi bi se srečali na bojnem polju, ne bi imeli želje po boju. In tako samo dvignemo naš klobuk v olikan pozdrav. Na ta način prihaja do norosti, kajti vse različice "razcepa osebnosti" se porodijo iz odpora enega dela jaz-a, da bi sprejel nekega drugega.

Cilj, proti kateremu hodimo je samo-odrešitev iz vezi sovraštva, poželenja in utvare. In te moramo poiskati v notranjosti. Da bi se lahko odrešili, moramo, na tak ali drugačen način, "poiskati zatočišče," kakor pravijo budisti, v "Treh Draguljih," ki so notranja Luč, Modrost in Pot, kako dosežemo samo-izpopolnjena Bitja. To so mojstri Modrosti, ki so znani kot Arhati, Rishiji, Bodhisattve, Bratje Luči ali samo Modri, in ki ostajajo s človeštvom, da bi vodili naše opotekajoče se noge proti Razsvetlitvi, najsi to stanje zavesti imenujemo Nirvana, Nebesa, Moksha, Tao, ali "mir, ki presega razumevanje." In "iskanje zatočišča," ki vključuje globoko ponižnost, ne pomeni pobeg. Nasprotno, vključuje popolno sprejemanje vseh stvari takšnih kot so; ne le zadovoljstvo, da bi morale biti takšne, ampak odkrito, ne-čustveno priznanje, da so trenutno takšne. Popustimo pred dejstvi, kakorkoli neprijetnimi, in se sčasoma naučimo uporabljati ta dejstva za naše in za razsvetljenje celotnega človeštva. Ali sem len tip, ki ima manj težav, če se pritožuje nad vsako stvarjo in vsako osebo, razen nad seboj, zaradi svoje neučinkovitosti in svojega neuspeha? Potem, si moram priznati, da sem len tip in prenehati s svojim neutemeljenim grajanjem. Ali sem ženska, ki bi bila raje moški, s precejšnjo ambicijo, ki mi jo moje sedanje telo ne omogoča zadovoljiti, poročena s partnerjem, ki, čudno, ne sprejema mojih glasno izraženih zornih kotov? Potem, so te stvari takšne, in moram se soočiti z njimi, jasno, čvrsto in pošteno. Vsak izmed nas nosi v sedanjem življenju svoj jarem dolžnosti, v tem mesecu, v tej minuti, najsi vlada kraljestvu ali pa pere posodo. Zato moram sprejeti ta jarem, si naložiti breme in vleči.

Budizem je edinstven v tem, da je to edini sistem mišljenja, ki temelji na doktrini sprejemanja. Buda se ni menil za vse teorije prvega začetka ali kozmogeneze. Začel je s tukaj in sedaj. Opazujte sami, je rekel, in odkrili boste, da se vse življenjske oblike podrejajo spremembi, in stvar, ki jo imenujemo duša, ni nikakršna izjema. In to trpljenje je v svetu relativne realnosti neizogibno. Sprejmite, z drugimi besedami, da ni nič trajno, niti ljubezenska zadeva niti počitnice ob morju, in ne naredite križa čez to. Znebite se

misli, da je duša ali značaj nekaj trajnega, ali bolj božanski kot simfonija ali list trave, in sprejmite, ne da bi se poskušali izogniti, da je vsak korak na poti obložen s trpljenjem. Kajti tako kot se mi nahajamo v nenehnem stanju rasti in urejanja, tako je tudi z bilijoni drugih oblik življenja znotraj enega samega metra okoli nas.

Spomnite se na paradoks, da smo mi ustvarili pot, s tem, ko smo po njej hodili. Ker se spreminjamo, telesno, čustveno in v zavesti, v vsaki sekundi, se, s tem, ko hodimo naprej, spreminja tudi pot, po kateri hodimo. Zato bodite dovzetni za spremembo, in slecite s sebe, od časa do časa, tudi osnovna načela. Kajti proces rasti je nenehna širitev višjega jaz-a in krčenje moči nižjega. Posameznik lahko odkrije samega sebe in integrira nered svojih jazov le z nenehnim žrtvovanjem samega sebe nečemu, kar pozna in priznava za več kot je on sam. Jemljite življenje tako kot je, z voljnimi rokami in korakajoč naprej spustite jaz.

Jean Gullo

Intuicija in ustvarjalnost

Theosophical Digest, marec 1990

Izvleček iz *For the love of life*, november 1983

Razvoj človekovega uma že kar nekaj časa priteguje človekovo pozornost. Ta skrb je prepojila vsa obdobja življenja. Vzpostavljanje ravnovesja med starimi in novimi zmožnostmi neizogibno povzroča začasno zmedo. Prav takšna velika revolucija v zavesti človeštva se odvija sedaj in vpliva na vse vzgibe in delovanja; obstaja pa tudi ostro razpoznavna pospešitev v vseh procesih.

Precej namigov kaže na to, da je naslednja stopnja razvoja, ki se že poraja, razvoj intuicije; čeprav na splošno to lahko sprejmemo, pa obstaja precej napačnega razumevanja njenih natančnih potez v osebni izkušnji. Razumevanje intuicije še dodatno bega vztrajanje uma pri svoji lastni superiornosti.

Poskušajmo, zaradi teze, ki bo sledila, sprejeti to splošno definicijo intuicije: Njen vir je v kraljestvu združenosti, v katerem so preseženi ločitveni procesi uma. Njena objava je hitra in trenutna, ne toliko metodična, in se kaže v prebliskih razumevanja nečesa, kar prej ni bilo znano, in ki pri-

hajajo iz notranjosti spoznavalca. Takšni prebliski predstavljajo za spoznavalca širjenje notranje zavesti.

Brez oblike

Tukaj moramo potegniti jasno razliko med delovanjem intuicije in jasnovidnostjo; kajti jasnovidnost vedno prinaša s seboj neko obliko - zvok, barvo, podobo. Intuicija pa, po drugi strani, prihaja iz sveta pojmov brez objektivne oblike. Dejstvo, da jo um pogosto hitro obleče v obliko, ali pa, da uporabi pojem v objektivnem okolju, je osnova precejšnje zmede, glede teh dveh zmožnosti. Ostaja nam na razpolago le to, da o obstoju intuicije sklepamo na podlagi njenih objavljaj, med katerimi je najbolj zanimiva ustvarjalnost.

Pomen ustvarjalnega delovanja vse bolj priteguje javni interes; in mnogi jasno razlikujejo med spretnostjo biti ustvarjalen in njenimi potrebami ter I.Q. Vse več je otrok "nove dobe" in prebujamo se za kvalitete, ki se jih prej nismo zavedali. Ni dvoma, da opogumljanje ustvarjalnosti pri otrocih lahko zelo vpliva na njihovo kasnejše življenje; in da njeno zatiranje ovira rast človekovih nadarjenosti, njegove intuicije in njegove komunikacije s ljudmi. Kajti ustvarjalnost se mora izraziti ne le v umetniškem prizadevanju - njenem najbolj očitnem izražanju - ampak mora prepojit tudi celotno držo in ravnanje v življenju. Ustvarjalno mišljenje mora zaznamovati rastoče razlikovanje in poštenje do samega sebe. Obravnavajmo torej nekaj nujnih pogojev za resnično ustvarjalnost, ki smo jo opisali prej.

Domišljija

To je kvaliteta sprejemljivosti uma in čutov, ki so odprti za nove oblike in ideje. Večina umetnosti in tega, kar ima javnost za ustvarjalno, se ustavi na tem nivoju ter ne doseže drugih strogih pogojev intuicije. Dejansko lahko predstavlja le katarzo, ki dvigne le nižja področja potlačenih čustev, ali pa je le medijstvo, pri katerem so bile oblike vsiljene pasivnemu sprejemu s strani nekega zunanjega zastopnika. V resnični ustvarjalnosti ni destruktivnega elementa.

Tvornost

Delovanje, ki je posledica navdiha, ne sme biti le neškodljivo, ampak mora ponuditi tudi nekaj, kar je lepo, koristno, v pomoč, ali pa v navdih drugim. Nujna je težnja ustvarjalca, da bi razširil svoje predstave in dvignil svoje cilje kot tudi razumevanje ter povečal spretnosti. Precej mladoletniškega prestopništva je posledica pomanjkanja teh teženj in ciljev ter tvornega izražanja ustvarjalne energije. Vsak človek mora zasnovati svoje lastne cilje, vendar ne smemo zmanjševati pomena opogumljanja, spodbude in vere v njihovo uresničitev pri mladih ljudeh.

Izvirnost

Ta vidik je najvišja oblika individualnosti. Delo mora utelešati zasnovo in obliko, ki sta edinstveni ustvarjalcu, čeprav ni nujno, da se razlikujeta od del drugih. Pod soncem verjetno ni nič novega, a kljub temu ustvarjalnost vključuje življenjsko kvaliteto osebne izkušnje, ki izključuje ideje iz druge roke; ne more prispeti od drugega. To ne izniči vpliva tistih resnic, ki so jih izrazili veliki učitelji sveta ali genialnost drugih, ampak govori o močnem osebnem vpogledu v te resnice kot o edinstveni izkušnji in se neizogibno pridruži vsem drugim izrazom resnice.

Interes za poznavanje polja delovanja

Le redko dobimo navdih o tistih stvareh, o katerih ne vemo nič, kajti četudi se preblisk intuicije pojavi v zvezi s tem, kar se zdi nekaj skrivnostnega, pa skrbna raziskava običajno pokaže, da je to nek "star prijatelj." Morda je najbližja pot do dvora navdiha vlaganje velikega zanimanja in navdušenja v neko vprašanje. Sprejemanje idej na pamet je ukoreninjeno v preteklosti (spominu), medtem ko intuicija vedno razkriva prihodnost. Javno sprejemanje idej večinoma temelji na preteklosti, zaradi česar se inovatorji srečujejo s splošnim odporom. Ta teža konformizma nas preganja, skozi celo življenje in otroke le redko opogumljajo, da bi se ji uprli.

Proizvajanje

Če človek, ki je prejel preblisk navdiha, le tega ne izrazi v neki obliki in ga ne posreduje drugim, potem to ni ustvarjanje. Vsi poznamo ljudi, katerih veličastne "vizije" nekega umetniškega dela ali služenja človeštvu nikoli ne zaživijo, ker ti ljudje čakajo na "pravi" trenutek, na pomoč, denar ali razumevanje. Poleg domišljije potrebujemo tudi velik napor, da bi presegli naravno inertnost gostejših teles proti spremembi, ki edini omogoča prenos neke ideje v obliko.

Komunikacija

Vizija mora težiti k ustvarjanju in prinašati občutek za komunikacijo. Čeprav vseh del ni mogoče predati vsem ljudem in čeprav največja vsebujejo neko prvino nedosegljive skrivnosti, pa morajo vzbuditi nek odziv in prebuditi v drugih neko višjo pozornost.

Izpopolnjevanje spretnosti

To je naporen proces, ki mnoge odvrča od ustvarjalnega napora, vendar če se vtore v um, da sta proces snovanja in trud, da bi to tudi izrazili, najbolj pomembna dejavnika, potem bodo potrebne spretnosti in razlikovanje rastle z vsakim opravljenim delom. V tekmovalnem svetu, ki ga uokvirja um, prepogosto presojava le rezultate. Večina velikih ustvarjalcev je precej več svojih naporov zavrgla kot pa jih prikazala očem javnosti, tako da to ustvarjalcu ne sme vzeti poguma. Po drugi strani pa je svet poln spretnih tehnikov, ki lahko kažejo le malo ustvarjalnosti, tako da so njihova dela omejena predvsem na "potrebe javnosti" - na to, kar bodo ljudje kupili.

Poštenost

Ta je bistvena, ne le za zaznavanje resnice, iz katere mora izhajati ustvarjalnost, ampak tudi za nenehno vrednotenje rezultatov in za stalno izpopolnjevanje zaznave in produkcije. Poštenost je temelj za "videnje," kajti brez te je človek slep. Človek je ujet v oklep vnaprej zasnovanih predstav in v strahove pred neznanim. Spretnost resničnega umetnika, da gleda - ne

da bi trenil - v celotno življenje, in ne le v tisti del, ki je zanj prijeten, in da razloči notranje odnose v manifestaciji, tako da vidi vsak del in njegov relativen položaj in pomen v načrtu celote, je bistvena. Kajti ta enotnost mora predstavljati osnovo njegovega navdiha in resnico, s katero predaja svoje darove ali preverja druge. Ta zaznava celote je znamenje kakovosti intuicije - celote, ki je ni mogoče spoznati preko njenih posameznih delov, ampak jo občutiti le v njeni celovitosti, pri čemer njeni posamezni deli tvorijo le njene naravne odnosne spremljevalce.

Čeprav večina med nami ne bo nikoli le v enem samem življenju dosegla arhetipskih višin in popolnosti Beethovna, Einsteina, Praksitela ali Platona, Michelangela ali Debussyja ali Newtona, pa moramo vsaj začeti, vsak na sebi lasten način. Njihova ustvarjalnost nas navdihuje s svojo resnico in lepoto ter nam obljublja uspeh ob našem vlaganju vere v spoznavanje neznanega.

William James

Kako premagati navade?

Theosophical Digest, junij 1990

Izvleček iz *Principles of Psychology*

“Navada je druga narava. Navada je deseterna narava,” naj bi izjavil Vojvoda Wellingtonski; in v kolikšni meri je ta izjava resnična ne more oceniti bolje nihče drug kot vojaški veteran. Vsakodnevni dril in leta discipline so se pri njem končala s popolnim preoblikovanjem večine njegovih zmožnosti ravnanja.

Obstaja zgodba, ki je dovolj prepričljiva, če že ni resnična, o hudomušnem šaljivcu, ki je, ko je videl odpuščenega veterana, kako nosi domov svojo večerjo, nenadoma zavpil: “Pozor!”, in ubogi človek se je v trenutku strumno postavil v položaj ter pri tem izpustil iz rok v odtočni kanal svojo ovčetano in krompir. Dril je bil popoln, tako da so se njegovi učinki vtrli v človekov živčni sestav.

Mnogokrat so videli konjeniške jahalne konje, kako so se ob zvokih trobente na bojnem polju zbrali in postavili v navajen razpored. Večina izurjenih domačih živali, psov in volov ter kočijaških konjev, deluje kot navadni in preprosti stroji, ki brez pomisleka in obotavljanja, iz minute v

minuto, izpolnjujejo dolžnosti, ki so se jih naučili, ter pri tem ne dajejo nobenega znaka, da bi se v njihovem umu pojavila kakršnakoli možnost drugačnega ravnanja. Ljudje, ki so odrasli v zaporu, so kmalu potem, ko so jih izpustili, prosili, da bi jih sprejeli nazaj. Ob železniški nesreči, ki se je zgodila v Združenih Državah, se je tiger, katerega kletka se je pri tem odprla, hitro vrnil na kraj dogodka, saj je bil preveč zbeغان zaradi novih odgovornostih, ki jih je ponujala svoboda, tako da so ga brez težav ujeli.

Navada je zato velikansko gonilno kolo družbe, njen najbolj dragocen, konservativni zastopnik. Ohranja nas v mejah odredb in varuje otroke sreče pred nevoščljivimi upori revnih. Preprečuje, da bi se najbolj težavnim in najbolj odbijajočim korakom v življenju izogibali ljudje, ki morajo hoditi po teh poteh. Ta ohranja na morju skozi zimo ribiča in mornarja; ta zadržuje rudarja v njegovi temi in pribije kmeta v njegovo leseno bajto in na njegovo osamljeno kmetijo preko vseh zimskih mesecev; ta nas ščiti pred napadi domačinov v puščavi in v ledenih krajih. Ta nas sili v to, da bojujemo bitko življenja v smeri naše vzgoje ali neke predhodne izbire in da največ iztisnemo iz opravila, ki nam sicer ne prija, a ni drugega, za katerega bi bili usposobljeni, in zato, ker je prepozno, da bi začeli znova. Ta preprečuje različnim družbenim slojem, da bi se medsebojno mešali. Zaradi nje lahko vidite profesionalne manire, ki so se že pri 25-tih letih vtrle v mladega trgovskega potnika, v mladega zdravnika, mladega duhovnika, mladega odvetnika. Vidite lahko drobne sledi razkola, ki se vlečejo prek značaja, zvižčnost mišljenja, predsodke, načine "kupovanja" z besedo, pred katerimi človek ne more več uiti, kakor tudi njegov rokav plašča ne more nenadoma dobiti drugačnih gub. V celoti je bolje, če človek niti ne poskuša ubežati. Za svet je dobro, da se je pri večini že okoli 30-tega leta značaj oblikoval kot oblič, ki ne bo nikoli popustil.

Oblikovanje navad

Če je obdobje med dvajsetim in tridesetim letom kritično za oblikovanje intelektualnih in profesionalnih navad, pa je obdobje pred dvajsetim pomembno za učvrstitev osebnih navad, ki popolnoma ustrezno nosijo ta

naziv, saj gre za vokalizacijo in izgovarjavo, mimiko, gibanje in naslavljanje. Po dvajsetem letu se le težko naučimo novega jezika brez tujega naglasa; mladenič se le težko vključi v najboljšo družbo, če se ni naučil nosnikov in drugih razvad govora, ki so se v njej razvile med druženjem v času nje nastanka. Zelo težko, dejansko, ne glede na količino denarja v žepu, se bo naučil oblačiti kot rojeni gizdalin. Trgovci mu ponujajo svoje blago enako prizadevno kot pravemu "eleganu," vendar pa on preprosto ne zmore izbrati pravih stvari. Nevidni zakon, ki je tako močan kot gravitacija, ga ohranja v njegovi orbiti, oblečenega na enak način, kot je bil leto poprej; in način, na katerega se njegovi bolj vzgojeni znanci znajdejo, da dobijo stvari, ki jih nosijo, bo zanj ostal skrivnost vse do dneva smrti.

Najbolj pomembna stvar pri vsej vzgoji je zato to, da iz svojega živčnega sistema naredimo svojega zaveznika in ne sovražnika. To pomeni kapitalizirati in ustanoviti sklad naših pridobitev ter nato lahkotno živeti od obresti sklada. Kajti to moramo doseči avtomatično in navajeno ter prej, ko je mogoče. In sicer, tolikšno količino koristnih delovanj kot je le mogoče in se pri tem varovati razvoja v načine delovanja, ki so za nas verjetno bolj neugodni, tako da bi se jih morali varovati kot vsake nadloge. Več vsakodnevni podrobnosti, ko jih lahko prenesemo v varstvo avtomatizma brez truda, bolj bomo s tem osvobodili ustrezno delo višje moči uma. Ni bolj nesrečnega človeškega bitja, kot je tisto, pri katerem ne obstaja druga naveda kot neodločnost in za katerega je prižiganje vsake posamezne cigare, pitje vsakega kozarca, čas vsakodnevnega vstajanja in odhajanja k počitku ter začetek vsakega drobnega dela predmet hotenega premišljevanja. Tak človek polovico svojega časa porabi za odločanje ali obžalovanje o stvareh, ki bi morale biti tako globoko ukoreninjene v njem, tako da za njegovo zavest praktično ne bi obstajale. Če pri katerem od mojih bralcev takšne vsakodnevne dolžnosti še niso ukoreninjene, naj še to uro začne postavljati te stvari na pravo mesto.

Dve maksimi

Profesor Brain je zapisal dve veliki maksimi. Prva govori o pridobivanju nove navade, oziroma o opuščanju stare. Pravi, da moramo paziti, da se pri tem oborožimo s čim bolj močno in odločno pobudo. Zberite vse mogoče okoliščine, ki bodo podkrepile vse prave vzgibe; vneto dosežite pogoje, ki opogumljajo novo pot; prevzemite obveznosti, ki niso skladne s starimi; pridobite si javno podporo, če to dopuščajo okoliščine; na kratko, okrepite svojo odločitev z vsako stvarjo, ki vam lahko pomaga. To bo dalo vašemu novemu začetku takšen zagon, da se skušnjava, ki bi lahko zlomila voljo, ne bo pojavila prej kot bi se sicer; in vsak dan, ko uspemo odložiti zlom, prispeva k temu, da do zloma sploh ne bo prišlo. Druga maksima se glasi: Nikoli ne dovolite, da bi prišlo do kakšne izjeme, če nova navada še ni dobro ukoreninjena v vašem življenju. Vsak spodrsljaj je, kot da bi pustili, da se krogla izmuzne z vrvice, v katero jo želite skrbno oviti; ena sama napaka naredi takšno škodo, ki je ne more popraviti veliko nadaljnjih poskusov volje. Kontinuiteta urjenja je tisto veliko sredstvo, ki omogoča, da živčni sistem deluje nezgrehljivo pravilno.

Nujno je, da uspeh zagotovimo že na samem začetku. Začetna napaka osiromaši energijo vseh nadaljnjih poskusov, medtem ko preživeta izkušnja uspeha, človeka navda z novo močjo za prihodnost. Goethe je človeku, ki ga je spraševal o nekem novem podjetju, s tem, da ni zaupal v lastne moči, rekel naslednje: "Ah, le v roke moraš pljuniti!" In ta izjava ilustrira učinek, ki ga je imela na Goethejev duh njegova lastna navajenost na uspešno kariero. Prof. Bauman, od katerega sem si sposodil to anekdoto, pravi, da je propad barbarskih narodov, ko se med njimi pojavijo Evropejci, posledica njihovega obupa, da jim ne bo nikoli uspelo velike življenjske naloge opraviti tako kot prišlekem. Porušijo se stari načini delovanja, novi pa se ne oblikujejo.

Pri tem se pojavi vprašanje "omejevanja" pri opuščanju takšnih navad kot so pitje in uživanje drog, vprašanje, pri katerem se tudi strokovnjaki do določene mere razlikujejo glede tega, kaj bi bilo lahko najbolje glede na

nek posamezen primer. V glavnem pa se vsi strinjajo o tem, da je hitra pridobitev navade najboljša pot, če le obstaja realna možnost, da se jo izpelje. Paziti-moramo, da volji ne naložimo tako zahtevne naloge, da ji zagotovimo poraz že na samem začetku; in zato je najboljša stvar, da pristanemo, če človek to prenese, na kratko obdobje trpljenja, ki mu sledi počitek, pa najsi gre za navado uživanja drog ali pa za preprosto spremembo ure vstajanja za odhod na delo. Presenetljivo je, kako hitro umre želja, če je nikoli ne nahranimo.

Temu paru lahko dodamo še tretjo maksimo: Zgrabite prvo ponujeno priložnost za delovanje v smeri vsake odločitve, ki ste jo sprejeli, in vsako čustveno spodbudo uporabite v smeri tistih navad, ki jih želite pridobiti. Ne v trenutku njihovega oblikovanja, ampak v trenutku njihovega motoričnega učinkovanja, ko odločitve in težnje možganom sporočajo nov "niz" delovanja.

A za človeka ni pomembno, kako polna je njegova malha maksim, kakor tudi ni pomembno, kako dobra so človekova čustva; če človek ne izkoristi vsake konkretne priložnosti za delovanje, potem lahko njegov značaj ostaja povsem neobčutljiv za boljše ravnanje. Pot v pekel je tlakovana z dobri mi nameni, pravi pregovor. In to je očitna posledica načel, ki smo jih zapisali. "Značaj," kakor pravi J. S. Mill, je celovito oblikovana volja;" in volja, v smislu, ki ga navaja on, je kopica teženj po delovanju na odločen, hiter in določen način, pri vseh pomembnih stvareh v življenju. Težnja po delovanju se učinkovito utre le v sorazmerju z neprekinjeno pogostnostjo, s katero se dejansko odvijajo dejanja, pri čemer možgani "rastejo" v njihovo korist. Vsak trenutek, ko dopustimo, da odločitev ali fino žarenje čustva izpuhti, ne da bi prinesla praktičen sad, je slabši kot izgubljena priložnost; deluje namreč tako, da ovira vse nadaljnje odločitve in čustva, da bi prevzela naravno pot izpolnitve. Ni bolj zaničevanja vrednega tipa človeškega značaja kot tisti živčnega sentimentalneža in sanjača, ki porabi svoje življenje za mešanje morja občutljivosti in čustev, ki pa nikoli ne opravi kakšne konkretne stvari.

Navada pretiranega branja romanov in obiskovanja gledališča ustvari pravi pošasti. Objokovanje ruske gospe nad usodo izmišljenih oseb v igri, medtem ko njen kočijaž zunaj zmrzuje do smrti, je stvar, ki se dogaja povsod, le da ne tako izrazito. Celotna navada pretiranega predajanja glasbi ima, za tiste, ki niso ne izvajalci in ne dovolj glasbeno nadarjeni, da bi jo spremljali na čisto intelektualen način, verjetno slab učinek na značaj. Pri tem človeka namreč napolnijo čustva, ki po navadi preidejo, ne da bi spodbudila kakršnokoli delovanje, tako da se ohranja neko inertno sentimentalno stanje. Zdravilo za to bolezen je, da si nikoli ne dopustimo čustvovati na koncertu, če tega potem ne bomo izrazili na nek aktiven način! Izrazi se lahko tudi ob najmanjši stvari na svetu - v genialnem pogovoru s teto ali v odstopu sedeža na avtobusu, če se že ne ponuja nič bolj herojskega - le ne dovolite, da bi to mesto prevzela malomarnost.

Ti zadnji primeri nam povedo, da ne obstajajo le neke posebne smeri izpolnjevanja, ampak tudi neke splošne oblike tega izpolnjevanja, ki jih v možgane vtire navada. Te prav tako izparijo kot naša čustva, če jim to dovolimo; zato imamo razlog, da predvidevamo, da izgine sposobnost opravljanja napora, če se mu pogosto izogibamo, še preden jo spoznamo; in, če trpimo zaradi izgubljanja pozornosti, potem bomo to pozornost neprestano izgubljali. Pozornost in napor sta, kot bomo videli pozneje, le dve imeni za isto psihično dejstvo. Katerim možganskim procesom ustrezata, ne vemo. Največji razlog za to, da verjamemo, da sta sploh odvisna od možganskih procesov in nista čista dejanja duha, je prav dejstvo, da se zdi, da sta do določene stopnje podrejena zakonu navade, ki je materialni zakon. In kot končno maksimo, ki se nanaša na te navade volje, lahko ponudimo recimo nekaj takega: Ohranjajte živo sposobnost napora z vsakodnevni malimi izražaji volje. To pomeni, bodite načrtno asketski ali herojski pri drobnih ne-nujnih stvareh. Naredite vsak dan nekaj iz nobenega drugega razloga kot le zaradi tega, da se temu ne bi izognili; tako v času strašne potrebe ne boste slabotni in nepripravljeni, da opravite preizkušnjo. Asketizem te vrste je kot zavarovanje, ki ga človek plača za svojo

hišo in posest. Davek mu trenutno nič ne koristi in morda se mu nikoli ne bo povrnil. Toda v primeru, da pride do ognja, bo to njegova rešitev pred propadom. Isto velja za človeka, ki je sprejel vsakodnevne navade koncentrirane pozornosti, energetskega hotenja in samo-odpovedi nepotrebnim stvarim. Stal bo kot stolp, tam, kjer vse okoli njega pada, in ko njegove mehkejšje so-smrtnike odpihne kot pleve v vetru.

Mary Evelyn Jegen

Odpuščanje, srce nenasilja

Theosophical Digest, 3rd quarter 1995

Izvleček iz *Fellowship*, july-avgust 1994

Kot otrok sem nekoč splezala na majhno drevo pred sosedovo hišo, čeprav so mi to prepovedali. Ena od glavnih vej drevesa se je zlomila, zaradi česar se je posušilo. Prestrašena sem zbežala stran in šele po nekaj tednih sem zbrala pogum, da sem šla k sosedu in priznala, kaj sem naredila. Spomnim se olajšanja, ki sem ga pri tem občutila. Toda poleg tega tudi prijaznosti tega sosedu, ki mi je zagotovil, da mi je oproščeno. Osvobodena sem bila glo-dajoče krivde, tako da sem se znova počutila varno in domače na naši ulici.

Kot nekdo, ki je spoznal odpuščanje, sem tudi sama morala ob določeni priložnosti odpustiti. Nekoč je k meni prišla prijateljica in mi rekla, da je izdala moje zaupanje. Bila sem presenečena in ranjena. S tem, ko sem ji odpustila, sem rešila prijateljstvo, ki se je razvijalo več let in postalo najbolj dragoceno darilo v mojem življenju. Kakšna škoda! sem ji odpisala, kot prijateljica. Začenjala sem razumevati, kako pomembno je za zdravo živ-ljenje odpuščanje, tako na osebni ravni kot na širši družbeni in politični sceni. Vendar ga ni lahko doseči. Instinktiven odziv na razžalitev je maščevanje. Gandhi je imel tako zelo prav, ko je rekel, da pomeni politika oko

za oko, zob za zob, le to, da postane cel svet slep in brez zob. To resnico lahko vidimo danes v bivši Jugoslaviji in na Bližnjem Vzhodu. Če ne sprejmemo odpuščanja, ali če ne odpustimo, ostajamo na mestu: to onemogoča doseči novo stopnjo v odnosu; duši razvoj življenja.

Prisotno je splošno prepričanje o odpuščanju, ki nas ovira, da bi ga prakticirali. To je prepričanje, da je odpuščanje predvsem čutenje, da ne moremo narediti tega, kar bi hoteli. Dejansko je odpuščanje v osnovi odločitev. In ko se odločimo, da bomo odpustili, se čutenje, ki si ga želimo, lahko pojavi kot posledica. V primerih, ko gre za resno razžalitev, se čutenje morda ne pojavi dolgo, če sploh. Ne glede na to, ko odpustimo izkušamo mir.

Kaj vključuje odločitev, da odpustimo? Tisti, ki odpušča dejansko pravi: "Osvobajam nas stanja razžalitve. Dovoljujem, da se premaknemo naprej, da sprejmemo možnost dobrih medsebojnih odnosov. Pozabimo, kar je bilo." Ko se odločimo, da bomo odpustili, zavrnamo, da bi bila razžalitev odlo- čujoč dejavnik v odnosu.

Odpuščanje je mogoče takrat, ko sprejmemo globine naše skrivnostnosti. Mi vsi smo sposobni večje dobrote in večjega zla kot si domišljamo. Ta skrivnostni potencial je zastrašujoč, mi pa ga poskušamo zanikati. Zadrževati odpuščanje, delovati iz razžaljenosti, odkriva zavračanje, da bi sprejeli nevednost - našo lastno in drugih, ki je del, in to bistveni del življenja. Jezus je to vedel, ko je med umiranjem in nepravičnim križanjem molil: "Oče, odpusti jim, saj ne vedo, kaj delajo." Mi nikoli ne poznamo celotnega pomena naših dejanj ali dejanj drugih. Če to priznamo, potem postane odpuščanje za nas lažje, ali vsaj možno.

Odpuščanje se nahaja v srcu nenasilja. Gandhi je to razumel, ko je vztrajal, da ob obravnavi nasprotnika, nenasilje zahteva iskanje resnice, ki je v srcu nasprotnika, ne glede na to, kako je skrita pred obema strankama v odnosu. Voljnost, da se ta resnica izrazi, trpljenje, ki je prisotno med čakanjem, in pristop do višje resnice, ki jo lahko spoznata obe strani, je pot razgovora. To je pot do miru.

B. C. Kemp

Praktični idealizem

Theosophical Digest, marec 1990

Izvleček iz *The Theosophist*

Praktičen človek vedno prezira idealista. Ker je praktičen in ga zanima le “realnost življenja,” stvari, ki jih človek lahko vidi in se jih dotakne, nima časa za “stvari iz drugega sveta” idealista, ki govori o ljubezni in bratstvu, in o vseh drugih vrstah nepraktičnega nesmisla. Za resničnega idealista je zelo nepošteno, če, ob tem, ko se zaveda bistvene združenosti življenja, kakorkoli prezira praktičnega človeka, ampak le obžaluje, da so njegove praktične ideje uporabljene za tako nepraktične cilje. Danes lahko v zvezi z atomskimi bombami in z drugimi upijanjajočimi igračami sodobne tehnologije, idealist le prijazno, a odločno opozori praktičnega človeka sveta, da bi bilo bolje in precej bistro, ko bi se oprijeli ideje ljubezni in bratstva, ker sicer ne bo ostalo kaj dosti praktičnega, kot le puščave in kupi kamenja. Dejansko, namesto da vztrajamo pri praktičnosti na isti, stari način, kar je le sebičnost na n-to potenco, bi bilo bolje, da se spametujemo, ne glede na to, kako to boli.

Idealist se lahko veliko nauči od praktičnega človeka, saj nihče ne ve več o slabosti človeške narave in kako hitro jo lahko obrne v svojo prednost kot ta svetovno razgledan prijatelj. Za idealista je človeška slabost veliki sovražnik. Moder general preuči delovanje sovražnika, preden sproži svoj napad. Da bi lahko bil idealist uspešen, je v prvi vrsti bistvena iskrenost, to, da se varuje svoje lastne slabosti. Najboljša pot do odkritja lastnih slabosti je ta, da se družimo s tistimi, ki nas ne marajo, saj jih bodo ti hitro izpostavili!

V bistvu je idealist umetnik. Zaveda se potencialne popolnosti v zelo nepopolnem svetu. Zaveda se ljubezni v ozračju sovraštva. Pozna lepoto v osrčju grdobije. Ni zadovoljen z doseganjem popolnosti, ljubezni in lepote le za sebe, ampak skuša navdihniti za enako delovanje tudi druge. Je zelo nepraktičen človek, do te mere, da ga noben argument ne more prepričati, da to prizadevanje za popolnost pomeni izgubo časa, da človeška rasa ni vredna take pozornosti. Ubogi, neumni idealist vidi človeško tragedijo kot podaljšek sebe, bolečino drugih kot svojo; skuša spoznati veselje in ve, da ga ne bo nikoli spoznal v popolnosti, dokler ga ne bodo našli tudi drugi.

Idealist se poziva na čustva, na najvišja čustva. Danes ima zelo težko nalogo. Tudi cinik pozna umetnost pozivanja na čustva in jo zna zelo dobro uporabljati; s takim učinkom, da so se danes mnogi naučili tega, da ne zaupajo čustvom, ker so jim bila tako pogosto obljubljeni nebesa na zemlji, le zato, da bi prejeli nasprotno. Idealist se bo moral naučiti intelektualnega rotenja tako kot čustvenega, opravičiti bo moral svojo čustvenost s pozivom na razum. Idealistični umetnik prihodnosti se mora naučiti znanstvenosti; spoznati mora psihološko naravo ljudi, ki jih skuša nagovoriti; spoznati bo moral učinke, ki jih imajo na ljudi oblika, zvok, barva in besede. Zavedati se bo moral svojega resničnega poslanstva v življenju, ki ni to, da ljudem pravi, kaj naj mislijo, ampak da jih spodbudi k naporu lastnega razmišljanja. Njegovo poslanstvo je, v najglobljem smislu te besede, religiozno, saj nas psihologija uči, da so književnost, upodablajoča umetnost in arhitektura neke dobe projekcija kolektivne podzavesti. To prehajajoče obdobje por-

nografije, magije in temnih satanističnih mlinov govori samo za sebe. Idealistični umetnik je tisti, ki bo zarisal prihodnost, kajti on bo tisti, ki bo navdihnil ljudi, da se bodo uprli pritisku množice, jih navdihnil, da bodo individualisti, ki bodo iskali višine nad-zavesti, on jim bo dal moč, da se bodo uprli “nostalgiji po blatu.” On bo učil, da lahko le priznavanje in praksa ljubezni in bratstva ustvari lepo in veselo življenje. Dokazal bo, da je idealist edini praktičen človek v zaspanem in nepraktičnem svetu.

Marcia Kotz Markey

Največja vseh pustolovščin

Theosophical Digest, 1st quarter 1995

Izveček iz *Circles*, št. 18, jesen 1993, TD na Škotskem

Na dan Vseh Svetih priznavamo, častimo in spoštujemo tiste, ki so se naučili živeti od znotraj, ki imajo odprti in dejaven odnos z Božanskim, ki prenašajo duhovne moči v služenje na pozitiven odziv na Tisto, kar bi lahko imenovali Božanska Volja; ki z gorečnostjo svojih duš, plemenitostjo in etičnostjo svojih življenj, s svojim velikim sočutjem, uspejo pomagati drugim, lajšajo trpljenje “osirotelega človeštva.”

Ta kvaliteta življenja, ta gorečnost duše, to dejavno sodelovanje v Božanskem Življenju, to razumevanje in sočutno služenje človeštvu, so opomini za nas vse. Opominjajo nas na prenovo našega srčnega hrepenenja po zrušitvi sten, ki smo jih tako prizadevno zgradili, s takšno bolečino in s takšnim veseljem.

Svetniki služijo kot primeri, učitelji, mistiki, vizionarji in reformatorji. Svetniki nas opominjajo na to, kar bi lahko bili, če bi bili sposobni doseči zavesten in dejaven odnos z Božanskim, ki latentno čaka v vsakem od nas.

S samo naravo svoje zavestne in dinamične zveze z notranjo stranjo življenja, s samim svojim bivanjem in posledično s svojimi dejanji, Svetniki služijo:

- kot Primeri, kaj bi lahko bili in kar smo, če le poskušamo biti primeri učinkovitosti višje in plemenite etike in morale, ki izhajata iz neposrednega izkušanja Združenosti Življenja, primeri kakovosti življenja, ki jo bomo mi vsi objavili v bodočnosti;

- kot Vizionarji in Reformatorji, ki silijo in opogumljajo k izražanju in življenju na bogatejši in bolj celovit način, k življenju Duha, k preobražanju nas samih in naših institucij v podobo Resnice, ki je osnova vse manifestacije, v harmoniji s solarno in s kozmičnimi harmonijami;

- kot Učitelji, ki kažejo pot, ki svetijo v temna področja naše kolektivne duše, prilagajo na ogenj gorečnosti duše in navdiha, zato da bi lahko prevzeli odgovornost za naša dejanja in odgovorno skrb za druge in vso naravo, odgovornost, ki se razvija v modrost in ki razvija modrost. Kajti kakovost posameznikove zavesti določa kakovost kolektivne zavesti;

- kot Mistiki, ki z nami delijo izkušnjo, vonjave, slast Neizrekljivega, preko zapisov in pogovorov v metaforah in alegorijah, preko pesmi in verzov, opisujejo svojo izkušnjo rastoče polnosti duha, zveze z Božanskimi kraljestvi.

V odgovor na vprašanje: "Kakšna je razlika med modrecem in svetnikom?", je prijatelj šaljivo odgovoril, da bi raje živel z modrecem kot s svetnikom. Zdi se, da smo neprijazni do svetnikov. Ali je to zato, ker ne sledijo družbenim konvencijam in ne izključujejo drugih, ker jim ni nekdo bolj drag kot drugi, ampak vključujejo vse enako?

Odnos z Božanskim in posledična kakovost življenja in dejanj svetnikov vzbudijo našo pozornost in spodbujajo naše navdušenje, zato da bi tudi mi lahko začeli z našo naslednjo veliko pustolovščino, z odkrivanjem in raziskovanjem nove zemlje, kraljestva širše zavesti.

To je največja pustolovščina od vseh - tista duhovnega reda. Pridobimo si zopet dediščino, ki je pripravljena za nas.

Peter McWilliams

Sprejemanje

Theosophical Digest, 1st quarter 1995

Izvleček iz *Life 101*

Sprejemanje je tako pomembna stvar, da so jo nekateri poimenovali “prvi zakon osebne rasti.”

Sprejemanje preprosto pomeni to, da vidimo stvar takšno kot je in rečemo: “Takšna je ta stvar.”

Sprejemanje ni odobravanje, strinjanje, dovoljevanje, pooblašcanje, kaznovanje, rivalstvo, dogovarjanje, vdanost, sočutje, podpiranje, potrjevanje, ohranjanje, zagovarjanje, odtegovanje, preverjanje, krepitev, vzgajanje, opogumljanje, pospeševanje, promoviranje, dodajanje, dajanje potuhe ali kaj podobnega.

Sprejemanje pomeni reči: “To je tako kot je, in kar je, je tako kot je.” Velika filozofa Gertrude Stein (“Vrtnica je vrtnica je vrtnica”) in Popeye (“Jaz sem, kar sem”) sta razumela sprejemanje.

Dokler resnično ne sprejmemo vsega, ne moremo videti jasno. Vedno bomo gledali skozi filtre “treba je,” “moralo bi,” “nujno je” in predsodkov.

Ko se realnost spopade z našo predstavo o tem, kakšna bi morala biti realnost, realnost vedno zmaga. (Spustite nekaj v prepričanju, da gravitacija ne bo delovala. Vseeno bo padlo.) Tega ne maramo (to je, imamo težavo, da bi to sprejeli), zato se, ali spopadamo z realnostjo in postajamo vznemirjeni, ali pa se od nje odvrnemo in postanemo ne-zavedni. Če ste vznemirjeni ali ne-zavedni - ali pa če zaradi neke stvari nihate med tema dvema - se lahko vprašate: "Kaj pri tem ne sprejemam?"

Sprejemanje ni stanje pasivnosti ali nedejavnosti. Ne pravimo, da ne morete spremeniti sveta, nadomestiti slabo z dobrim, zlo z dobroto. Sprejemanje je dejansko prvi korak k uspešnemu delovanju. Če ne sprejmete v popolnosti situacije takšne kot je, potem boste imeli težave pri njenem spreminjanju. Še več, če v popolnosti ne sprejmete situacije, potem nikoli ne boste resnično vedeli, če je situacijo potrebno spremeniti.

Ko sprejmete, se sprostite; dopustite; postanete potrpežljivi. To je prijeten položaj, tako za sodelovanje kot za odhod. Ostati in se boriti (celo za smešne stvari: kolikokrat ste resnično trdno poskušali doseči dobro počutje?) ali zbežati z gnusom ali v strahu ni ravno izpolnjujoč način življenja. Je pa neizogiben rezultat ne-sprejemanja.

Vzemite si nekaj trenutkov in premislite o situaciji, s katero niste zadovoljni - ne o največjem bremenu v življenju, ampak le o preprostem dogodku, zaradi katerega ste čemerni. Sedaj sprejmite vse v zvezi s to situacijo. Naj bo tako kot je. Kajti, navsezadnje je tako, ali ne? Poleg tega se boste bolje počutili, če jo sprejmete.

Potem ko jo sprejmete, in vse v zvezi z njo, je še vedno verjetno ne boste marali, vendar pa jo lahko nehate sovražiti ali se je bati. V najslabšem primeru jo boste sovražili ali se je bali nekoliko manj.

To je resnična vrednost sprejemanja: glede življenja in sebe se počutite bolje. Vse, kar smo rekli o sprejemanju, se nanaša na stvari, ki ste jih naredili (ali pa pri tem niste uspeli). Dejansko je vse, kar smo dejali o sprejemanju uporabno še posebej za vašo presojanja o sebi.

Vse stvari, za katere menite, da bi jih morali storiti, pa jih niste, in vse, ki ste jih storili, pa menite, da jih ne bi smeli, enostavno sprejmite. Naredili ste jih (ali pa niste). To je realnost. To je tisto, kar se je zgodilo. Preteklosti ni mogoče spremeniti. Lahko se z njo borite, ali pa se delate, da se to ni zgodilo, ali pa jo sprejmete. Predlagamo zadnje. Življenje v krivdi, strahu in ne-zavedanju je najmanj ne preveč veselo.

Celo prvovrsten redoljub kot Sv. Pavel je priznal: "To, kar bi moral narediti, ne naredim, in tistega, kar ne bi smel, storim." In to je bil človek, ki je vedel, kaj mora delati! Naslednjič, ko odkrijete, da delate nekaj, kar ne bi "smeli," ali pa, ko ne boste nekaj naredili, kar bi "morali," to lahko prav tako sprejmete. "Če je bilo dovolj dobro za sv. Pavla, potem bo tudi zame."

Ko se nahajate že pri tem, potem lahko prav tako sprejmete vse vaše bodoče prestopke zoper tisto, kar bi "morali," na tem svetu. Naredili boste prestopke. Ne, da nujno odobravamo prestopke. Ampak sprejemamo dejstvo, da človeška bitja počnejo takšne stvari; in če še niste sprejeli vašega človeštva - z vso veličastnostjo in neumnostjo, ki je v njem - potem je mogoče sedaj dober trenutek za začetek.

Ko se nahajate v stanju ne-sprejemanja, se je težko učiti. Stisnjena pest ne more sprejeti darila in stisnjena psiha - trdno odločena proti realnosti, ki se je ne sme sprejeti - ne more z lahkoto sprejeti lekcije.

Sprostite se. Sprejmite to, kar se že odvija - najsi to počnete vi, ali nekaj izven vas. Nato poiščite nauk. Morda ne boste uživali v vsem, kar se odvija v življenju, lahko pa uživajte ob dejstvu, da je, ne glede na to, kaj se dogaja, "tu nekje skrit nauk."

Rohit Mehta

Kaj je svoboda?

Theosophical Digest, 3rd quarter 1995

Izvleček iz *The Search for Freedom*

Svoboda je ena izmed temeljnih človekovih gonilnih sil. Že od samega svitanja človeške zgodovine vidimo, kako se ta gonilna sila izraža na veliko število načinov. Človek je povezal svobodo s srečo in to je vse prej kot pravilno, kajti sreča in prisila ne gresta skupaj. Veselje do življenja lahko izkušamo le, če človek lahko svobodno izraža samega sebe. Nek umetnik ne more nikoli imeti veselja do ustvarjanja, če deluje pod prisilo. Kako lahko obstaja v življenju ustvarjalnost, če človeka omejuje prisila?

Kaj so človekove prisile?

Te so temeljno dvojne - zunanje in notranje. Zunanje prisile so tiste, ki se porajajo iz življenjskih okoliščin. Ko je materialno okolje nenaklonjeno, zaradi nezadostnih finančnih virov in zaradi nezmožnosti fizičnega telesa, človek čuti vpliv zunanje prisile. Na podoben način se čutimo omejene v naših načinih življenja, ko nam naši odnosi s tistimi okoli nas vsiljujejo omejitve. Obstajajo tudi mentalne omejitve, ki se porajajo iz čutenja manjvrednosti ali zaradi občutka nepomembnosti.

Človek se stalno bori proti zunanjim prisilam. Rad bi se osvobodil okoliščin, ki omejujejo njegova gibanja. Te boje za svobodo lahko vidimo na različnih nivojih človekovega obstoja, tako individualnem kot tudi kolektivnem. Človek čuti, da bi vedel kaj sta svoboda in sreča, če bi se le znebil prisil zunanjih okoliščin.

Toda človeku se je skoraj povsem nemogoče znebiti vseh omejitev zunanjih okoliščin. Lahko se jih znebi na neki točki, vendar pa se bodo porodile druge, na področjih, o katerih ni niti sanjal. Prisile zunanjih okoliščin so to, kar religijske filozofije Vzhoda opisujejo kot Karmo. Zakoni Karme so skrivnostni in zato človek težko napove njihovo obnašanje. To z drugimi besedami pomeni, da je življenje nepredvidljivo. Nihče ne ve od kod se bodo pojavili omejitveni dejavniki Karme. In zato se zdi, da je človekov boj zoper prisile Karme povsem jalov.

Ali to pomeni, da mora človek za vedno ostati pod omejitvami zunanjih prisil? Če bi bilo tako, kako naj potem spozna ustvarjalno veselje do življenja? Če se mora podrediti prisili Karme, potem ostajajo njegove sanje, da bi uresničil svobodo, za vedno neizpolnjene.

Zato moramo tukaj nekoliko globlje preučiti prisile Karme. Kaj je to, kar sestavlja prvino prisil v delovanju človekove Karme? Gotovo prvina prisile ne počiva v naravi objektivnih pogojev, saj zelo pogosto vidimo, da se bogat človek, ki se koplje v blagostanju svojih objektivnih pogojev, počuti zelo nesrečno in bedno. Da je precej daleč od tega, da bi izkušal ustvarjalno veselje do življenja. Kar pogosto pa vidimo siromaka, ki lahko na sebe navleče le cape, ki ne ve, kaj je obilen obrok, in ki nima doma, ki bi mu nudil zavetje in udobje, kako hodi okrog s pesmijo v svojem srcu. Če bi prvina prisile počivala v vzorcu objektivnih pogojev, potem gotovo ne bi bili priče takšnim prizorom prinčeve nesreče in siromakovega srčnega veselja. V istem vzorcu objektivnih pogojev je nek človek lahko srečen, nek drug pa najbolj nesrečen. Iskanje svobode v določenih vzorcih objektivnih pogojev nas zato ne vodi nujno do ustvarjalnega načina življenja.

Okoliščine so same po sebi nevtralne, ne vsebujejo ne dejavnikov prisile ne dejavnikov ne-prisile. Človek je tisti, ki podeljuje prvino prisile objektivnim pogojem. Vse prisile so subjektivne.

Z drugimi besedami, ne obstaja nič takega kot neka objektivna prisila. Notranja prisila je tista, ki podeljuje objektivnim pogojem prvino prisile. Vzrok človekovih omejitev je v notranjih prisilah. Iskati svobodo v izmišljanju objektivnim pogojem, medtem ko v polnosti delujejo notranje prisile, pomeni hoditi po poti razočaranja. In, ko razgradimo notranje prisile, postane objektivno okolje le polje izražanja in ne področje samo-izpopolnitve.

Kaj so človekove notranje prisile? To so dejavniki, ki sestavljajo prihodnost, ki jo je človekov um izgradil iz materialov, ki jih je zbral v preteklosti. Vse naše notranje prisile so prisile prihodnosti. Porajajo se iz gonilne sile, da bi postali "nekdo." Ta gonilna sila, da bi postali nekaj, se izraža v idealih, stremljenjih, sanjah, itd. Prepojen s to gonilno silo, da bi postal nekaj, si človek prizadeva spremeniti zunanje življenjske okoliščine. Ko se te okoliščine ne spremenijo v skladu z njegovimi ukazi, čuti omejitve objektivnih pogojev. Iz teh omejitev se porajajo objektivne prisile.

Pomanjkanje svobode, ki ga človek izkusi v zunanjih življenjskih okoliščinah, je posledica odsotnosti svobode v notranjem življenju človeka. Ker zunanje prisile izhajajo iz notranjih, je edina svoboda, ki lahko ima smisel in pomen, le notranja svoboda.

Kaj pomeni ta notranja svoboda? Očitno je to stanje, v katerem um ni na povodcu nobene stvari. Če je um ustvaril svoj lasten interes, potem je obsojen na omejenost na njegovo vplivno področje. Pripadajoči interes, najsi finančni ali psihološki, se vedno ustvari zaradi varnosti. Ko um ustvari psihološki interes, je to z namenom, da bi obvaroval svoje območje udobja in kontinuitete. Um, ki išče varnost, ostaja tujec svobodi, mora sprejeti prisile svojega lastnega interesa. Tak um ne more dojeti veselja ustvarjalnega življenja.

Ker ga veže in omejuje njegov lasten interes, lahko razvije le odpor do vseh novih življenjskih spodbud. Ne more se svobodno gibati znotraj življenjskega vzorca, ki ga je priskrbelo Karma. Zato ni čudno, da je tak um poln zamer do tega, kar mu je priskrbelo življenje. Kot prijetne upošteva le tiste vzorce, v katerih se lahko razcveta njegov pripadajoči interes - vse drugo mora za njega biti neprijetno in nadležno.

Prav um, ki je razvil svoj psihološki interes, je tisti, ki se boji Karme. Ker je izgubil vsak neposreden stik z valujočim tokom življenja, tak um poskuša obvarovati obstoječe oblike in vzorce. Z ohranjanjem varnosti svojega lastnega pripadajočega interesa, se loči od živih voda življenja. V tem stanju osamitve um postane čuvaj nečesa, kar je mrtvo - in ne nečesa, kar je živo. Ohranja smrt v oblikah, ki jih poskuša s trdim delom okrasiti. Toda smrt ne more zavzeti mesta življenju le zato, ker je bogato okrašena. Kako lahko smrt podari vitalnost oblikam in vzorcem obnašanja? In devitalizirana oblika kaže znake razgradnje. Človek želi preprečiti to razgradnjo, vendar brez tega, da bi sprostil vir vitalnosti. On mora vedno znova in znova doživljati neuspeh pri tem prizadevanju. In na ta neuspeh gleda kot na nemilostno delovanje Karme.

Le um, ki se obnavlja iz trenutka v trenutek lahko ve, kaj je brez-karmičnost. Ne prenovljeni um - ampak um, ki se nahaja v stanju nenehnega prenavljanja - le tak um je osvobojen notranjih prisil. In um, ki je osvobojen notranjih prisil, je čist in neonesnažen, je nepodkupljiv, in ga zato ne more vezati nobena objektivna okoliščina.

Svoboda od pogojevanja

Zadnje čase zelo pogosto slišimo besedi "pogojenost" in "ne-pogojenost." V sodobnem psihološkem pristopu je "ne-pogojenost" prevzela zelo pomemben položaj. Vendar pa je mogoče dvomiti, ali je prepoznan resničen pomen tega procesa celo v tisti veji psihologije, ki je znana kot Globinska Psihologija. Proces "ne-pogojenosti" zahteva, če naj bi bil učinkovit, jasno razumevanje načinov, na katere deluje človeška zavest. Z drugimi bese-

dami, najprej moramo vedeti, kako prihaja do pogojenosti, preden lahko razumemo popotovanje proti ne-pogojenosti. Človek mora vedeti, kaj ga pogojuje, kako ga pogojuje in zakaj ga pogojuje. Resnična raziskava v tej smeri mu bo odkrila delovanje človeške zavesti na različnih nivojih.

Mi imamo, znotraj naše psihološke sestave številne fiksne točke, od katerih vsaka sestavlja nek oddelek ali delitev naše zavesti. Tako naša zavest ni celota, ampak je razdeljena na številne koščke. Ko pride do nje nek življenjski vpliv, se nanj ne odzove celotna zavest, ampak le nek njen poseben oddelek. In tako ta življenjski vpliv ni nikoli dojet celovito ali v celoti. Naše poznavanje življenja je zaradi tega zelo pomanjkljivo. Dejansko je to nevednost ali Avidya, o kateri so govorile vzhodne religije in filozofije. Da bi se lahko odzvali na življenje s celovito zavestjo, je dejansko potrebno biti popolnoma nepogojen. Odziv celotne zavesti je gotovo resnično stanje nepodpora.

Toda tak odziv je mogoč le, ko so vse fiksne točke uma odstranjene. Vprašanje je: Kako naj jih odstranimo? Da bi lahko razumeli to vprašanje, mora človek resnično raziskati, kaj so te fiksne točke in kako se porodijo. Če so to jedra odpora, potem pride do vprašanja: Zakaj um potrebuje take odpore ali obrambne mehanizme? Vsak odpor se očitno rodi v stanju prisile. Naravno življenje ne pozna odpora. Ko pa se pojavi prisila, najsi zunanja ali notranja, se rodi tudi činitelj odpora. Mi živimo pod nenehnimi prisilami in zato je milost naravnega življenja popolnoma odsotna iz naših življenj.

Torej, kdaj človek čuti življenjsko prisilo? Gotovo je, da se to čutenje prisile pojavi le takrat, ko um pride do nekega zaključka. Brez predhodnega sklepa do prisile ne more priti. Ko se stvari ne zgodijo v skladu s sklepom, do katerega smo prišli, se čutimo prisiljene, najsi sodelovati v tistem dogajanju, v nasprotju z našo voljo, ali se iz njega umakniti. Tako lahko pride do prisile delovanja ali prisile zanikanja delovanja - prisile sodelovanja ali ne-sodelovanja. Naše delovanje, pozitivno ali negativno, temelji na nečem, kar se je zgodilo v neskladju z našim predhodnim sklepanjem.

Torej, um, ki pristopa k življenju s predhodnim sklepanjem ni več odprt. Je zaprt um. Dejansko, um, ki je odprt, ne čuti prisile, ker ni ustvaril predhodnega sklepa; osvobojen je vseh konfliktov. Mi čutimo prisile Karne zaradi sklepa, do katerega smo že prišli. Mi želimo, da bi Karma sledila vzorcu naših sklepanj. In, ko se to ne zgodi, čutimo vznemirjenje in iščemo neko bližnjo ali oddaljeno prihodnost, ki nam bo prinesla sprostitev življenjskih konfliktov in razburjenj. Življenje ne sledi smeri naših sklepanj in zaradi tega se poraja neskončna človekova žalost.

Če se želimo učinkovito spopasti s tem problemom predhodnega sklepanja, moramo odkriti, kako se to poraja. Kaj je vir porajanja teh sklepanj? Vir je očitno ozadje našega fizičnega in psihološkega obstoja. Naša sklepanja izvirajo iz tega ozadja. Resnično ne-pogojevanje ne pride v poštev brez razumevanja človekovega ozadja. Dejansko, da bi se zavedali človekovega celotnega ozadja, moramo opazovati proces človekovega lastnega pogojevanja.

Vendar pa se ob tem pojavi zelo zanimivo vprašanje: Ali se lahko pogojeni um zaveda svojega lastnega pogojevanja? Kajti takšno zavedanje izloča um iz njegovega ozadja. Ali je taka izločitev mogoča? Če preučimo delovanja našega uma, odkrijemo, da je že razvrstil značilnosti svojega ozadja v “dobre” in “slabe.” Na ta način je napovedal svojo ločitev od tega, na kar gleda kot na slabo dediščino svojega ozadja. Ne želi delovati iz tega slabega ozadja. Tako se je um izločil iz dela svojega ozadja. Želi ohraniti svoje dobro ozadje in iz njega narediti vir za svoje nadaljnje odzive. Seveda si nihče ne dopusti zlega delovanja, če ve, da je zlo. Vsak se skuša ločiti od tega, kar prepozna in ugotavlja, da je zlo delovanje. Razvrščanje na dobro in zlo se začne ob najbolj zgodnjih aktivnostih človeškega uma. Proces izbire je odvisen od njegove spretnosti razvrščanja izkušenj v dobre in slabe. Celo primitiven človek ve, kaj je bilo zanj dobro in kaj slabo. Z napredovanjem civilizacije postaja to razvrščanje bolj jasno; lahko zaznamo tudi količinsko povečanje obeh teh dveh skupin. Tako se človek poskuša ločiti od tega, kar imenuje slabo in se poistovetiti s tem, na kar gleda kot na dobro. Vsa naša

sklepanja izhajajo iz dobrega ozadja in to je vzrok, zakaj gledamo na naše sklepe kot na pravilne in želimo, da bi se življenje prilagodilo ogrodju naših sklepanj. Ljudje prihajajo v medsebojne spore preko delovanj, ki izvirajo iz njihovih ustreznih "dobrih" sklepanj. Zanimivo, ali ne? Človeški odnosi postanejo nesrečni zaradi tistega, kar izvira iz tega, kar ljudje imenujejo svoja dobra ozadja! In vsak človek je prepričan, da je njegovo delovanje pravilno, zato ker je vir tega delovanja dobro ozadje. Ali ni vsaka religija poudarjala potrebo po tem, da človek deluje iz svojega dobrega ozadja? Torej, kaj je narobe s človekom, če je pogojen s svojim dobrim ozadjem?

To je tisto, kar povzroča izjemno težavo pri ločevanju od dobrega ozadja. In brez te ločitve problema slabih odnosov ni mogoče učinkovito razrešiti. Vsi naši odzivi na življenje temeljijo na sklepanjih iz dobrega ozadja. Dejansko je to edino ozadje, ki ga prepoznamo. Toda, kaj je navsezadnje to dobro ozadje? To je ozadje, iz katerega izhaja zavest kreposti, uspeha, materialnega ali duhovnega, dovršenosti, dosežka. Neko dejanje, beseda, ali misel, ki izhaja iz te zavesti kreposti ali uspeha nosi znamenje prekomernega zaupanja. Zaradi tega je naš pristop do življenja pristop obsojanja in opravičevanja, kajti kdo lahko obsoja ali opravičuje, če ne tisti, ki ima občutek prekomernega zaupanja? V pristopu prekomernega zaupanja človek lahko vidi pomanjkanje ponižnosti, pomanjkanje občutka spoštovanja do življenja. Neko dejanje prekomernega zaupanja je vulgarno, surovo in neprijetno. Prekomerno zaupanje na področju odnosa naredi odnos vulgaren, ker ne priznava neznanega dejavnika človeške osebnosti. Obstaja neznan dejavnik človeške osebnosti, ki predstavlja skrivnost človeškega bivanja. Če to ne priznamo, napačno presodimo človeškega posameznika. Naš pristop do človeškega posameznika je le iz ozadja znanega, ki je dobro ozadje, iz katerega izhajajo vsa naša sklepanja v zvezi z ljudmi in stvarmi. Prekomerno zaupen um zaduši neznanost z znanim. Ni dovolj ponižen, da bi opazoval prihod neznanega. Kajti vsak vzorec obnašanja ima predhodno sklepanje, s katerim presoja. Nima potrpljenja, da bi počakal in zaznal

vzgibe in namene, ki so osnova teh vzorcev obnašanja. Dobro ozadje postane točka gotovosti, iz katere se odziva um. Zavest kreposti, uspeha, dosežka, dovršenosti, predstavlja dejavnik gotovosti v odnosu do človeškega posameznika; in to je vsebina dobrega ozadja. Kar je uspelo v preteklosti, postane mera ali sklep za presojanje sedanjosti in prihodnosti.

To postane predhodno sklepanje iz dobrega ozadja. To je jedro odpora in zato korenski vzrok za vse naše konflikte, še posebej z našim okoljem.

Tako je potrebno v procesu ne-pogojevanja raziskati to dobro ozadje. Naše realne razvade so dejansko skrite v tem, kar imenujemo kreposti. Dobro ozadje je tisto, ki postane skrivališče za vsa zla, ki se porajajo v področju človeških odnosov.

Nujno je, da razgradimo dobro ozadje, če želimo, da bi postal človekov um popolnoma nepogojen, in da bi lahko sprejemal vplive življenja brez odpora. To je mogoče le, ko človek pogleda v vsebino svojega dobrega ozadja, razišče proces, s katerim je um prišel do koncepta dobrega, in ko razume, zakaj je svojemu relativnemu konceptu dobrega podaril status in dostojanstvo absolutno dobrega. Le z razbitjem tako slabega kot dobrega ozadja dosežemo resnično duhovno stanje, stanje, v katerem je mogoče naravno življenje. *Bhagavad Gita* zato po pravici pravi: "... kdor ne ljubi ne sovraži, takrat je razumevanje v ravnovesju dobrem." *Gita* povzame celoten problem duhovnega življenja tako:

Tisti, ki ne ljubi ne sovraži,
ne žalosti se in ne želi,
se odpoveduje dobremu in zlemu ...
on je Meni drag.

Cecil Raw

Kaj je intuicija?

Theosophical Digest, marec 1989

Izvleček iz *The Theosophist*, julij 1985

V skladu z vzhodno filozofijo je intelekt neučinkovit instrument spoznavanja. Resnično spoznanje je mogoče le preko združitve človekovega uma ali zavesti s predmetom, ki naj bi bil spoznan. To spoznavanje z združitvijo ali uresničitvijo je neposredno, živo in dinamično in ni podvrženo napaki ali utvari. Beseda Buddhi bolj natančno predstavlja sposobnost, preko katere dosežemo to uresničitvev.

V teozofski literaturi bomo našli mnogo prispevkov o tej funkciji. Intuicija je sposobnost ali moč duhovne narave. Znana in spoznana preko samo-induciranih naporov je že od najbolj zgodnjih časov. Definicija iz slovarja se glasi: Takojšnja in instinktivna zaznava resnice; neposredno razumevanje brez razmišljanja.

Platon pravi, da "Resnica ni produkt uma, zato človeku ni mogoče dojeti Resnice preko mentalne aktivnosti, kajti Resnico je mogoče le čutiti."

Ker človekova duhovna narava prežema njegova psihična in fizična telesa, njemu ni potrebno nikamor "iti," da bi se je zavedal. Vse, kar je potrebno, je umirjenost mentalnih teles, ki omogoči, da se objavi to, kar je vedno prisotno v notranjosti. "Bodi miren in vedi da sem Bog." Resnična pozornost je onstran kraljestva mišljenja - "ubijalca realnosti" - in mora zato biti onstran moči nižjega uma.

Želja prebudi v človeku potrebo po delovanju, brez katerega je ne more uresničiti. Če ne bi bilo ničesar, kar bi bilo potrebno nadvladati, potem bi ne bilo boja ali napora; če ne bi bilo ničesar, kar bi spodbujalo razvoj duhovnega jaz-a, bi sledila apatija in razpad. Zato ni namen narave, da pri skrbi človeku čist in določen vzorec, ki bi mu sledil, saj bi tako postal avtomat. Konflikte zasnuje delovanje njegovega uma in ga tako dvigne iz zadovoljstva. Ti motijo njegov počitek, ga silijo k razmišljanju, k razporejanju njegovih sil, h koncentriranju njegove pozornosti in k vadbi njegovega uma; k temu, da v sebi išče rešitve za probleme, s katerimi se sooča.

Ta napor izgrajuje njegove sposobnosti, krepi njegove zmožnosti in razvija njegove moči. To je način, na katerega narava preizkuša njegovo znanje, spretnost in moč. To, kako se znajde v bitki življenja, določa stopnjo njegovega razvoja. V njegovem boju za samo-izpopolnitev mora človek premagovati svoje slabosti, dokler jih ne preseže; boriti se mora z nemirnim umom svojega nižjega jaz-a. Vso to delovanje vodi do razvoja intuicije.

To je zato, ker je duhovna intuicija ena od sposobnosti buddhične ali Kristove zavesti, ki je tudi zavest nesmrtna, večne plasti naše narave. To je sposobnost, ki s sabo prinaša čutenje združenosti s predmeti in stvarmi. Vodi do duhovne razsvetlitve. Naš celoten pogled na svet se spremeni, ko enkrat vidimo jasno. Kajti intuitivna sposobnost je onstran spremembe. Zaradi tega, človek spozna Tisto znotraj - samo jedro našega bitja - ki je nespremenljivo in ni predmet rojstva in smrti, strastnih želja in strasti.

Pot intuicije

Najboljša pot, da pridemo do te stopnje zavesti, in ki sta jo nakazala Buda in Krist - da se znebimo pojmovanja o jaz-u ali "jaz-u," je ta, da živimo umirjeno in da se obenem zavedamo trpljenja okoli sebe. To je težka naloga, vendar ni druge poti.

Tako nam bo napor, da preobrazimo naše težnje iz smrtnih na duhovne nivoje, pomagal potisniti naprej meje zavesti, na duhovno področje, kjer ljubezen enega Božanskega Duha, proti kateremu se razvijamo, napolnjuje vse, kar obstaja.

Instinkt in intuicija, ki ju včasih na nek način običajni um meša, sta dve sposobnosti, ki imata zelo različen izvor. Tako kot pri delovanju instinkta na nižjem nivoju živalskega življenja ne obstaja občutek "jaz-a," gre tudi pri čisto intuitivnih operacijah v najvišjih dosežkih človeškega uma za odsotnost "jaz-a." Instinkt služi vrstam in ne posamezniku. Je nasilen, predvidljiv in enosmeren v svojem delovanju v njihovo korist; je avtomatičen in ne-zavesten v svojem delovanju.

V primeru intuicije obstajajo iste ne-jaz kvalitete, vendar s povsem zavestnim in premišljenim žrtvovanjem vseh upoštevanj osebnosti. Z drugimi besedami, žival, na spodnjem koncu lestvice življenja, uboga popolnoma in nezavedno, mojster, na zgornjem koncu, pa uboga Božansko Življenje zavestno; mi pa se na našem evolucijskem popotovanju nahajamo nekako vmes med tema dvema poloma.

Kvaliteta vizije, ki so jo opisovali mistiki in poeti, se pojavi le takrat, ko nas ne skrbijo več čutenja in mnenja naših malih osebnostnih jaz-ov. To intuitivno čutenje ali zaznava prihaja iz buddhičnega nivoja zavesti in, kakor pove že ime, namiguje na možnost opazovanja iz človekove notranjosti - na neko notranjo sposobnost, s katero postane stvar (vir Božanskosti) znana. Intuicija ne dokazuje ali primerja, ne secira ali preiskuje, kajti poseduje neposredno znanje. Je v stiku z Realnostjo in, kot funkcija zavesti, dokazuje, da je to višja in bolj notranja sposobnost kot je umska. Brez te

prebujene zavesti, in zato z veliko več težav in dela, um morda tudi pride do manj gotovega znanja o Realnosti. John Locke nam pravi, da je intuicija najvišja oblika našega poznavanja katerekoli stvari. Ko deluje, se kaže kot določno poznavanje brez najmanjše potrebe po argumentu. Je “odkritje,” ki se objavi kot blisk. Prinaša vpogled tam, kjer um zataji. Mi ne vemo od kod prihaja in ne moremo sami izzvati njenega prihoda. A, ko deluje, na tak ali drugačen način, se naša zavest zaveda resnice. Bergson pravi, da je “Pri človeku zavest predvsem inteligenca. Lahko jo spremlja intuicija. Dejansko je v našem človeštvu intuicija skoraj žrtvovana inteligenci.”

Intuicija se povezuje s tem, kar naj bi bilo spoznano, in zato pozna brez sence dvoma. Je bolj zanesljiva kot umsko znanje, saj je bližje Resnici in je zato neposredna, absolutna in sintetična. Prinaša brezčasno in brezprostorno ali duhovno zavest, z možnostjo, da z nami stopi v stik in nas spozna zavest, ki nas spremlja v času in prostoru.

Značilnosti intuitivnega človeka sta široko znanje in dojemljivost; ima pogled na celoto; je altruističen, strpen in bratski. Iz njegove notranje narave izhajajo ljubezen, mir in sreča. Po drugi strani pa samo-zadostnost, sebičnost, razsojanje in dogmatizem krepijo “jaz” in tako ovirajo intuicijo. Um in “jaz” princip vidita le kontraste. V polno uresničenem intuitivnem stanju, pa ne obstajata “ti” ali “jaz;” sta povezana. Kajti intuicija pozna notranjega človeka, ki ostaja skrit umu. Intuitivni človek se ne zaveda le stanja drugih ljudi, ampak čuti tudi njihova upanja in težnje. Intuicija je precej višji ali globlji vir znanja kot je “jaz.” Nek sebičnež ne more biti nikoli intuitiven, kajti samo-zadostnost izloča buddhično intuicijo. Dogme, fiksni sistemi mišljenja in togi zaključki ovirajo razvoj intuicije.

Krishnamurti pravi: “Če živite s silovito odprtostjo uma, potem se kot posledica te odprtosti pojavi ne-vezanost, ki ni brezbržnost, ampak Ljubezen.”

Sri Radhakrishnan, nekdanji predsednik Indije, je rekel: "Tisti, ki je z meditacijo pridobil notranjo umirjenost, je v posesti notranjega vpogleda v resnico stvari."

Stik z Naravo

Drug način prebuditve buddhičnega principa je stik z naravo. Življenje je povsod in vsako življenje, s katerim stopimo v stik, je del univerzalnega Življenja. Če lahko "občutimo" sebe kot eno z vse-prisotnim Življenjem v Naravi, nas bo to povezalo s Celovitostjo. Rečeno je, da je vir ustvarjalnega umetnikovega navdiha Atmičen. To stanje zavesti se nahaja onstran običajnega delovanja uma. Človek je v bistvu duhoven in njegovo resnično bitje prihaja od "zgoraj" ali "od znotraj" in ne "od spodaj." Mi precej vemo o dejavnostih uma in njegovih velikih dosežkih. Mi poznamo mnoge omejitve, ki mu jih vsiljujejo fizični možgani. Poznamo ga preko samih omejitev, ki so njegov pogoj koristnosti; in mi tudi vemo, da je um sam po sebi povsem amoralen in da si hitro dovoli tako "poigravanje s prevaro" kot s "sijajem svetlečih stvari."

Z močjo Božanske Duhovne Volje - Atmanom v vsakem od nas - lahko v nas izgradimo to "telo slave." To je gradnja "večnega v nebesih," "hiše, ki jo niso izgradile roke," ki jo bo v toku svoje evolucije izvršil vsak moški in vsaka ženska.

Resnično duhovno bratstvo ljudi se potrjuje na buddhičnem ali intuitivnem nivoju. Tu je mogoče polno uresničiti zakon žrtvovanja kot zakon evolucije za človeka in doseči veselje predaje življenja Božanski Združnosti. Tu lahko človek prejme moči Duha, zato ker si jih je zaslužil.

Cyrrill Scott

Resničen pomen čiste ljubezni

Theosophical Digest, 2nd quarter 1992

Izvleček iz *The Greater Awareness*

Čista ljubezen pomeni ljubezen, ki ni pomešana ali obarvana niti z najmanjšo prvino sebičnosti. To je ljubezen, ki ni popolnoma nič drugega kot le ljubezen. Je ne-pogojena, ker jo ne pogojuje nobena zunanja okoliščina - to pomeni, nima potrebe po nobeni zunanji osebi ali stvari, ki bi jo dvignila iz latentnosti, da bi ji dejansko omogočila zaživeti. Še več, tako kot luč lahko osvetli tako grdega kot lepega, tako tudi ta ne izbira med enim in drugim. Takšna je svetloba čiste ljubezni, v tem smislu, da valuje do vseh enako. Zato je resnično nesebična, kajti oddaja svoje žarke in ne zahteva nič v povračilo. Čuti enako do najbolj umazanega starega berača kot do najbolj lepe ženske, do največjega grešnika kot do največjega svetnika - kajti ta ljubezen je notranja in, tako kot sončni žarki, nenehno valuje iz notranjosti.

To, kar svet imenuje čista ljubezen - kar običajno pomeni ljubezen brez spolne želje - ima le malo skupnega z resnično čisto ljubeznijo v najbolj pravem pomenu te besede. Celo najbolj čista ljubezen s posvetnega stališča

ne more biti popolnoma nesebična, kajti če že ne zahtevamo od tistih, ki jih ljubimo, nič več, pa od njih zahtevamo, da bi bili to, kar so, in jih nato ljubimo zato, ker to so. Na kratko, ljubimo jih zaradi nekega razloga, pa čeprav lahko v številnih primerih ugotovimo, da je ta razlog težko določiti. Takoj, ko obstaja nek dodaten razlog za ljubezen, potem v bistvu ni čista.

Mnogim religioznim ljudem bo morda zvenelo nenavadno, vendar niti ljubezen do Boga ni v bistvu čista. Tisti, ki ga nadvse ljubijo, to izražajo zaradi mnogih razlogov; ali zato, ker mislijo, da je to njihova dolžnost, ali zato, ker naj bi bil On odgovoren za njihov obstoj, ali zato - kot smo že prej namignili - ker predvidevajo, da On poseduje vsa tista Božanska svojstva, na katera gledajo kot na tista, ki navdihujejo ljubezen. Obstajajo celo takšni, ki ga ljubijo, ali pa mislijo, da ga ljubijo, ker menijo, da mu ne bo pogodu ali pa bo postal maščevalen, če bodo v tej smeri zatajili, tako da bo posledica za to kazen. V vsakem primeru, vsi ti ljudje, na različnih stopnjah, ljubijo Boga najsi zaradi podpore, ki so jo že prejeli, ali pa zato, ker upajo, da jo bodo prejeli - Nebesa in njihovo blaženost - toda nihče od teh, razen morda nekaj zelo redkih mistikov, ga ne ljubi zaradi čiste ljubezni same.

In dokaz za to leži v posledicah. Mnogi Boga-ljubeči ljudje so delovali z zelo ne-božansko krutostjo do drugega človeka. Obstajali pa so tudi svetniki in ekstatiki, ki so, po svojih lastnih izpovedih, menili, da jim je Bog včasih umaknil svojo Božansko podporo in jih pahnil v stanje začasnega obupa. Tako so verjeli, da Bog ravna kot spogledljiva ženska, ki v enem trenutku nazorno kaže svoja čustva, v naslednjem pa jih iz veselja do trpinčenja odtegne. Neumnosti takšnega predvidevanja ni potrebno komentirati, razen to, da dokončno dokazuje, da njihova drža do Boga ni čista ljubezen.

Dejansko človek, ki lahko projicira čutenje silovite ljubezni do dremajoče zapuščene ladje na nabrežju Temze, v takem trenutku izpričuje čistejšo ljubezen kot svetnik, ki je vznevoljen zaradi tega, ker je Bog navidez umaknil svojo podporo. Kajti, medtem ko opazovalec ne zahteva popolnoma nič

od nesrečne, zapuščene ladje, pa svetnik išče podporo Boga, ker sicer ne bi bil vznemirjen, če ni uslišan.

Čisti v srcu

Čisti v srcu niso tisti, ki so brez spolne sle, ampak tisti, ki so “brez sebe.” Že samo dejstvo, da je Jezus rekel: “Celo vlačuge so bližje Kraljestvu Nebes kot farizeji!” bi moralo priskrbeti krščanski Cerкви obsežen dokaz, da vzdržnost nikakor ni nujni pokazatelj resnične duhovnosti. V prvi vrsti, hladni in preračunljivi si niti ne želijo razvijati zavesti ljubezni; njihove želje tečejo v ravno nasprotni smeri. Drugič, vzdržnost, ki vključuje skoraj popolno odsotnost spolne želje, je lahko pogosto znamenje slabosti; slabotni ljudje pa ne posedujejo trdnosti namena, ki je bistven za razvoj zavesti ljubezni.

Poleg tega obstaja tudi etična plat vprašanja, ki jo je potrebno vzeti v obzir. Če bi bila vzdržnost absoluten predpogoj za kultiviranje čiste Ljubezni, bi bila izključena večina poročenih ljudi. Vedeti moramo, da čistost nikakor ni vedno skladna z nesebičnostjo; pogosto je lahko prav nasprotno. Čeprav obravnavamo čistost kot vrlino, pa ljudje, ki postavljajo svojo lastno vrlost pred srečo in morda celo pred zdravje drugega, ne poznajo resničnega pomena čiste ljubezni. Čista ljubezen daje, in bo celo, ali bolje rečeno, tudi, nudila spolno zadovoljstvo v določenih okoliščinah. Trditev, da spolni odnosi niso krepostni ali, da so v osnovi nečisti, je preprosto ostanek puritanstva in sovražna popolni strpnosti, ki v širšem smislu spoznava, da ni nič v Naravi v osnovi nečisto.

“Za čistega je vse čisto,” je brez dvoma resnica, vendar pa tudi to, da je “za (tako-imenovanega ali samo-opredeljenega) čistega vse nečisto,” le epigramska popačenost, ki vendarle usmeri pozornost na neko nedvomno dejstvo. Relativna čistost ali nečistost spolnih odnosov je seveda povsem odvisna od drže uma in srca, ki jih spremlja. In zaradi tega razloga lahko le redko presojamo spolno moralno drugega, ne da bi pri tem tvegali, da smo do njega krivični. Tudi v primeru, ko se zdi ženska “nečista v telesu,”

je lahko vendarle čista v srcu. Po drugi strani pa so mnoge tako-imenovane ženske, ki so "čiste v telesu," lahko - zaradi sebičnosti - povsem nečiste v srcu.

Spolnost in zavest čiste ljubezni

Kultiviranje zavesti čiste ljubezni ni v nobenem smislu neskladno z zakonskim življenjem in njegovimi dolžnostmi. Niti ni zaradi tega, kar smo omenili do sedaj, neskladna s spolnimi odnosi, razen z izven-zakonskimi, če je povezana z resnično skrbnostjo in nesebičnostjo. Vendar pa je očitno, da ni mogoče predložiti nobenih pravil, saj se vsak človek tako zelo razlikuje od drugih po značaju in ustroju. Kljub temu pa moramo poudariti, da ljudje, ki gredo tako daleč, da iz spolnosti naredijo hobby - kot to danes počne veliko žensk in moških - ne morejo pričakovati, da bodo dosegli večjo zavestnost, že zaradi preprostega razloga, da upravljajo preveč sil za druge stvari. Poleg tega ljudje, ki so nenehno zaposleni z vprašanji spolnosti, preveč popuščajo sami sebi, celo ob želji po kultiviranju brezosebne nesebične ljubezni, čeprav lahko obstajajo nekatere redke izjeme. Spomnite se, da se razuzdanci pogosto spremenijo v svetnike - tak je bil Sv. Frančišek - zato dogmatiziranje ni pametno. Kdo bo rekel, da takšni ljudje ne pridobijo s svojo promiskuiteto nek vpogled v človeško naravo, ki bi jim bila sicer skrita in ki jim bo morda nekega dne v korist. Razumevanje vodi do popolne strpnosti, in, kakor smo si prizadevali pokazati, je slednja najbolj nujen korak proti pridobitvi zavesti čiste ljubezni.

John Tamiazzo

Ljubezen je odpuščanje

Theosophical Digest, 1st quarter 1991

Izveček iz *Life Times*, Vol. 1, št. 3

Odpuščanje ni lahka stvar. Dejansko, je zelo težka. Zdi se, da ne moremo odpustiti drugim, zaradi tega, ker čutimo, da so nam nekaj naredili, vendar pa gre dejansko za to, da na globljih nivojih nismo odpustili sami sebi, zaradi vseh tako-imenovanih napak, za katere smo prepričani, da smo jih naredili in z njimi ranili druge. Isto načelo velja za ljubezen; odpreti moramo kanale ljubezni do samega sebe in se sprejeti, preden smo resnično sposobni ljubiti in sprejeti druge. Ko ne spoštujemo in ljubimo samega sebe, povsod iščemo nekoga ali nekaj, kar bi pozdravilo notranjo razpoko.

Odpuščanje je ena od najbolj pomembnih lekcij, ki se je moramo naučiti. Vprašajte se naslednje:

1. Katere so vse tiste stvari, ki sem jih naredil ali izrekel, in si jih nisem odpustil?
2. Kaj so mi naredili drugi, da se še vedno upiram, da bi te zamere pustil oditi?

3. Kdo je tista oseba, s katero imam največ težav in nerešenih stvari?

4. Kaj bom izgubil, če bom te stvari obesil na klin? Z drugimi besedami, kaj pridobivam s tem, ko ohranjam svoje zamere do sebe in drugih?

Odpušcanje je dejansko druga beseda za "izpuščanje." Lahko izberemo, da v sebi zadržujemo našo zamero do naših staršev, zakonskih partnerjev, prijateljev, nas samih, itd., in nadaljujemo z obtoževanjem njih in sebe za vse, kar se je zgodilo, ali pa spregledamo, da se je vse zgodilo zato, da bi se naučili neke zelo pomembne lekcije o nas samih in o življenju. Odpušcanje je spoznanje in razumevanje, da, ko smo maščevalni ali zamerljivi, postanemo tarča naše lastne zadržanosti in dejanj. In razumevanje pomeni, da vse, kar je v meni nerešenega, projiciram v nekoga drugega. Obsojanje je ena izmed najbolj splošnih reakcij na čutenje nemoči in na nepošteno ravnanje. Obsojamo naše starše, naše nekdanje zakonske partnerje, našega partnerja, naše otroke, naše okoliščine, obsojamo našo karmo in Boga. Dejstvo je, da naše izbire, ki jih sprejemamo, naša prepričanja o nas samih, ki se jih oklepamo, vrednote, s katerimi živimo, prioritete, za katere se odločimo, in drža, ki jo posedujemo, prispevajo k naši osebni notranji rasti in duhovnemu razvoju, ali pa le-tega ovirajo. Obsojanje moramo videti v tistem smislu, kar ono je: samo-vsiljena past, ob kateri smo izbrali, da na naše okoliščine gledamo kot na problem, namesto kot na priložnost za učenje, za rast, kot na nadaljevanje odkrivanja tega, kaj vse smo mi.

Pogosto porabimo naše celotno življenje za iskanje tiste posebne osebe, ki nas bo v popolnosti sprejela, nas v popolnosti ljubila, nam v popolnosti odpustila. Želimo si čutiti, da smo dobra, da nismo slaba oseba, zaradi stvari, ki smo jih naredili, in zaradi čutenja, ki ga včasih izražamo. V knjigah, na tečajih, v terapijah, v eksperimentih z različnimi religijami, različnimi odnosi, iščemo v upanju, da bomo našli to potrditev. Ta "stvar" ali pogrešani del predstavlja našo celovitost. Nekje smo našli sporočilo, da se ta nahaja nekje zunaj, v nečem, kar počnemo, v nečem, kar dosežemo, v nečem, kar najdemo. Toda vedeti moramo, da se odpušcanje začne s spremembo srca,

s spremembo gledanja na nas same, na naša življenja, na našo preteklost in na ljudi, ki smo jih srečali, in s katerimi se srečujemo na tej poti.

Odpuščanje je spoznanje, da smo mi ustvarjalci našega velikega dela in melodrame, ki jo imenujemo življenje. Ustvarili smo celovito zasedbo vlog. Blesteli smo v številnih vodilnih vlogah, smo režiser, producent in scenarist. Celó, če sprejmemo dejstvo, da smo imeli težko preteklost, in da smo bili globoko ranjeni v otroštvu, zapuščeni, zanemarjeni in prepuščeni sami sebi, pa moramo potem tudi sprejeti dejstvo, da na določeni točki v našem življenju začenjamo sami sprejemati izbire. V določenem trenutku našega življenja sprejmemo odločitev, da je življenje boleče, težavno, da nas bodo ljudje razočarali, da ljubezni ni mogoče nikoli zaupati, itd. In te odločitve moramo "izpustiti," če se želimo gibati proti bolj zdravemu in bolj zadovoljnemu načinu življenja. Preteklost nam mora služiti za učenje, ne pa za to, da smo vanjo ujeti. Odpuščanje je ena izmed najbolj pomembnih poti do tega notranjega zdravljenja. Vedite, da pri odpuščanju sprejemamo in ne zavračamo tega, kar se je zgodilo. Vendar pa tudi spoznavamo, da, če karkoli ne želimo izpustiti, to ostaja v nas kot odprta rana. Bolj, ko zadržujemo to "kar se je zgodilo v preteklosti," bolj bodo te stvari vplivale na področja našega življenja. Vedno znova in znova bomo pustvarjali preteklost.

Naredili smo pač to, kar smo naredili. Preteklosti ne moremo spremeniti, vendar pa lahko spremenimo to, kar iz preteklosti ohranjamo. Sedanjost je vse to, kar imamo dejansko v sebi. Lahko spremenimo to, kako gledamo na sebe in na naše življenje, sedaj. Lahko gledamo nase s sočutjem. Lahko izberemo, da bomo bolj prizanesljivi do sebe, svetlejši, da bomo bolj sprejemali in objemali vse, kar smo in kar čutimo.

Odpuščanje pomeni, da ne dopustimo, da bi našemu življenju še vedno vladale stare rane in razočaranja. To je predanost procesu gibanja naprej. Preveč pomembnih stvari moramo opraviti, srečati veliko čudovitih ljudi, toliko stvari, ki jih še moramo odkriti o sebi in o življenju, da bi ostajali v

preteklosti. “Moral bi,” “ko bi le” in “ko bi le imel” ne sme več nadzirati našega mišljenja.

Odpuščanje pomeni, da se sprejemam, da sem obnovil vero v sebe, in da spoštujem in zaupam v to, kar sem.

Odpuščanje pomeni, da prosim za pomoč in vodenje v “izpuščanje.” Tega ne morem narediti sam. S pomočjo, podporo in vodstvom Višje Moči, se lahko osvobodim, in tudi vsakega drugega, ki sem ga zadrževal s svojo krivdo, mržnjo in ranami.

Odpuščanje pomeni, da se bom “predal.” Predaja je ključ za odpiranje duhovnim razsežnostim našega bivanja. Predaja je spoznanje in sprejemanje, da smo del nečesa večjega od sebe; da obstaja univerzalna in kreativna Moč, ki nam je vedno dostopna; da obstoja Višja Volja, ki ima prednost pred voljo našega malega ega; da lahko opustimo boj in odpremo naše srce modrosti; da obstaja boljši in bolj zadovoljiv način življenja. Predaja pomeni, da postanemo bolj sprejemljivi za vrednosti, stremljenja, prioritete, izbire in moč ljubezni.

Odpuščanje je zato naša vez z našim Višjim Jaz-om. To je ena izmed velikih moči, ki nam je na voljo, da dosežemo višje dobro in dobro za drugega. Odpuščanje je dejanje poguma. Ljubezen zahteva naš pogum; pogum, da pogledamo v sebe; pogum, da spremenimo kakovost našega življenja; pogum, da pogledamo onstran vlog in pričakovanj; pogum, da odpremo naše srce drugemu človeškemu bitju.

E. Lester Smith

Intuicija in ustvarjalnost

Theosophical Digest, 2nd quarter 1992

Izveček iz *Inner Adventures*, 1988

“Znanstveniki so običajno preveč ponosni ali preveč sramežljivi, da bi govorili o ustvarjalnosti in “ustvarjalni domišljiji.” Čutijo, da ta ni skladna z njihovimi predstavami o samih sebi kot o “ljudeh dejstev” in stroge induktivne presoje. Vlogo ustvarjalnosti pa so vedno priznavali izumitelji, kajti izumitelji so pogosto preprosti, ne-pretenciozni ljudje, ki se ne napihujejo, in katerih vzgoje niso zaznamovali tokovi znanstvene metode.” - *Sir Peter Medawar*

Analiza nivojev zavesti nam omogoči lažje razumevanje narave intuicije. Le-ta ni omejena na razumevanje, ki bi prihajalo z neke posebne ravni. Predstavlja hitrejšo vzpenjanje zavesti na tisto raven, ki se nahaja takoj za človekovim normalnim razponom. Za otroka mora biti njegova prva misel čudovit dogodek. Za odrasle ljudi pa je konkretno mišljenje nekaj običajnega. Toda od časa do časa prejmejo ljudje tudi kakšen občutek ali manjšo intuicijo pragmatičnega ali koristnega značaja. Te lahko vsebujejo spomin na nek pozabljen ali zaželen košček informacije, ali pa celo na nekaj tako

banalnega kot je neka beseda, s katero izrazimo to, kar pišemo, ali to, kar govorimo.

Prebliski prihajajo preko stika z bolj duhovnim tipom intuicije in mislim, da bi tudi te morali ustrezno opredeliti kot intuicije. Značilnosti stika s katerimkoli virom sta nenadnost in nepričakovanost po eni strani ter spremeljajoči občutek pravilnosti po drugi. To je “Eureka izkušnja,” ali pa, pozneje, ko postane bolj znana, “aha, to je pravilno” reakcija.

Te manjše intuicije jasno izvirajo iz osebne podzavesti ali iz nekega bolj splošnega območja znanja iz kolektivne podzavesti. Takšne nižje intuicije imajo pragmatično koristen značaj. Se povsem razlikujejo od višjih intuicij filozofske ali duhovne vsebine.

Konkretno mišljenje vključuje mišljenje o abstraktnih načelih, oblikovanih v konkretnih izrazih. Toda to nikakor ni isto kot uporaba višjega uma. Za mladostnika ali odraslega človeka je prva izkušnja abstraktnega, nesvetnega mišljenja kot presenetljiva pustolovščina; je človekovo prvo raziskovanje novega načina mišljenja, uporabe višjega uma. Za večino ljudi se intuicija ustavi na tej ravni in predstavlja razširitev zavesti z nižjega na višji um. Povezana je s trenutki, ko se predstave kot so ljubezen, pravičnost ali verovanje razkrivajo kot splošna abstraktna načela v lastni izkušnji in ne le kot posebni primeri, ki jih srečamo v normalnem življenju.

Takšni mentalni dogodki imajo gotovo intuitiven značaj, vendar pa je beseda “intuicija” včasih prihranjena za razodetja na neki višji ravni, kjer višji um določno prepoji “svetloba buddhija.” Takšne intuicije so povzdigujoče, duhovne narave in imajo transcendentni in nad-osebnostni značaj. Tako Emerson v svojem eseju *The Oversoul* pravi: “Duša se nikoli ne odziva z besedami, ampak s samo stvarjo, ki jo je potrebno raziskati.” Intuicija takšne narave je “neposredna zaznava resnice v njenem jedru ... intuitivna sposobnost presega razum in ga izloči kot zadnjo avtoriteto” (Burden, 1987). Razum se mora kljub temu nato spopasti z razodetjem, zato da bi ga “raz-

ložil.” V tem procesu, ki je nujno sestopen, intuicija pridobi na jasnosti in uporabnosti, a izgubi nedolžnost, čistost in splošnost.

Zanesljivost intuicije

Ali so intuicije vedno pravilne? Ali so nezmotljive? Številni ljudje si domišljajo, da so, in jih sprejemajo, ne da bi o tem kaj veliko razmišljali. Bolj izkušeni in previdni posamezniki, pa so se vendar naučili, da intuicije niso vse enako zanesljive. Kako je to mogoče? V primerih nižjih intuicij praktične narave je mogoče z lahkoto videti, da lahko nezavedni um proizvede napačno informacijo, tako kot računalnik, če pritisnemo na napačno tipko. Včasih napako opazimo takoj, s sposobnostjo, ki jo Eccles imenuje spoznavajoči spomin, tako da se mora raziskava začeti znova. Ob vsakem dogodku je treba intuicijo preveriti s preizkusom, če je ta za to primeren, ali s preverjanjem v ustrezni knjigi ali na nek drug način.

Včasih pravimo, da višje intuicije ne morejo biti napačne zato, ker vključujejo buddhično raven, na kateri napake niso mogoče. To je mogoče sprejeti, vendar pa se kljub temu lahko tisto, kar prejmemo, spremeni v napako. V teh primerih je to mogoče razložiti z napako v prenosu. Intuicija se pojavi, tako rekoč gola, kot čista ideja ali simbol, ki ni ovit v besede ali celo v konkretno misel. Zato jo moramo, da bi jo ujeli v neko razumljivo ali znano obliko, nujno izoblikovati (ji dati neko obliko) in pri tem uporabiti katerokoli mentalno delovanje in besedni zaklad, ki ga posedujemo. Neizkušen človek, ki ni vaje preoblikovanja idej v besede, lahko pride do povsem zavajajoče formulacije. Nagnjen je k temu, da popači svoje razodetje v skladu z vnaprej ustvarjenimi mnenji dvomljive vrednosti ter tako popolnoma potvori svež vpogled, ki mu je bil podarjen. Celó še huje, lahko se moti, ko predvideva, da je prejel intuicijo “od zgoraj.” To, kar lahko prodre skozi, ni nič več kot zgolj njegova lastna domišljija ali želeno mišljenje. Tako lahko nenadzorovana in predsodkov polna osebnost zavede samo sebe in nadaljuje z zmotnim razmišljanjem. Nič drugega ne more ozdraviti takšnega stanja stvari kot le izkušnja in vzgajanje odprtega uma, ki je voljan priznati, da se lahko kdaj zmoti.

Kako si lahko potem zagotovimo sprejem resničnih in vrednih intuicij, ko jih potrebujemo? Prva stvar, ki jo moramo vedeti, je ta, da je mogoče sposobnosti intuicije dvoriti in zanjo prositi, ni je pa mogoče izsiliti. Če se višja intuicija sploh pojavi, potem je to dejanje milosti, odziv na nesebično potrebo. To se lahko zdi kot neko nestanovitno darilo, toda dejansko ni. Človek lahko uredi življenje tako, da navdih valuje zanesljivo in nenehno, kot na primer v slučaju pisanja knjige. Tega stanja ni mogoče doseči le s hotenjem, ampak s trdim delom in silovito pripravo. Za začetek se mora um, tako celovito kot je le mogoče, očistiti vezanosti na vnaprej zasnovane ali splošno sprejete predstave. Potrebno jih je povsem odstraniti; vendar pa ni nobene potrebe po praznem ali nepopisanem umu. Lahko ga napolnimo s predstavami, ki se zdijo logične in koristne. To, kar je potrebno narediti, je odstranitev kakršnekoli vezanosti na tovrstne predstave. Ohraniti jih je potrebno le kot delovni okvir ali vzorec, vendar tako, da vedno priznavamo, da niso končne in nespremenljive, ampak predmet izboljšave ali celo popolne nadomestitve, če pride do svežega razumevanja. To je postopna, dolgotrajna naloga; pravilna navada uma, zgrajena s praktično in odločno vzgojo pozornosti. Intuicije se ne stekajo v len um. Poleg tega, da je um dobro opremljen z mentalnim orodjem, pa mora biti tudi dejaven in sprejemljiv. Lahko rečemo, da sta to dva predpogoja za valovanje intuicij. Manjše intuicije praktične narave, ki pripadajo osebnostnemu jazu, se običajno porodijo v nezavednem in verjetno preidejo v nadaljnjo obravnavo v levo hemisfero možganov. Višje intuicije abstraktne filozofske narave, ki pripadajo resničnemu jazu, pa se porajajo v višjem umu, ki ga razsvetli buddhični princip in jih verjetno na začetku obdela desna hemisfera, čeprav jih nato v besedni izraz preoblikuje leva. V ta dva tipa intuitivne izkušnje sta lahko ustrezno vključena tudi nižji in višji del čustvene narave. Te ideje so postale bolj sprejemljive in "spoštovane" v zadnjih desetletjih. O tem vprašanju je pisal odličen znanstvenik, Sir Peter Medawar, v svoji *Induction and Intuition in Scientific Thought* (Medawar, 1969). Na bolj duhovni ravni pa Virginia Burden v knjigi *The Process of Intuition; A Psy-*

chology of Creativity (Burden, 1987). Prav lahko bi bil njen alternativen naslov naslednji: Intuicija kot način življenja.

Stransko razmišljanje (metoda) posameznikov in skupin

Omenimo lahko dve različici vnaprej usmerjenega ustvarjalnega razmišljanja. Prva je ta, ki jo Edward de Bono imenuje stransko razmišljanje (de Bono, 1985). Večina ljudi meni, da bi se morali problema lotiti z modrimi koraki logičnega mišljenja, z vertikalnim napredovanjem do rešitve brez napake - vendar brez izvirnosti. Toda pogosto se tak neposreden napad izjalovi. Tudi naslanjanje na vpogled včasih ne naleti na odziv in zaide v mrtvo ulico. V takšnem primeru je mogoče koristno uporabiti stransko mišljenje. Poskus neposredne rešitve je jasen proizvod uma. Namesto tega opogumimo um, da na slepo išče v tesno povezanih področjih ali celo v oddaljenih. Ta način mišljenja se lahko zdi kaotičen in samo-prizanesljiv, vendar se razlikuje od sanjarjenja po tem, da je voden, četudi ohlapno, in v tem, da um prevzame držo čuječnosti, "pričakovanja" kakršnegakoli namiga v zvezi s problemom, ki ga obravnavamo. Kako pravi de Bono, je logika sredstvo za kopanje lukenj, ki so vse globlje in vse boljše; toda to je brez koristi, če je luknja na napačnem mestu. Kljub temu ljudje uporno zapravljajo svoj intelektualni napor za kopanje te luknje. Če se zatečemo k stranskemu mišljenju, potem jo je potrebno to žrtvovati; to je, poiskati nov kraj. Togost razmišljanja je potrebno zavreči v korist svobodnega, tekočega pristopa. Pogosto se ta vrsta vodenega sanjarjenja spremeni v povsem nov pristop do izvirnega problema, ki pripelje do njegove rešitve. Jasno, to je tehnika dvorjenja intuiciji.

Druga različica je dejansko stransko mišljenje, ki ga izvajamo v raziskovalni skupini; imenuje se "brainstorming" (vihar v možganih), ki ga še posebej uporabljajo na ameriških univerzah in celo v gospodarskih družbah. Sodelujoče se opogumi, da odložijo vse svoje zadržke in obelodanijo vse, kar se jim dogaja, ne glede na majhno povezavo, ki jo ima na videz ta stvar s problemom, ki ga skupina obravnava. Prisotno je upanje, da to lahko spodbudi drugega člana skupine, da bo prišel do bolj plodovite ideje. Misli

krožijo toliko časa, dokler se ne poišče možne rešitve, ki jo je vredno eksperimentalno preizkusiti. Pri brainstormingu je le eno pravilo; nihče ne sme kritizirati ničesar, kar je bilo izrečeno, ne glede na to, kako nekoristno ali celo nespametno se lahko zdi na prvi pogled.

Prej sem ponudil kriterij za razlikovanje med priklicem možganskih spominov in sprejemanjem iz podzavestnega uma. Možganski spomini delujejo v um na podlagi povpraševanja, brez napora ali odloga; vtisi iz podzavesti pa se pojavijo v umu v trenutkih, ko je um nezaseden, prazen, in zato trenutno v sprejemljivem stanju. Ta kriterij ostaja na splošno veljaven, vendar pa moramo upoštevati nekatere izjeme. Z dolgo izkušnjo je mogoče graditi okvir uma, ali raje, vzvišeno stanje zavesti, pri katerem je posameznik popolnoma odprt za sporočila, iz nezavednega, vključno z intuicijo in navdihom. Ta razkritja nato valujejo v um tako, kot da bi jih porajalo človekovo lastno mišljenje, brez ovir ali občutka presenečenja. To stanje je dobro znano ustvarjalnim piscem. Poimenovali so ga "sanjarjenje" (Green and Green, 1978), vendar pa je verjetno boljši izraz tisti, ki ga je uporabil Whiteman, "kontinuiran spomin" (Whiteman, 1961). Spomnim se, da me je pred kakšnimi petdesetimi leti, ko sem predvideval, da pisanje zahteva stanje koncentriranega uma, zaustavil problem, za katerega nisem videl rešitve. Zvijača, ki sem jo takrat uporabil, je bila premišljena prekinitev koncentracije s tem, da sem razvil in žvečil karamelo. Med tem premorom se je pogosto pojavil v mojem umu odgovor, z običajnim "Eureka" občutkom.

Ne glede na to, kako je prišlo sporočilo, pa se v večini primerov ni zdelo mogoče razložiti njegovega izvora; lahko bi se pojavilo iz nekega bolj ali manj neosebnega zbiralnika, iz človekovega podzavestnega uma, ali od nekega živega ali ne-inkarniranega osebnega prijatelja, guruja ali vodnika. Izjema so primeri, ko jih spremlja "občutek prisotnosti" pošiljatelja. Ta pojav je dobro opisan v mističnih zapisih.

Ustvarjalnost

Ustvarjalnost je predvsem stvar višjega uma. To, kar se pojavi, je mogoče izraziti s pisanjem ali v katerikoli drugi umetniški obliki. Ali pa se ne more izraziti drugače kot s preoblikovanjem človekovega življenja v smeri večje učinkovitosti ali duhovnosti.

Ustvarjalno mišljenje je v bistvu izražanje in razvijanje idej, ki so bile sprejete s prebliski intuitivnega vpogleda. Jasno je, da je potrebna neka vrsta priprave. Pisatelj, ki vnaprej izbira temo, opravi “domačo nalogo” s pregledovanjem tistega, kar je bilo o predmetu že napisano, in z nekajdnevnim ali celo daljšim tuhtanjem. Potrebno je pripeljati logično mišljenje do njegove meje. Šele, ko je dosežena ta meja in ko um omahne in ne more več napredovati, se lahko osvobodi intuicija, s svežim navdihom in dojemanjem.

Takrat pride do srečanja z “muzo.” Človek si lahko reče: jutri zjutraj ob 9.00 bom razsvetlil to vprašanje. Z vero, ki se je porodila iz predhodne izkušnje, se ustvarjalni mislec odpre za nad-zavedno in se lahko zanese na zagotavljanje ustreznih pogojev za valovanje vpogleda. Svoj um bo izpraznil posvetnih misli in zdrsnil v višje stanje zavesti. Dejansko je obstojnost tega prizadevanja prav tako nujna, če ne že imperativ, kot popolna podreditev osebnosti višjemu jaz-u; tiho se mora povezati s svojim pravim položajem, kot s posrednikom resničnega jaz-a. To je lahko razveseljujoča, a ponižna izkušnja, ki omogoči, da se zdi celotno trdo delo smiselno. To je izkušnja, ki omogoča veselo napredovanje ustvarjalnega misleca. Njegovo delo postane boljše kot bi bilo sicer - a obenem si ga ne more več lastiti kot le svoje lastno. Seveda veliki ustvarjalni misleci osvojijo to držo naravno, brez potrebe, da bi analizirali situacijo. Kakršnakoli želja, ki bi hotela nadvladati ali se vsiliti, je usodna ovira za intuicijo, kar pa je tudi dokazujoči um.

Če je človek pisec, si bo pripravil papir in pero ali pa se usedel k pisalnemu stroju. Vedno je dobro, če ima človek na voljo pisalne potrebščine, kajti

intuicije so izmikajoče; pojavijo se kot brez-besedni namigi, ki jih spomin težko zabeleži, ter težijo po popolnem ali delnem izginotju.

Za ta korak obstaja še drug dober razlog. Medtem ko se um bori, da bi ohranil intuicijo v svoji izvorni čistosti, ne more prejemati novih razsvetlitev. Zapisovanje ga zopet sprosti, tako da vanj lahko valujejo novi vpogledi.

Ustvarjalnost lahko izrazimo na številne druge načine. Ni bistveno to, da smo posebej nadarjeni ali visoko izurjeni. Vsak, ki lahko riše, bi moral giniti to nadarjenost. Alternative so kiparjenje ali lončarjenje. Razširitev tega je nadaljnje okraševanje. Posameznik ali nek par lahko izrazi svojo ustvarjalnost z načrtovanjem in oblikovanjem lepega doma, z nudenjem zadovoljstva samemu sebi in prijateljem.

Ustvarjalne talente je mogoče izraziti tudi navzven, na primer z ustvarjanjem lepih vrtov, kot tudi z atletskimi dosežki in plesom. Številne dejavnosti, ki jih moramo opraviti tudi sicer, kot je na primer kuhanje, so na splošno obravnavane kot utrudljivi opravki. Če jih opravljamo na umetniški način, tankovestno in ljubeče, potem življenje postane precej bolj prijetno. Veselje do ustvarjalnosti lahko najdemo tudi v tako preprostih nalogah, ne glede na to, kako pičli so lahko človekovi viri.

Obstaja pa še drugo polje, vse preveč pogosto zapostavljeno, preko katerega lahko izražamo ustvarjalnost - kultiviranje naših lastnih jazo-ov, zunanjih in notranjih. Pozorni smo lahko do našega zdravja, kondicije in pojavnosti naših teles. Toda bolj pomembno področje je notranji jaz, ki je prepogosto prepuščen samemu sebi. Človeško naravo je mogoče spremeniti, in začnemo lahko s svojo lastno. Če si želimo biti ljubljene, moramo postati ljubeznivi. Nezaželene navade je mogoče obrzdati, zaželene razviti. Značaj je mogoče preobraziti z marljivim naporom, dokler z naših oči ne sije sijajnost. Takrat lahko postanejo človeški odnosi globlji, bolj polni pomena in sile. Tako ustvarjalnost uporabimo za najvišjo korist.

Povzetek

Intuicija se ne poraja na neki posebni ravni zavesti, ampak na katerikoli ravni, ki se nahaja takoj za našim običajnim razponom. Manjše intuicije praktične narave običajno izhajajo iz osebne podzavesti. Za številne ljudi intuicija predstavlja širitev zavesti z nižjega na višji um, ki deluje z nesvetnimi idejami. Bolj duhovno transcendentne intuicije vključujejo budhični princip. Ne glede na to pa intuicije niso vedno pravilne, kar je posledica napak pri prenosu, tako da jih je potrebno vedno preveriti. Napake se pojavijo pri oblikovanju abstraktnih odkritij v konkretne misli ali besede, ko hoteno mišljenje prekrije takšno intuicijo. Le-to je mogoče iskati, ni pa mogoče zapovedati njenega pojavljanja. Um mora biti izčrpno pripravljen, izčrpati mora možnosti logičnega mišljenja. Različici premočrtno usmerjenega ustvarjalnega mišljenja sta de Bonojevo stransko mišljenje in brainstorming v raziskovalnih skupinah. Intuicije se običajno pojavijo v umu kot šokantna "Eureka izkušnja;" toda po dolgi praksi ustvarjalnega mišljenja lahko vanj valujejo neovirano.

Susunaga Weeraperuma

Umetnost umiranja iz trenutka v trenutek

Theosophical Digest, 3rd quarter 1996

Izvleček iz *Living and Dying from Moment to Moment*, 1978

“Kako nujno je umreti vsak dan, umreti vsako minuto, za vsako stvar, za mnoge včeraj in za trenutek, ki je ravnokar prešel! Brez smrti ni prenove, brez smrti ni ustvarjanja.” - *Jiddu Krishnamurti*

Vsako človeško bitje nosi skozi življenje v svojem umu veliko breme podob v obliki raznovrstnih predstav, brezštevilnih vtisov, informacij vseh vrst in brez števila spominov. Ko postaja starejši, se teža vseh teh podob veča. Zaradi jasnosti je nujno, da ločimo med dvema določnima vrstama podob: med ne-psihološkimi podobami na eni strani in psihološkimi podobami na drugi. Znanje, informacije in dejstva vseh vrst predstavljajo ne-psihološke podobe, medtem ko so psihološke podobe naša sovraštva, simpatije in antipatije, ljubosumja, strahovi, stremljenja, upanja, vztrajne želje in podobno. Na primer, vsi koščki informacije, ki jo ima človek o tem, kako sestaviti ali popraviti televizor, spadajo v kategorijo ne-psiholoških podob; medtem ko je želja, kako zasenčiti svojega soseda s posedovanjem boljše televizije, psihološka podoba. Znanje samo po sebi je zbirka ne-psi-

holoških podob, medtem ko so vse podobe, ki jih ustvarja in podpira ego ali občutek “jaz sem,” psihološke podobe. Dejansko je sam ego psihološka podoba zelo nadležne vrste. Naši umi so nezdrava mešanica psiholoških in ne-psiholoških podob. Duhovno osvobojeni um pa je osvobojen psiholoških slik.

Podobe

Razlika, ki smo jo potegnili med psihološkimi in ne-psihološkimi podobami, pogosto postane zamegljena v situaciji, ko psihološke podobe skušajo vplivati, nadzirati in obvladovati ne-psihološke podobe. Delovanje tega pojava v svetovnem merilu lahko vidimo v odnosu do problema vojne. Ko se človek spusti v vojno, uporablja svoje znanstveno in tehnološko znanje ali, z drugimi besedami, izkorišča svoje ne-psihološke podobe, da bi služile zahtevam in diktatu njegovih psiholoških podob, kot so sovraštvo, agresivnost in samo-poveličevanje. Ne-psihološke slike v obliki znanja so nujne za človekov napredek. Več znanja, ko posedujemo, bolje je. Ko je ustrezno uporabljeno, postane znanje veliko premoženje v ustvarjanju plemenite in človeške družbe. Ali so potem psihološke podobe sploh kakorkoli uporabne in kaj vredne? Med to razpravo bom predlagal pomembnost izločitve vseh psiholoških slik.

Psihološke podobe nespremenljivo porajajo slabo voljo, nerazumevanje in neharmoničnost v človeških odnosih. Ali sploh kdaj na novo pogledamo različne osebe, ki jih srečujemo vsakodnevno, v resnično svežem duhu, tako, kot da bi jih srečali prvič? To je le redek primer, saj smo navajeni, da gledamo na ljudi skozi zaslone podob. Podobe, ki jih imamo, bi lahko primerjali s samo-prizadejanimi ranami. V pisarni se po navadi dogaja to, da ima šef svojo podobo o svojih uslužbencih in le-ti o svojem šefu. Šef neguje podobo, da so njegovi uslužbenci neučinkoviti in uslužbenci, da je njihov šef tiranski. Te vnaprej ustvarjene predstave in drža stojijo na poti kakršne koli prave komunikacije med njimi: takšne podobe preprečujejo kakršen koli globok stik med človeškimi bitji. V takšnih okoliščinah ni mogoč nikakršen resničen odnos: le podobe postanejo “odnosne,” medtem ko ljudje

ostajajo izven odnosa! Ta vrsta situacije le težka vzpostavi harmonijo, mir in dobro voljo. Morda se je na začetku njihovega druženja šef res obnašal kot mali tiran, toda ko uslužbenci ohranjajo to ali dejansko katerokoli takšno podobo o svojem šefu, potem njihov odnos mora postati napet. Ce-lo, če se šef slučajno poboljša, bo takšna sprememba ostala verjetno neopa-žena zaradi predsodka uslužbencev. Le, ko obe strani odvržeta svoje us-trezne podobe o drugem, postane mogoča neka vrsta pristnega sodelova-nja.

Realnost

Realnost ni statična, ampak dinamična. Kaj je dobrega v tem, če se pribli-žujemo nečemu, kar je dinamično, z očmi, ki so zamegljene zaradi statič-nih, starih in zastalih podob? Zaradi naše vezanosti na podobe lahko obso-jamo le sebe, ker ne vidimo stvari takšnih kot so v resnici.

Psihološke podobe stojijo na poti samo-poznavanja ali globljega razume-vanja samega sebe. Zbadljive besede žalitve, na primer, lahko povzročijo precej razburjenosti in nesreče. Če neka jezna oseba naslovi nekoga s “preklet norec” ali “neumen idiot,” temu običajno takoj sledi odziv v obliki nemira in razburjenja. Bilo bi izredno koristno, če bi odkrili vzrok za to razburjenje. Čeprav je bil neposreden činitelj, ki je sprožil to razburjenje, zmerjanje, pa je to le težka resničen vzrok. Notranje vznemirjenje se goto-vo porodi zaradi človekovega negovanja veličastne podobe o sebi, ki je bila s tem prizadeta. Če človek ne bi imel podob o sebi, potem do prizadetosti ne bi prišlo. Da je nekdo nori idiot je lahko čisto res! Gotovo pa bi ta res-nica ostala ne-zaznana in ne-sprejeta, če in dokler z uma ne bi slekli nje-gove podobe. Prazen um, oziroma tisti brez podob, je sposoben poslušanja in učenja. Človek vstopi v razsežnost visoke občutljivosti in sprejemlji-vosti.

Veselje do življenja, če je sploh prisotno, se precej zmanjša, če na notranji in zunanji svet gledamo skozi labirint podob. Estetsko vrednotenje in uži-vanje narave je odvisno od opazovanja brez podob. Pogled na veličastno

in nadvse navdihujočo pokrajino ali slapovje, lahko porodi določena čutenja vznichenja. Toda, če, potem ko je človek prešel skozi to prijetno občutenje, pohlepno ohrani podobo o tej izkušnji, namesto da bi za njo umrl, takoj tam, na kraju samem, potem si s takim delovanjem onemogoči nov pogled in ponovno izkušanje lepote pokrajine ali slapov. Morda je občasno, ko so psihološke podobe začasno izključene, mogoče doseči prenovljeno videnje. Toda žal je moč že zbranih podob takšna, da so bile že pred časom celo te nove izkušnje onesnažene s starimi, kajti novo izkušnjo gledamo skozi stare podobe, z vsem njihovim posebnim pogojevanjem in omejitvami.

Gledanje brez podob

Kako lahko človek pride do tega videnja brez podob? Čeprav je to povsem naravno vprašanje, pa določeno nevarno sklepanje, ki ga vključuje to vprašanje, zahteva določen pregled. Katerokoli vprašanje o "kako" je nujno sugestivno z ozirom na uporabo določenih metod, tehnik ali drugih sredstev za doseg želenega rezultata. Zasužnjenost od metod ali tehnik neizogibno naredi um mehanski in zato neustvarjalen. Še več, vsak napor, da bi zavrgli podobe ali kakršnokoli uporabo volje, mora nujno aktivirati ego. Ko utvarnemu "jaz" naložimo neko delo, ta pridobi pomen in čutenje vitalnosti. Kajti ego nima resničnega obstoja, čuti potrebo, da vzpostavi svojo trajnost in vsili svojo prisotnost preko različnih aktivnosti, vključno s tako imenovanimi duhovnimi aktivnostmi, ki mu pomagajo doseči ozračje spoštovanja. "Jaz" je morda najbolj varovana podoba v psihi. Čeprav je "jaz" le ena izmed številnih podob, pa si domišlja, da je neke vrste super podoba, z močjo in pooblastilom, da nadzira druge podobe! Noben sistem, metoda ali tehnika ne pomaga odstraniti z uma njegove podobe.

V nas je globoko vsajen mehanizem, ki vedno povzroči naše naslanjanje na podobe, ki so vznemirljive, ki nudijo uteho, ugodje, in ki porajajo čutenja varnosti; isti mehanizem nas sili v to, da izločamo podobe, ki so boleče, ki prinašajo žalost in vznemirjenje. Nagnjeni smo k negovanju prijetnih podob in odstranjevanju neprijetnih. Prijetna izkušnja je lahko le trenutna in

hitro preide, vendar si um prizadeva, da bi podaljšal prijeten občutek, s tem, da ohranja njeno podobo. Neprijetne podobe, po drugi strani, pa je zelo težko ponovno priklicati. Ta težava spominjanja neprijetnih podob ne nakazuje nujno njihovo popolno odsotnost, ampak to, da so pogosto skrite v podzavesti. Zakaj je težje odstraniti prijetno podobo? Ena izmed največjih ovir pri odstranjevanju obeh tipov podob na enak način, leži v naši vzgoji in kulturi, ki je v osnovi takšna, da išče tisto, kar prinaša ugodje. Človekov instinktiven odziv na psihološko bolečino je beg v objem tistega, kar, po predvidevanju, ne prinaša trpljenja. Skozi veke smo si izmislili neskončno število različnih metod bega od trpljenja. Ko je človek postal bolj sofisticiran, so tudi njegova sredstva bega postala bolj prefinjena in subtilna. V svojem obupu ne okleva uporabiti vsako razpoložljivo sredstvo, da bi zbežal pred trpljenjem: k religiji se je zatekel zaradi utehe in ne zaradi modrosti; poglobil se je v literaturo in umetnost, da bi dosegel kulturno tolažbo, ne pa zaradi globljega vpogleda; glasbo posluša zaradi njene terapevtske vrednosti in miru, ki mu ga prinaša, namesto da bi v njej užival zaradi nje same.

Umiranje v vsakem trenutku

Kaj vključuje psihološko umiranje iz trenutka v trenutek? Ko polno izkusimo vsako misel in čutenje, in ne le delno, se proces izgradnje podob izključi sam po sebi. Do take izključitve ne more priti, dokler vsaka podoba ni polno raziskana, polno izkušena, v celoti razumljena in zato v celoti zavržena. Ali kdaj poskrbimo za to, da bi pogledali na naše podobe in “ostali z njimi”? Pogled na neko podobo vključuje njen pregled, vse tja do njenih korenin; ostajanje s podobo pa vključuje to, da jo pošteno sprejmemo; ne obstaja želja po spremembi ali po pobegu od podobe.

Podobe, ki niso bile v celoti razumljene, v svetlobi zavesti, težijo po ponovnem pojavljanju v sanjah. Podobe, ki se ne izrazijo med našim tako imenovanim budnim stanjem zavesti, se zato sprostijo v našem tako imenovanem spečem stanju zavesti. Nekateri so vestno razvrstili zavest v stanja: budno, sanjsko, speče, itd. Dejansko pa težko najdemo kakšno po-

membno razliko med našim predvidenim budnim stanjem, po eni strani, in med stanji sanjanja in sna po drugi. Gotovo je odsotnost prisotnosti podob tista, ki nakazuje ali je človek buden ali pa trdno spi. Um, ki je prenapolnjen s podobami, najsi ko je "buden" ali v snu, je resnično v stanju globokega spanca, medtem ko je um, ki ni zaseden s podobami, resnično in vzvišeno buden.

Vsako noč, preden zaspim, pregledam dogodke preteklega dneva. To ni ne introspekcija ne samo-analiza, ampak hitro pregledovanje nekaterih od številnih podob, ki so vstopile v mojo zavest. To je kot nekakšno ponovno previjanje filma zapisanih podob na zaslonu zavestnosti. Prav gotovo tak pregled ni brez ostankov številnih podob, ki zaslužijo bolj pozorno opazovanje, ker so se dolgo tega izgubile ali bile pozabljene. Vendar ima človek priložnost, da v relativnem miru in umirjenosti svoje postelje, bolj polno pogleda vsaj na nekatere od številnih podob, ki so na hitro zdrsnile mimo njega v toku dneva, ko je bil, ali preveč utrujen ali preveč zaposlen, da bi bil resnično pozoren. Vendar mora biti jasno, da takšen pregled podob ne more nikoli zamenjati intenzivnega opazovanja procesa ustvarjanja podob: le pozornost je uspešna pri doseganju odmiranja podob ob samem njihovem porajanju.

Psihološke podobe, ki ne umrejo, se vedno znova porajajo, najsi v snu ali pa takrat, ko je zavestni um sorazmerno miren. Tega ponovnega rojevanja se osvobodimo le, če podobe umrejo ob samem trenutku njihovega nastanka. Ali obstoja kakšna večja vrlina kot umiranje vseh človekovih zbranih sovraštov, ljubosumij, rivalstev in predsodkov? Življenje in umiranje sta neločljiva: le z umiranjem iz trenutka v trenutek človek odkrije edino življenje, ki ga je vredno živeti - brez podob, nesmrtno življenje duhovne osvoboditve.

David Frawley

Ritual in iskanje razsvetlitve

Theosophical Digest, 3rd Quarter 1996

Izveleček iz *The Quest*, poletje 1994

Že od predzgodovinskih časov je bil morda ritual najbolj pomembna človeška dejavnost. Preko celotnega sveta je obstajala stara in vedno živa tradicija svetega dejanja, ki se je odvijalo z namenom, da bi, ne le izboljšalo naše pogoje v vesolju, ampak tudi pogoje vesolja samega.

Lahko bi celo rekli, da je človeška kultura izvorno kultura rituala.

Kljub temu pa je sodoben um zavrnil ritual kot iracionalen, vraževeren ali primitiven. Ideja, da bi naša dejanja lahko vplivala na mentalno ali duhovno kraljestvo, ali pa se povezala s kozmičnimi močmi, kot so zvezde in planeti, se zdi v nasprotju z mehanicističnim znanstvenim pogledom, ki meni, da so vse stvari materija, in da tisto, česar ni moč zaznati s čuti, dejansko ne obstaja.

Ne glede na to, pa je znanost dvajsetega stoletja odkrila, da je vesolje sestavljeno iz medsebojno povezanih energetskih polj, in da presega običajne časovno-prostorske omejitve. To je pogled na svet, ki je v nasprotju

z običajnimi čutnimi predstavami o fizični realnosti, a ki po drugi strani ni tako različen od ritualnega pogleda na vesolje kot organsko inteligenco in v katerem so človeška bitja njegov sestavni del in namen.

Danes prihaja do oživljanja interesa za ritual, kar je posledica našega ponovnega odkrivanja kulture mita. V akademskem svetu se na ritual sedaj gleda kot na umetniško obliko ali kot na sredstvo, ki povezuje družbo in ne več kot le na zanimivo vraževerje. Toda tak intelektualni pogled na ritual ne obravnava njegovega duhovnega pomena. Za akademike je ritual zanimiv kot starina ali kot relikvija, a ne čutijo potrebe, da bi ritual vnesli v naše vsakodnevno življenje. Prav tako ta zorni kot ne obravnava rituala kot nujnega tako za osebno kot za družbeno dobrobit.

Ali je ritual res samo neka eksotična ali vraževerna oblika delovanja, ki zahteva čudne raznoterosti kot ognje in peresa, ali pa je to katerokoli dejanje, ki je opravljeno z zavestnim namenom, pozornostjo in močjo?

Vsako dejanje, ki ga vedno znova energetsko napolnita misel in namen, pridobiva moč ter tako postaja različne vrste ritual. Dejansko, vsa naša dejanja imajo ritualno usmeritev, kajti dejanja imajo težnjo po ponovitvi in krepitvi ter zato projicirajo posebno energijo, ki bi nas rada povezala z določenimi silami v svetu, v katerem živimo. Glede na to, so celo osnovne življenjske funkcije, kot so prehranjevanje in dihanje, rituali, to je, ritmična dejanja, ki v nas pritegnejo raznovrstne kozmične energije.

Tako se naše najbolj pomembne dejavnosti približujejo ritualu. Umetniki in znanstveniki projicirajo energijo in namen v delovanje ter tako izražajo določeno rednost in namenskost, ki spreminjata njihova dejanja v neko vrsto rituala. Dejansko lahko poimenujemo ustvarjalno individualno izkušanje dela na smiseln način ritualno. Najvišji ritual je meditacija, kjer vse, kar počnemo, postane prepojeno s pozornostjo in zavestnostjo.

Ritual in karma

Sanskrtska beseda karma, ki se običajno nanaša na učinke naših dejanj skozi različna življenja, izvorno pomeni "ritual." Delovanje ali karma je

vedno ritual; to pomeni, da, katerokoli delovanje, ki ga opravimo, sproži gibanje določenih sil, ne le osebne, ampak tudi kolektivne in kozmične narave.

Lahko bi rekli, da je vsako delovanje kot skok v tok. Mi lahko izberemo tok, v katerega bomo skočili, toda, ko smo enkrat v toku, pridemo pod vpliv sil toka, kar ni več stvar izbire. Karkoli že naredimo, nas to umesti v tok delovanja, ki ima svoj zagon, ki nas bo odnesel v določeno smer. Zavezna dejanja okrepijo energijo zavestnosti, kar povzroča rast naše pozornosti. Nezavestna dejanja okrepijo navado, inertnost in energijo nevednosti, ki nas umesti pod nadvlado zunanjega sveta.

Ko enkrat prepoznamo, da je delovanje karma, bomo naša dejanja prepeljali s pozornostjo, ki jih bo naredila sveta. Potem bomo celo preprostim in vsakodnevnim dejanjem posvetili pozornost, da si ne bi dovolili, da bi padli v tok nezavednega delovanja, ki bi nas popeljalo v večjo temo in žalost.

Ne glede na to nas večina le redko prepozna karmično ali ritualno naravo naših dejanj. To je zato, ker se učinki našega delovanja objavijo šele po določenem času. Nekatera naša dejanja sploh ne obrodijo sadov v sedanji inkarnaciji. In, dokler ne vidimo daljnosežnih posledic tega, kar počnemo, je težko doseči nadzor nad našimi dejanji.

Ritual in reintegracija

Če se odpovemo smiselnim ritualom, postanejo naša življenja brez smisla in naše delovanje nima nobenega drugačnega namena kot le osebno uživanje. Naše delovanje je brez kakršnegakoli kozmičnega pomena in postane le osebni posel, v katerega projiciramo osebno korist in povečevanje, kot dejanski pomen naših življenj.

Ne glede na to koliko bomo osebno dosegli, pa naše delovanje ostaja omejeno in neizogibno prinaša žalost. V našem poudarjanju ločenega jaz-a nas naša dejanja ne uspejo povezati s kozmosom in globljo realnostjo onstran našega pogojenega življenja.

Da bi napolnili praznino, ki jo je ustvarila odsotnost resničnega rituala ali svetega dejanja, smo ustvarili, morda nezavedno, cel niz lažnih ritualov. To so rituali razvedrila, športa, politike in celo kriminala.

Naši rituali so postali posvetni in čutni, brez duhovnega cilja; postali so ponavljanje občutkov in, kar je še slabše, negativnih čustev.

Resničen ritual deluje v harmoniji z ritmi vesolja in nas povezuje z velikim tokom časa in preobrazbe, ki vodi v večnost. Resničen ritual podarja univerzalen pomen vsemu, kar počnemo, in vsem, s katerimi pridemo v stik, vključno s celotno naravo. Zahteva zaznavanje božanske prisotnosti v svetu in kozmične moči ter medigre vseh sil v naših življenjih.

Poleg tega ritual ni nelogičen in neznanstven. Ritual je morda končna znanost delovanja, s svojo lastno logiko, vsebino in redom. Pogosto je podrobna in natančna aktivnost, pri kateri celo drobna odstopanja lahko izkrivijo ritual, ali pa ga celo preusmerijo v negativno delovanje.

Ritual nas uči, da to, kar počnemo na osebni ali mikro-kozmični ravni, ustreza temu, kar se dogaja na univerzalni ali makro-kozmični ravni. Kaže nam pot, kako v življenju dosežemo harmonijo, če povežemo naša osebna dejanja z njihovimi kozmičnimi ekvivalenti in tako združimo človeško in kozmično v zavestnosti kozmičnega bivanja. Dokler ne odkrijemo te notranje resnice o ritualu, so naša življenja precej zmedena in površna.

Naše psihično okolje

Ritual priskrbi smiseln način obravnave našega subtilnega ali psihičnega okolja, ki je sestavljeno iz raznovrstnih mentalnih in čustvenih sil, ki napolnjujejo naša življenja. Čeprav te sile niso vidne, tako kot tudi ne zdrave in bolne bakterije, ki jih najdemo v zraku, ki ga dihamo, pa kljub temu prinašajo določene učinke. Tako kot naše fizično, tudi naše subtilno ali psihično okolje zahteva pozornost. Nečisto fizično okolje prinaša bolezen in isto velja za nečisto psihično okolje. Če ne prezračimo našega bivališča, nam bo postani zrak prinesel bolezen. Postano čustveno in psihološko področje ima enak učinek na notranjem nivoju.

Večina tega, kar so tradicionalne kulture prikazovale kot demone in duhove, so le negativni energetski vzorci v našem subtilnem okolju ali astralnem področju. To je temelj dela različnih jogijev, šamanov in psihičnih zdravilcev, in obenem tudi izvorna naloga duhovnikov in čarodejev.

Veliki jogiji in modreci so se vedno zavedali subtilnega okolja. Če prepoznamo te subtilne sile in se jim prilagodimo - tako kot, če si oblečemo dežni plašč, ko se odpravimo v deževen dan – bomo odkrili, da se večini naših težav v življenju lahko izognemo, in da se bo v nas odprla nova razsežnost duhovne rasti.

Načini psihične zaznave

Obstajajo številni načini, s katerimi lahko prebiramo naše notranje okolje. Najboljša stvar je morda intuicija. Resnična intuicija je oblika zaznave in ne le domišljija ali čustvo, kakor tudi ni proizvod želenega razmišljanja. Na nesrečo je večina tega, za kar mislimo, da je resnična zaznava našega psihičnega področja, le domišljija ali pa resnična intuicija, ki se je pomešala z zmotno domišljijo. Razvoj resnične intuicije zahteva urjenje in koncentracijo, vizualizacijo, mantra in meditacijo.

Obstajajo osebe, ki posedujejo določeno stopnjo psihične zaznave, vendar ti psihiki niso vedno v resnično pomoč, celo če je njihovo znanje v določenih ozirih korektno. Številni psihiki posedujejo svetlobo, ki lahko kot blisk osvetli nekatere vidike v naših življenjih. Toda omejena svetloba je lahko zavajajoča. Čeprav blisk svetlobe lahko razsvetli določeno stvar, se človek ne more zanesti nanj tako kot na popolno razsvetlitev. Človek ga ne more, na primer, uporabiti za vožnjo avtomobila v noči. Psihična zaznava mora biti integrirana v celovito duhovno vizijo, odprtost za razsvetlitev ali za samo-uresničitev kot življenjski cilj. Meditacija, ki nam pomaga opazovati in razumeti delovanja uma, je osrednja stvar za kakršenkoli jasen psihičen vpogled. Odstranjuje omejitve ega, ki poskuša izkriviti našo zaznavo in jo obdati z željo.

Oblike rituala

Najboljši način spreminjanja našega subtilnega okolja je uporaba različnih ritualov, ki proizvedejo subtilne energije, ki lahko razjasnijo ali spremenijo psihično kraljestvo. Lahko se naučimo zapreči latentne subtilne sile, ki obstajajo v fizičnem svetu. Večina ritualov vključuje invociranje in darovanje raznovrstnih esenc ali dragocenih podrobnosti iz sveta narave. V tipični hindujski *puja* (ritualno darovanje) so vključene esence petih elementov in njihove ustrezne čutne kvalitete.

Zemlja - dišavno olje (kot sandalovina),

Voda - sveže sadje ali čista voda,

Ogenj - plamen oljne svetilke,

Zrak - kadilo,

Eter - cvetje.

Od teh je morda najbolj pomembno kadilo, ker ga je najlažje uporabiti. Kadilo ustvarja subtilne vonjave, ki odstranjujejo zastalo energijo iz našega psihičnega okolja. Uporaba svetlobe belega ognja je druga univerzalna pot učinkovanja na subtilno kraljestvo svetlobe okoli nas. V skladu z jogijsko znanostjo je najbolje, če uporabimo kot gorivo za svetilko hranilno olje. To pomaga nahraniti pozitivne energije in entitete iz našega subtilnega okolja. Očiščeno maslo velja za najboljše olje za svetilke, vendar pa lahko uporabimo tudi druga rastlinska olja. Sveče so sicer koristne, vendar ne prinašajo istega učinka kot hranilno olje in svetilka. Lesni ogenj je še bolj poln moči, vendar bi moral biti omejen na posebne dogodke.

Ritual na splošno potrebuje nek oltar ali sveto sobo. Kot katerokoli dejanje, tudi to zahteva primerno področje delovanja, da bi bilo opravljeno ustrezno. Ritual je način ohranjanja vrta koristnih astralnih sil. In kot vsak vrt, moramo tudi tega ustrezno negovati. Z ustvarjanjem svetega ozračja ritual očiščuje in poduhovi subtilno okolje.

Glaven način, s katerim ritual napolnimo z močjo, je uporaba mantre ali ponavljanja svetih zvokov. Mantra nam pomaga, da v ritualu sodelujemo

mentalno, kar je nujno, če želimo ritualu podariti resnično moč. To je tako zato, ker je ritual način notranjega delovanja ali znanja in ne le mehanski postopek.

Obstajajo različne mantre, ki so povezane z različnim ritualnim delovanjem. To so lahko posamezni zlogi kot OM, besede slavljenja božanstva, besede daritve ali drugi primerni ukrepi. Le preko mantre, ki je notranji ritual ali ritual uma in ne zahteva nobene zunanje substance, lahko usmerimo vsa naša dejanja v ritual.

Ritual in bolezen

Večina fizičnega in psihičnega nereda se začne z neurejenostjo našega psihičnega ali čustvenega okolja. Da bi se bolezen objavila na fizični ravni, mora prej nastati na psihični ravni. V auričnem področju mora priti do nekega zastoja ali do neke stopnje psihične ranljivosti. Zato čiščenje našega psihičnega okolja na vsakodnevni osnovi prinaša pomemben ključ za fizično in mentalno zdravje, kot tudi pomoč pri duhovni praksi.

Vsak del našega okolja ima svoje posebne zahteve. Kuhinja, kjer se pripravlja naša hrana, bi morala postati svet kraj. To je mogoče doseči s tem, da pripravljamo našo hrano z držo ljubezni in spoštovanja. Spalnica, kjer spimo in zapuščamo naša telesa, da bi se vrnili k naši duši, prav tako zahteva lepoto in posvetitev. Sobe otrok, katerih delno razviti umi in telesa so bolj ranljiva ob negativnih psihičnih vplivih, morajo tudi biti zaščitene. Naše delovno mesto, kjer se povezujemo z zunanjim svetom in njegovimi destruktivnimi vplivi, prav tako zahteva zaščito.

Medtem, ko je najbolje, če si ustvarimo oltar ali meditativno sobo, pa moramo ob tem vzeti v obzir potrebe različnih področij, na katerih živimo in izvajamo temu ustrezne rituale. To ne pomeni, da bi morali cel dan posvetiti ritualom. Prav tako kot ni nujno, da bi si cel dan umivali zobe ali pometal po tleh. Toda določeno obdobje ritualnega delovanja, recimo okoli ene ure, je lahko v veliko pomoč.

Večina skupnosti je razvila določene vrste ritualistov, kot so duhovniki, jogiji, šamani ali čarodeji. v nekaterih skupnostih so dobili to vlogo celo umetniki in zdravniki. Takšni poznavalci rituala so pomembni za izvirne zakramente ali posebne dogodke, kot so recimo rojstvo, smrt, poroka ali selitev v novo hišo. Vendar so te vrste ritualistov včasih degenerirale in promovirale izrabljanje, kar pa ni razlog za to, da bi zavračali vse. Vsa področja človeškega življenja so izpostavljena zlorabi, kar pa ne odvzema vrednosti določenemu delovanju kot takemu.

Ritual in družba

Ritual je še posebej pomemben za kolektivno življenje, za dobrobit družbe kot celote. Kolektivni rituali pomagajo očistiti kolektivno mentalno polje njegove negativne karme in pomagajo ustvarjati mir in harmonijo v družbi ter odlagajo vojno in druge družbene neredne.

Eden od najbolj preprostih ritualov je kolektivna molitev za mir. Takšne molitve bi morale biti vedno usmerjene proti miru za vsa bitja, za celotno kreacijo in ne le molitve za določene dežele, religije ali skupine. Ločen interes, ki ga ustvari "partikularistična" molitev dejansko prinaša le nadaljevanje konflikta.

Eden od velikih problemov v sodobnem svetu je ta, da nimamo več smiselnih kolektivnih ritualov. Naši kolektivni rituali so postali negativni rituali dramatičnosti, čutnosti, spolnosti in nasilja, ali političnega delovanja s ciljem, da se porazi nasprotnika. Dokler teh vplivov ne bomo nevtralizirali s pozitivnimi rituali, se stanje na svetu ne more izboljšati.

Ritali so še posebej pomembni za mlade ljudi, ki ne potrebujejo le družbeno povezanost, ampak tudi povezanost s svetom narave in duhovne realnosti, saj bodo le tako lahko odkrili kdo so. Če tega ni, se mladi ljudje počutijo odtujene in brez harmonične povezave z življenjem. Pomanjkanje smiselnega rituala je gotovo visok dejavnik kriminala, potrnosti in nagnjenja k samomoru med mladimi.

Ritual in meditacija

Nekateri veliki duhovni misleci, kot recimo J. Krishnamurti, na videz nasprotujejo uporabi kakršnegakoli rituala. Takšni kritiki pravijo, da nas ritual poveže s kraljestvom delovanja, in da ritual, ki je neko zunanje delovanje, ni koristen na poti do razsvetlitve ali samo-uresničitve. Čeprav lahko takšni ugovori odsevajo vzvišeno stanje zavestnosti, pa se ne posvečajo resničnemu namenu rituala. Ritual nas poveže s kraljestvom delovanja le, če ga opravljamo na osnovi osebne želje. Če ga opravljamo z namenom, da bi ohranjali naše življenje v skladu z določenim redom, potem je pomemben za vse nas, tudi za tiste, ki so morda razsvetljeni.

V pravem smislu ritual pomeni tudi pravilno delovanje, in vsako pravilno opravljeno delovanje, z modrostjo in sočutjem, je ritual. Dokler živimo, se ne moremo izogibati delovanju. Da ne bi bili vezani na delovanje, to ne sme biti ritual v osebem smislu, ampak sredstvo za povezovanje s kozmičnim bivanjem in njegovim gibanjem. V tem smislu je meditacija najvišja oblika rituala ali pravilnega delovanja. Le redki med nami lahko vstopijo v stanje spontane meditacije, kjerkoli se za to odločijo, vendar pa lahko vsi izvajamo rituale, ki pomagajo pripraviti mentalno polje ali ustvariti sveto ozračje, v katerem lahko pride do meditacije. Dokler izvajamo dejanja na tak pripravljalni način, nam ne morejo škoditi. Od zunanjih ritualov, kot so ognjene daritve, se pomikamo proti notranjim ritualom, kot so recimo mantre, da bi končno prišli do najbolj notranjega rituala, ki je meditacija. To je resničen način delovanja za človeška bitja.

Navsezadnje je celotno naše delovanje ritual in vsako dejanje povzroči gibanje določenih sil, ki vodijo do razsvetlitve ali do nevednosti. Ni nevtralnega delovanja. Bistvo vsakega rituala je v tem, da bi postali zavestni naših dejanj in jih povezali s koristnimi silami vesolja. Ponovno razvijanje znanosti o ritualu je zato duhovno in psihološko prizadevanje najvišjega reda. To je eden izmed izzivov prihajajočega tisočletja. Ritual ustvarja ustroj, ki podpira naša osebna in kolektivna življenja.

Swami Vivekananda

Kaj je dolžnost?

Theosophical Digest, 2nd quarter 1995

Izveček iz *Education*

Nujno je, da vemo, kaj je dolžnost. Če moram nekaj narediti, moram najprej vedeti, da je to moja dolžnost, šele potem lahko to naredim. Predstava o dolžnosti je različna pri različnih narodih. Mohamedanec pravi, da je njegova dolžnost to, kar piše v njegovi knjigi, v Koranu; hindujec pravi, da je njegova dolžnost to, kar piše v Vedah; in kristjan pravi, da je njegova dolžnost to, kar piše v Bibliji. Tako odkrijemo, da obstajajo različne predstave o dolžnosti, ki se razlikujejo v skladu z različnimi stanji v življenju, različnimi zgodovinskimi obdobji in različnimi narodi. Izraz “dolžnost” je nemogoče, tako kot vsak drug univerzalen abstrakten izraz, jasno definirati; o njem lahko pridobimo le neko predstavo, če poznamo njegovo praktično delovanje in posledice. Če se pred nami odvijajo določene stvari, se v nas vzbudi naraven ali pridobljen vzgib, da na njih delujemo na določen način; ko se porodi ta vzgib, um začne premlevati nastalo situacijo. Včasih misli, da je dobro, če bi v danih pogojih delovali na določen način, drugič misli, da je napačno, če bi v podobnih okoliščinah delovali na isti

način. Običajna predstava o dolžnosti je povsod povezana s tem, da vsak dober človek sledi nareku svoje vesti.

V skladu s položajem v življenju

Toda kaj je tisto, kar naredi iz nekega delovanja dolžnost? Če ima kristjan pred sabo kos govedine in ga ne poje zato, ker želi ohraniti svoje življenje, ali pa ga ne bo dal drugemu, ker želi ohraniti njegovo življenje, potem je prepričan, da čuti, da ni opravil svoje dolžnosti. Če pa se hindujec odloči, da bo pojedel ta kos govedine, ali pa ga dal drugemu hindujcu, je prav tako prepričan, da čuti, da tudi on ni opravil svoje dolžnosti; hindujčeva vzgoja in urjenje vplivata na to, da čuti na tak način. Običajno je, da je človeku žal, če gre na cesto in ustrelji drugega človeka, saj misli, da je naredil nekaj narobe. Če pa ta isti človek, kot vojak ubije, ne le enega, ampak dvajset ljudi, potem je prepričan, da se bo počutil dobro in mislil, da je svojo dolžnost opravil izredno dobro. Zaradi tega lahko vidimo, da ni sama stvar, ki jo naredimo, tista, ki določa dolžnost. Zato je povsem nemogoče podati neko objektivno definicijo dolžnosti. A obenem obstaja dolžnost na subjektivni strani. Vsako dejanje, ki nas vodi proti bogu je dobro dejanje in je naša dolžnost; katerokoli dejanje, ki nas usmeri navzdol, je zlo in ni naša dolžnost. S subjektivnega stališča lahko zato vidimo, da določena dejanja težijo k temu, da bi nas dvignila in oplemenitila, medtem ko nekatera druga težijo k temu, da bi nas ponižala in posurovila. Vendar pa ni mogoče z gotovostjo trditi, katera so tista dejanja, ki imajo določeno vrsto težnje, v povezavi z vsemi ljudmi in pogoji. Kljub temu pa obstaja določena predstava o dolžnosti, ki jo je univerzalno sprejelo celotno človeštvo, v vseh obdobjih, v vseh deželah in s strani vseh sekt; in ta je bila v sanskrtskem aforizmu povzeta na naslednji način: - Ne naredi hudega nobenemu živemu bitju; nanašanje ran kateremukoli bitju je greh, ne nanašanje ran je vrlina.”

Bistvo, ki bi si ga morali zapomniti, je v tem, da bi si morali prizadevati videti dolžnost drugih preko njihovih lastnih oči in nikoli presojsati navade drugih ljudi po svojih lastnih merilih. Jaz nisem neko merilo univerzuma.

Jaz se moram prilagoditi svetu in ne svet meni. Zato lahko vidimo, da okolje spreminja naravo naših dolžnosti. In, če opravimo dolžnost, ki je naša v kateremkoli določnem času, je to najboljša stvar, ki jo lahko naredimo v tem svetu. Zato naredimo tisto dolžnost, ki je naša že z rojstvom; in, ko smo to naredili, opravimo še dolžnost, ki je naša, zaradi našega položaja v življenju in v družbi. A pri tem obstaja v človeški naravi velika nevarnost, in sicer, da človek nikoli ne razišče samega sebe. Misli, da je dovolj dober, da bi bil na prestolu kot kralj. In tudi če je, bi moral najprej pokazati, da je opravil dolžnost na svojem položaju; in šele nato se bo lahko spopadel z višjimi dolžnostmi. Ko začnemo prizadevno delovati v svetu, nam narava priskrbi preizkušnje z leve in desne in nas kmalu usposobi za to, da odkrijemo svoj položaj. Noben človek ne more dolgo zadovoljivo zasedati položaja, za katerega ni usposobljen. Nima smisla, da bi se upirali naravni ureditvi. Tisti, ki opravlja nižja dela, zaradi tega še ni nižji človek. Nobenega človeka ne bi smeli presojeti le po naravi njegovih dolžnosti, ampak bi morali vse ljudi presojeti po načinu in duhu, na katerega jih opravljajo.

Opravite svojo dolžnost

Pozneje bomo odkrili, da se spreminja celo ta predstava o dolžnosti in da je največje delo opravljeno le, če zanj ne obstaja sebičen vzgib. Vendar pa je delo preko občutka dolžnosti tisto, ki nas vodi do dela brez kakršnekoli misli na dolžnost; ko bo delo postalo čaščenje - ne, še nekaj višjega - potem bo delo opravljeno zaradi samega dela. Odkrili bomo, da je filozofija dolžnosti, najsi v obliki etike ali ljubezni, ista kot v vsaki drugi jogi - pri kateri je cilj redčenje nižjega jaza, zato da bi lahko skozi sijal resnični, višji Jaz; zmanjševanje izgube energij na nižjih ravneh obstoja, zato da bi se duša lahko objavila na višjih. To dosežemo z nenehnim zanikanjem nižjih želja, kar strogo zahteva dolžnost. Celotna organiziranost družbe se je zato zavestno ali nezavedno razvijala v kraljestvih delovanja in izkušnje, kjer z omejevanjem sebičnosti, odpremo pot do neomejene širitve resnične narave človeka.

Zanikanje nižjih želja

Dolžnost je malokdaj sladka. To je le takrat, ko njena kolesa podmaže ljubezen, tako da tečejo gladko; sicer prihaja do nenehnega trenja. Kako drugače pa bi lahko opravljali svojo dolžnost do otrok starši, možje do svojih žena in obratno? Ali se ne srečujemo v svojem življenju vsak dan s primeri trenja? Dolžnost je sladka le preko ljubezni, ljubezen pa sije le v svobodi. In zakaj bi morala biti svoboda suženj čutov, jeze, ljubosumij in stotine drugih žalostnih stvari, ki se morajo zgoditi vsak dan v človeškem življenju? V vseh teh drobnih grobstih, ki jih srečujemo v življenju, moramo popustiti pod najvišjim izrazom svobode.

Ne godrnajte

Delavec, ki je navezan na rezultate, je tisti, ki godrnja o naravi dolžnosti, ki mu je usojena; za nevezanega delavca so vse dolžnosti enako dobre in predstavljajo učinkovita sredstva, s katerimi je mogoče ubiti sebičnost in čutnost ter zagotoviti svobodo duše. Mi vsi smo navajeni o sebi razmišljati preveč visoko. Naše dolžnosti so določene z našimi zaslugami v veliko večji meri kot smo to pripravljeni priznati. Tekmovalnost poraja zavist in ubija prijaznost srca. Za godrnjača so vse dolžnosti neokusne; nikoli ga ne bo nič zadovoljilo in zato je njegovo celotno življenje obsojeno na poraz. Delujmo, ne glede na to, kakšna je naša dolžnost, in bodimo vedno pripravljeni, da podstavimo naša ramena pod kolo. Potem bomo gotovo videli Luč!

No. 83

Theosophical
Digest

VOLUME 21 NO. 3

**Four Values
in One World**

Global Campaign
on the Protection of
Places of Worship

**Atlantis
Fact or Fable?**

Christians and Muslims
Seeking Peace

**The Theosophy
of the Tao Te Ching**

**Entering on the
Sacred Way**

Glavni urednik filipinske teozofske revije *THEOSOPHICAL DIGEST* je VINCENTE HAO CHIN, JR., človek, ki je najbolj zaslužen za uspehe, ki jih na polju promocije teozofskih idej v svoji deželi in širše žanje Teozofsko društvo na Filipinih. Izhajajoč iz poslovno uspešne družine je duh podjetništva vnesel tudi v delovanje društva, ko je deloval kot njegov predsednik. V tej vlogi je poleg uspešne revije zasnoval in ostaja tudi predsedujoči mreži izobraževalnih ustanov

pod imenom GOLDEN LINK SCHOOLS, ki vključuje vse od vrtcev do univerzitetnega kolidža. Poleg tega je Vincente eden izmed urednikov *Theosophical Encyclopedia* in avtor uspešnih seminarjev o procesu samo-preobrazbe, *The Process of Self-Transformation*, in meditaciji, *Why Meditate?* Nenazadnje pa je uredil in izdal tudi kronološko izdajo pism Mojstrov Modrosti, *The Mahatma Letters to A. P. Sinnett*. Čeprav ne več na položaju vodilnega uradnika filipinskega društva, pa Vincente ostaja izredno dejaven in vključen v številne mednarodne projekte promocije teozofskih idej.

